ÜCRETSİZ SAYI

mavi kale

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU YAYINIDIR

HAZİRAN 2013 SAYI:16 ISSN 1309-1166

Topalov'dan Muhteşem Dönüş

Türkiye Dünya Okullarda Üçüncü

Türkiye Çocuk ve Yıldızlar Ligleri Karaman'da Yapıldı

Anand'ın Rakibi Magnus Carlsen

A STAR ALLIANCE MEMBER

Avrupa'nın En İyi Havayolu

Ve çok daha fazlası.

Avrupa'nın En İyi Havayolu

Güney Avrupa'nın
En İyi Havayolu

Dünyanın En İyi Premium
Ekonomi Koltuğu

Premium Ekonomi Sınıfında
Dünya İkincisi

Business Sınıfı İkramda
Dünya İkincisi

Premium Ekonomi Sınıfı İkramda
Dünya İkincisi

Ekonomi Sınıfı İkramda
Dünya İkincisi

thy.com

Globally Yours | TURKISH AIRLINES

Dünya üçüncüsü olduk!

Gülkız Tulay
Başkan
gulkiztulay@tsf.org.tr

Sevgili Dostlarım;

Mavikale'nin 16. sayısında yeniden beraberiz. Mart sayımızın ardından yaşadığımız güzel gelişmelere, önemli ve mutlu haberlere gelin hep birlikte göz atalım;

Rekor katılım ile gerçekleştirdiğimiz Türkiye Küçükler Şampiyonası'nın ardından ulusal takım havuzuna girmeyi başaran 133 sporcumuz için planladığımız, ülkemizin farklı şehirlerinde gerçekleştirilen Altyapı Ulusal Takım Periyodik Kamp çalışmalarımız tüm hızıyla devam ediyor. Yaklaşık 20 ilimizde 15 gün ara ile gerçekleştirilen çalışmaları arttırmayı ve daha fazla ilimize yaymayı planlıyoruz.

Karaman'da organize ettiğimiz Türkiye Çocuk ve Yıldızlar Satranç Liglerinde, ülkemizin dört bir yanından, Mardin, Kastamonu, Gaziantep, Kırıkkale, Edirne, Tokat, Sivas, Afyonkarahisar, Isparta, Kilis ve bunlar gibi 28 ilimizden 91 takım ve 427 sporcuyu ağırladık.

Ligler devam ederken Karaman Valisi Sayın Murat Koca ve Karaman Belediye Başkanı Sayın Dr. Kamil Uğurlu'yu ziyaret ederek, son derece olumlu görüşmeler gerçekleştirdik. Yaptığımız görüşmelerde Kocaeli'nde başarıyla tamamladığımız "Çocuklarımız için Doğru Hamlede Buluşalım" projesine benzer bir tasarı üzerinde yoğunlaşarak, bu tasarıyı hayata geçirebilmek adına yapılması gerekenler hakkında konuştuk.

Farklı şehirlerimizden son derece kaliteli ve başarılı organizasyon haberlerini alıyor ve geleceğe umutla bakıyoruz. Geçmişe oranla daha fazla sporcumuzun uluslararası turnuvalarda yer almalarını sağlıyoruz. Önceden Türkiye şampiyonalarında (kendi yaş gruplarında) ilk iki sırada yer alan sporcular Avrupa ve Dünya Şampiyonalarına götürülürken, bu sene ilk defa üçüncü olan tüm çocuklarımızı Sırbistan'da yapılacak Avrupa Okullararası Şampiyonası'na federasyon imkanları ile götüreceğiz.

Tamamlanan faaliyetlerimizin dışında illerdeki örgütlenmeye ve yapılanmaya son derece önem veriyoruz. Bunun için düzenli olarak illerimizi ziyaret ediyor, mevcut sorunları dinliyor, çözüm önerileri üzerinde duruyoruz. İllerdeki nabzı sürekli canlı tutarak, satrancı yaygınlaştırmayı ve herkese ulaşmasını hedefliyoruz.

274.866 lisanslı sporcu sayısı ile birinci sıraya yerleştik. İmza attığımız ve gelecekte imza atacağımız projeler sayesinde daha fazla çocuğa ulaşacak ve bu sayıyı daha da yükselteceğiz.

Her sene büyük kıvanç ile ülkemize döndüğümüz Dünya Okullar Şampiyonası, bu sene de bizler için son derece başarılı noktalandı. 1 altın, 1 gümüş ve 3 bronz madalya ile 41 ülke arasında en başarılı üçüncü ülke olduk ve diğer kategori ödülleriyle birlikte toplam 10 madalya kazandık.

Şampiyona devam ederken ana sponsorumuz Türkiye İş Bankası bizleri yalnız bırakmadı. Desteklerini bizlere her zaman yakından hissettiren, ailemizin en değerli üyelerinden biri olan Türkiye İş Bankası'na ve bize bu sevinci yaşatan sevgili sporcularımıza şükranlarımı yineliyorum.

Türkiye İş Bankası Minikler Şenliği, Uluslararası Altın Kayısı Turnuvası, Türkiye Emektarlar Şampiyonası, Türkiye Kadınlar Şampiyonası sırada bekliyor. Türkiye İş Bankası Satranç Ligi ve Türkiye Kulüpler Şampiyonası'nı Denizli'de, Türkiye Yıldızlar Şampiyonası'nı Isparta'da düzenleyeceğiz. Yoğun turnuva temposunun Hatay'da gerçekleştireceğimiz Dünya Gençler Şampiyonası'ndan önce biraz olsun hafifleyeceği Eylül ayında, 17. sayıda görüşmek üzere…

İnsanı ömürboyu mücadele ortamında tutabilen biricik uğraş: Satranç

Dr. M. Sabri KOÇAK
Yayın Kurulu Başkanı
kocaksabri@yahoo.com

- Satranç hangi kesimin sporu?

-"7'den 70'e" ömür boyu herkesin.

Burada "spor" ve "ömür boyu" sözcüklerinden kastedilen yedi yaştan başlayarak her yaştan herkesin yenme yenilme heyecanını yaşaması, yaşamaya devam etmesi, puan kazanması, puan kaybetmesi; yarışmalarda yer alma olanağını bulmasıdır.

O halde satrancın yönetim kademesinde bulunanlar söz konusu "her kesime" adil hizmet sunmalıdırlar.

Bunları niye dile getirdim, çünkü yetişkinlerin bir süredir satrancın bir çocuk oyunuymuş gibi yönetilmesine tepkisini duyuyorum ve okuyorum. Forum ortamlarında il temsilcilerine neden yetişkinlere yönelik turnuvaların çocuklara yönelik turnuvalardan çok daha az düzenlendiği sıkça soruluyor. Ben bu sorunun ciddiye alınmasından ve değerlendirilmesinden yanayım.

Satranç Federasyonu 1991'de devlete bağlandıktan sonra doğal olarak daha fazla yatırım yapabilir, bütçe kullanabilir hale geldi. İlk ve sonraki yönetimlerin öncelikli hedefi uluslararası alanda başarılı sporcular yetiştirmek oldu. Yönetim olarak belki kendilerinden beklenen de buydu. Uluslararası alanda başarılı sporcular yetiştirmenin yolu da bireyleri erken yaşta satranca başlatıp satrancın geniş literatürünün büyük kısmına genç olduklarında ulaşmış olmalarını sağlamaktan geçiyordu.

Bu nedenle Türkiye genelinde ve illerde yaş grupları turnuvalarına ağırlık verildi. Küçük yaş gruplarında satrancın yayılması ve beklenen ilginin oluşması için çalışıldı. Bu amaçla ilk öğretim çağında öğrencilerin satranç eğitimi alması için politikalar üretildi.

Büyük oranda başarılı da olundu. Turnuvalar, eğitim çalışmaları hep yaş grupları üzerine odaklandı. Böyle böyle derken 2013'e gelmişiz. Devlet desteği alalı tam 22 yıl geçmiş. Evet küçük yaş gruplarında ve gençlerde epeyce oyuncumuz oldu ve başarılarımız da. Ama bu arada yetişkinleri unuttuk.

Bugün uluslararası alanda yapılan yarışmaların kategorilerini incelediğimizde 7 yaştan başlayarak 18'e kadar her yaşın kadın ve erkek yarışmacı kategorileri mevcuttur. 18 yaştan 60 yaşına kadar özel bir bölüm bulunmamaktadır. Ancak kadın - erkek olarak gruplandırılabilmektedir. Her hangi bir koşul barındırmayan gruplar genel (open/açık) kategori olarak adlandırılmaktadır.

60 yaş üstü uluslararası alanda "Senior", ülkemizde de "Emektar" kategorisi olarak bilinmektedir. Bu kategorilerin tümünde yerel ulusal ve ulaslararası şampiyonalar düzenlenmektedir. Yani il birinciliği, Türkiye Birinciliği, Avrupa Bireysel Şampiyonası, Avrupa Takım Şampiyonası, Dünya Bireysel Şampiyonası, Dünya Takımlar Şampiyonası. Bütün bunların yanında pek çok açık özel ya da kamunun düzenlediği yarışmalar da mevcuttur.

Böyle olunca her kategori kendi içinde büyük önem taşımaktadır. Eğer çalışmalar ve turnuvalar bütün bu kategorileri gözeterek sürerse, bireyler hep heyecan duyabilecekleri satranca gereken ilgiyi göstereceklerdir. Çünkü insanın içindeki mücadeleci kişilik ömür boyu sürer ve tatmin bekler.

Öte yandan zihinsel etkinliklerin ileri yaşlarda alzheimer gibi hastalıklara karşı koruyucu olduğunu da unutmayalım.

Yayının Adı: Mavikale
Yıl: 5
Sayı: 16
Haziran 2013
ISSN 1309-1166

Sahibi Türkiye Satranç Federasyonu Adına
Gülkız Tulay

Yayın Kurulu Başkanı
Dr. M. Sabri Koçak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
FA Fatma Yılmaz

Haber Koordinatörü
Fatma Öztürk

Yayın Kurulu
Dr. M. Sabri Koçak
FA Fatma Yılmaz
Prof. Dr. Ergin Çiftçi
WIM Nilüfer Çınar Çorlulu
Yaşar Y. Güngör
Mustafa Kavgacı

Yönetim Yeri
Türkiye Satranç Federasyonu
Şehit Yaşar Akansel Sokak
Özgürler İş Merkezi No:3 Kat:6
Ulus-Ankara

Telefon: 0 312 309 75 94
Faks: 0 312 310 96 20
e-mail: mavikale@tsf.org.tr

Grafik Tasarım
Dr. M. Sabri Koçak
Fatma Öztürk

Kapak Fotoğrafı
Anastasia Karlovich

Baskı: Neyir Matbaacılık
Telefon: 0 312 395 53 00

Dergimiz Basın Ahlak ilkelerine uyar. Üç ayda bir periyodik olarak yayımlanır. Yayın Kurulu dergide yer alan yazıları düzeltmeye, kısaltmaya ve değiştirmeye yetkilidir.

Baskı Türü: Yaygın Süreli

4 - Türkiye Çocuk ve Yildizlar Ligleri

6- 11. Altınşah Turnuvası

8- TSK Türkiye Şampiyonası

13- Kahraman Olgaç Anı Tur.

10 - Dünya Okullar Şampiyonası

14- FIDE Adaylar Turnuvası

18- Alekhine Anı Turnuvası

24- Chessbase Veritabanı Oluşturma

26 - Doğaçlama Denemeler

30 - Treni Kaçıranlar

36- Dünya Şampiyonları (Wishwanathan Anand)

17- FIDE Grand Prix - Zug

44- Parlak Oyunlar

47- İlhan Onat'ın Ardından

52 - Söyleşe Söyleşe (IM Suat Soylu)

63- Kurallara Dair

56 - Satranç ve Sanat (Geri'nin Oyunu)

Kupa Antalya Telekom Spor Kulübü ve İzmir Aliağa GSK'nın

Türkiye Çocuk ve Yıldızlar Ligleri

Karaman 28 ilden 427 sporcuyu konuk etti

Fatma Öztürk
Spor Uzmanı
mavikale@tsf.org.tr

Türkiye Çocuk ve Yıldızlar Satranç Ligleri 19-24 Nisan 2013 tarihlerinde Karaman Demosan Otel'de gerçekleştirildi. 63 takımın Çocuk Satranç Ligine, 28 takımın ise Yıldızlar Satranç Ligine katıldığı final karşılaşmalarında toplamda 427 sporcu mücadele etti.

Çocuk Ligi şampiyonluğunu Antalya Telekom Spor Kulubü elde ederken, yedinci turun ardından şampiyonluğu kesinleşen İzmir Aliağa Gençlik ve Spor Kulubü ise Yıldızlar Ligi Şampiyonu oldu.

Şampiyonanın başından sonuna kadar sporcu ve velilerin yanında olan; Karaman Valisi Murat Koca, Karaman Belediye Başkan Vekili Sami Karapınar, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sabri Gökmen, Karaman Cumhuriyet Başsavcısı Mustafa Kemal Çokdinç, Karaman İl Emniyet Müdürü Lütfü Sönmez, Karaman İl Kültür ve Turizm Müdürü Cengiz Orta, Karaman İl Milli Eğitim Müdürü Asım Sultanoğlu, Karaman Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği Başkanı Ahmet Yenilmez, Karaman Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Mustafa Elduran, Türkiye Spor Yazarları Derneği Karaman İl Temsilcisi Hüseyin Oğuz, Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Ahmet Küçükcicibıyık, Karaman Amatör Spor Kulupleri Federasyonu Genel Başkanı Celalettin Özcan,

Fotoğraflar: Z. Yetişgin

İzmir Aliağa Gençlik ve Spor Kulübü

Taşkale Belediye Başkanı Muhittin Sunaoğlu, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Salih Baldız, İş Bankası Karaman Şube Müdürü Erdal Sarıgil, Organize Sanayi Yönetim Kurulu Başkan Vekili Süreyya Peker kapanış töreninde de sporcuları yalnız bırakmadılar. Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Gülkız Tulay ve Başkan Vekili Prof. Dr. Yusuf Doğruer'in katılımı ile gerçekleşen

Antalya Telekom Spor Kulübü

Vali Murat Koca makamında ziyaret edildi.

ödül töreni çoşkuyla tamamlandı. Lig maçları devam ederken Türkiye Satranç Federasyonu Yönetim Kurulu Üyeleri Halil Hilmi Darı, Temsilcilikler Koordinasyon Kurulu Başkanı ve MHK Üyesi Uğur Tülüce, Temsilcilikler Koordinasyon Kurulu Asbaşkanı Mustafa Eroğlu önderliğinde bir toplantı gerçekleştirildi. Buluşmada Karaman'da yaşayan sporcular, antrenörler, hakemler ve velilerin beklentileri ve sorunları üzerinde durarak, çözüm önerileri görüşüldü.

Karaman Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği Başkanı Ahmet Yenilmez'in talebi üzerine farklı bir tasarı üzerinde görüşler paylaşıldı. "Her kahveye bir satranç takımı" adıyla hazırlanması düşünülen bir projeden ve bu projenin olumlu getirilerinden bahsedildi. Ayrıca Esnaf ve Sanatkarlar Odalar Birliği›nin talepleriyle kurumlar arasında her yıl düzenli yapılabilecek bir turnuva oluşumu hakkında konuşuldu.

Karaman Valisi Murat Koca ve Karaman Belediye Başkanı Dr. Kamil Uğurlu'yu makamında ziyaret eden Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Gülkız Tulay, yapılan görüşmelerde Kocaeli'nde başarıyla tamamlanan "Çocuklarımız için Doğru Hamlede Buluşalım" projesine benzer bir tasarı üzerinde yoğunlaşarak, bu tasarıyı hayata geçirebilmek adına yapılması gerekenler hakkında fikirlerini paylaştı.

Ekim Benzetsel - Burcu Melis Temel

1.e4 c5 2.♘c3 ♘c6 3.f4 g6 4.♘f3 ♗g7 5.♗b5 ♘d4 6.0–0 e6 7.♗a4 a6 8.d3 b5 9.♗b3 ♘e7 10.♗e3 0–0 11.♗×d4 c×d4 12.♘e2 ♕b6 13.♕e1 ♗b7 14.♕f2 d5 15.e5 f6 16.♕×d4 ♕c7 17.♕c3 ♕b6+ 18.♔h1 f×e5 19.♘×e5 ♖ac8 20.♕b4 ♕c7 21.♘d4 ♖f6 22.a4 ♖cf8 23.♘e2 ♘c6 24.♘×c6 ♗×c6 25.a×b5 a×b5 26.d4 g5 27.g3 g×f4 28.♘×f4 ♗h6 29.♕c5 ♗×f4 30.g×f4 ♖×f4 31.♖g1+ ♔h8 32.♖a7 ♕b8 33.♕e7 ♖4f7 34.♕×f7 ♖×f7 35.♖×f7 ♕d6 36.♖fg7 h5 37.♖g8+ ♔h7 38.c3 e5 39.♖1g7+ ♔h6 40.♖g6+ ♕×g6 41.♖×g6+ ♔×g6 42.d×e5 ♔f5 43.e6 ♔×e6 44.♔g2 ♔f5 ½–½

Barış Güven - Cem Kaan Gökerkan

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 g6 6.♗e3 ♗g7 7.f3 0–0 8.♕d2 ♘c6 9.0–0–0 d5 10.e×d5 ♘×d5 11.♘×c6 b×c6 12.♗d4 e5 13.♗c5 ♗e6 14.♘e4 ♖b8 15.♗c4 a5 16.h4 ♕c7 17.h5 ♕b7 18.b3 a4 19.h×g6 h×g6 20.g4 ♘b4 21.♕h2 ♘×a2+ 22.♔b1 1–0

Şiar Kabaklı – M. Alpago Gülsoy

1.e4 e6 2.c4 c5 3.♘c3 ♘c6 4.♘f3 ♘ge7 5.d4 c×d4 6.♘×d4 ♘×d4 7.♕×d4 ♘c6 8.♕d1 ♗c5 9.♗d3 d6 10.0–0 a6 11.a3 ♗d7 12.♘e2 ♕e7 13.b4 ♗b6 14.♗f4 e5 15.♗e3 ♗×e3 16.f×e3 h5 17.♕e1 ♕g5 18.♕g3 ♕×g3 19.♘×g3 f6 20.♘e2 ♗e6 21.♘c3 ♔f7 22.♘d5 ♗×d5 23.e×d5 ♘e7 24.e4 b6 25.♖fc1 ♖hc8 26.♖ab1 g6 27.a4 f5 28.c5 b×c5 29.b×c5 ♖×c5 30.♖×c5 d×c5 31.d6 ♘c8 32.♗c4+ ♔f6 33.d7 ♘d6 34.♗d5 ♖d8 35.♗c6 ♔e7 36.e×f5 g×f5 37.♖b6 c4 38.♔f2 c3 39.♔e2 c2 0–1

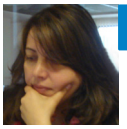

Belediye Başkanı Dr. Kamil Uğurlu, Başkan Tulay'a kitabe armağan etti.

Hayat'ta satranç vardı

11. Altınşah Turnuvası

Yarışmaya 46 ilden ve KKTC'den toplamda 2170 sporcu katıldı. Turnuva genelde beş, kızlarda üç olmak üzere toplamda sekiz kategoride zorlu mücadeleye sahne oldu.

Fatma Yılmaz
FIDE Hakemi
fyilmazmavikale@gmail.com

Hayat Eğitim Kurumları ile Türkiye Satranç Federasyonu işbirliği ve Makromarketlerin ana sponsorluğunda düzenlenen Türkiye'nin en çok katılımlı, 11. Altınşah Türkiye Geneli Ödüllü Satranç Turnuvası 4-5 Mayıs 2013 tarihlerinde Ankara Arena Spor Salonu'nda yapıldı.

Açılış hamlesini Ankara İl Milli Eğitim Müdürü Kamil Aydoğan'ın yaptığı yarışmaya 46 ilden (Hatay, Mersin, Zonguldak, Aksaray, İstanbul, Gaziantep…) ve KKTC'den toplamda 2200'ün üzerinde sporcu kayıt yaptırdı. İlk tur eşlendirmesinde 2170 sporcunun yer aldığı turnuvanın 10. turunda 1439 kişi oynadı.

Turnuvada Hayat Okulları'nın üst düzey yetkililerinin yanı sıra 125 Hayat Koleji çalışanı, 100'ün üzerinde güvenlik görevlisi ve 50 hakem görev aldı.

Her turda dağıtılan küçük ikramlarla sporcuların beğenisi kazanılmaya çalışılırken turnuvada bu yıl bir ilke de imza atılarak sonuç ve eşlendirmeler cep telefonlarına mesaj olarak gönderildi. Uygulamadan veliler, antrenörler ve katılımcılar memnun kaldılar.

Genelde beş, kızlarda üç olmak üzere toplamda sekiz kategoride İsviçre Sistemi on tur üzerinden Hızlı Satranç kurallarına göre oynanan yarışmanın sonunda Ankara, Hatay, Zonguldak, Denizli, Mersin, Aksaray, Yozgat ve İzmir'den gelen sporcular ilk üç dereceleri elde ettiler.

Hayat Eğitim Kurumları Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Songör 06-14 Yaş Genel Kategori Ödüllerini verirken

Zorlu iki günün sonunda halk oyunlarının zenginleştirdiği ödül töreni de satrançseverleri bekliyordu. Tabletten diz üstü bilgisayara, yarım altından çeyrek altına kadar onlarca ödül Hayat Eğitim Kurumları Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Songör, Kurucu Temsilcisi Hidayet Doğan, Genel Müdür Hüsamettin Akçay, Balgat Hayat Okulları Müdürü Bestami Erkoç, Etlik Hayat Okulları Müdürü Recep Uzanlık, Ankara Satranç İl Temsilcisi Nilüfer Çınar Çorlulu, Turnuva Başhakemi Hulusi Cihangir ve diğer yetkililer tarafından sahiplerine ulaştırıldı.

Tören 12. Altınşah'ta görüşmek dileklerileyle sona erdirildi.

İlk üç dereceler

7 Yaş Genel Kategori 2006-2007		
Adı Soyadı	İli	Puan
Yalçın Barış Üleylioğlu	Hatay	10
Ömer Beyazıt Malğaç	Zonguldak	9
Ali Arda Sağlam	Ankara	8,5
8-9 Yaş Genel Kategori		
Adı Soyadı	İli	Puan
M.Umut Akoğlanoğlu	Ankara	9
Ataman Süzük	Denizli	9
Ahmet Alper Yüce	Mersin	9

10-11 Yaş Genel Kategori		
Adı Soyadı	İli	Puan
Arda Altın	Ankara	9
Doğukan Erdem	Ankara	8,5
Muzaffer Enes Sakarya	Aksaray	8,5

12-14 Yaş Genel Kategori		
Adı Soyadı	İli	Puan
Ateş Avcı	Ankara	9
Furkan Özer	Yozgat	8,5
Mehmet Ali Ertubay	Ankara	8,5

6-14 Yaş Genel Kategori		
Adı Soyadı	İli	Puan
Volkan Sevgi	Ankara	9
Cem Kaan Gökerkan	İzmir	8,5
Deniz Can Temizkan	Hatay	8

6-9 Yaş Kızlar Kategorisi		
Adı Soyadı	İli	Puan
Sena Ahin	Hatay	9,5
Şehnaz yunus	Mersin	9
Ekinsu Duğan	Ankara	8,5

10-14 Yaş Kızlar Kategorisi		
Adı Soyadı	İli	Puan
A. Gülbün Yıldız	Ankara	9,5
Ceylan Eroltu	Hatay	9
Sevgi Toprak	Hatay	8,5

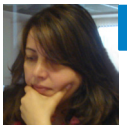
6-14 Yaş Kızlar Açık Kategori		
Adı Soyadı	İli	Puan
Bulut Evrim Aluç	Ankara	7,5
Ece Alkım Erece	Bursa	7
Tuana Umay Çıtak	Mersin	7

TSK Türkiye Şampiyonası

Şampiyon Jandarma ve Ergönen

Takım Şampiyonası'nda Kara Kuvvetleri ikinci, Hava Kuvvetleri üçüncü; Bireysel Şampiyona'da Serkan Akman ikinci, Devrim Alaşlar üçüncü

Fatma Yılmaz
FIDE Hakemi
fyilmazmavikale@gmail.com

TSK Şampiyonu Jandarma Genel Komutanlığı

Türk Silahlı Kuvvetler 2013 Türkiye Şampiyonası 20-29 Mayıs 2013 tarihlerinde Jandarma Eğitim Komutanlığı'nın ev sahipliğinde, TSK Ulusal Takım Antrenörü Mustafa Ulusoy'un destekleriyle gerçekleştirildi.

20 Mayıs 2013 tarihinde yapılan Açılış Töreni, Şehitler Müzesi'nin ziyareti, tanışma toplantısı ve Teknik Toplantı'nın ardından ilk tur saat 14.00'da başladı. 2012 ve öncesinde takım turnuvası ve bireysel turnuva biçiminde yapılan TSK Şampiyonaları bu yıl bireysel yarışma olarak düzenlendi. Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Sağlık Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı'ndan seçilerek gelen 8'er sporcu bireysel olarak mücadele ettiler.

On gün süren mücadele sonunda bireysel sıralamanın yanı sıra her takımdan en çok puan alan altı sporcunun puanları toplanarak takım sıralaması da ilan edildi.

Hemen hemen her yıl konuk oyunculara ev sahipliği yapan TSK Şampiyonası bu yıl da askerlik görevini kısa dönem olarak yapan Arda Ergönen'i ağırladı. 1738 reyting ortalamasına sahip 38 sporcunun 9 tur yarıştığı şampiyonada Ergönen, aldığı 7 puanla namağlup TSK şampiyonu oldu.

Bireysel sıralamada ilk sekizde yer alan sporcular TSK Ulusal Takım Kampı'na katılma hakkını da elde ederken kampa katılan sekiz sporcudan altısı 10-18 Ağustos 2013 tarihlerinde Polonya'da yapılacak olan NATO Şampiyonası'nda ülkemizi temsil edecekler.

İlk turda geçmiş yıllarda TSK Satranç Şampiyonaları'nda pek çok kez dereceye giren, TSK şampiyonlukları da bulunan Gökhan Narman ikinci masada Abdülmelik Kırdağ karşısında puan kaybederken Sedat Zengin-Cüneyt Kuyumcu eşlendirmesinde de masadan puanla ayrılan taraf 2012'nin şampiyonu Zengin'i yenen Kuyumcu oldu.

Turun son sürprizi ise on yedinci masadan geldi ve Yakup Çakıroğlu (0)-Nadir Özsoy (1836) karşılaşmasında yüzü gülen Çakıroğlu oldu.

İkinci turda sürpriz bir sonuç gerçekleşmezken üçüncü turda ilk üç masadaki oyuncuların masadan yarımşar puanla ayrılmaları gelecek turlarda ilk masalarda sıkça gerçekleşecek olan beraberliklerin de habercisiydi.

Dördüncü tur maçları alabildiğine sakin geçerken kısa dönem askerlik görevini yapmakta olan Arda Ergönen, Devrim Alaşlar karşısında berabere ka-

TSK Ulusal Takımına Katılma Hakkı Elden Sporcular (Bireysel sıralamada ilk sekiz)				
Sıra	İsim	Takım	Puanlar	BH.
1	Arda Ergönen	Hava K. Komutanlığı	7	48
2	Serkan Akman	Deniz K. Komutanlığı	7	44
3	Devrim Alaşlar	Hava K. Komutanlığı	6½	45½
4	Gökhan Narman	Sağlık Komutanlığı	6½	43½
5	Ali Öztürk	Kara K. Komutanlığı	6½	36
6	Neşet Daler	Sağlık Komutanlığı	6	46
7	Koray Kartal	Jandarma Gn. Komutanlığı	6	44
8	Mehmet Tekin	Jandarma Gn. Komutanlığı	6	37½

larak TSK şampiyonluğunu hedeflediğinin de işaretini vermiş oldu.

Beşinci turun sürpriz sonucu Serkan Akman-Sedat Zengin maçından geldi ve masadan puanla ayrılan taraf Akman oldu.

Oynadığı maçlarla şampiyonaya hazırlıklı geldiğini kanıtlayan Serkan Akman, altıncı turda da TSK'nin en deneyimli ve başarılı sporcularından, geçmişte üç kez de TSK şampiyonluğu bulunan, Gökhan Narman'ı yenerek yedinci tura Arda Ergönen'le birlikte liste başı olarak girdi.

Yedinci turda Neşet Daler-Sedat Zengin maçı Zengin'in formsuzluğunu bir kez daha belgelerken Daler'in milli takımda yer alacağının da habercisi gibiydi.

Turnuvanın en uzun süreli, en çekişmeli karşılaşmalarının oynandığı sekizinci tur bittiğinde bireysel şampiyon da takım şampiyonu da kesin değildi, her şey dokuzuncu tura kalmıştı.

Dokuzuncu turda ilk iki masada oynanan Gökhan Narman-Arda Ergönen, Neşet Daler-Devrim Alaşlar maçlarının beraberlikle sonuçlanması, üçüncü masada oynanan Serkan Akman-Serdar Sarı maçının Akman'ın galibiyetiyle sonlanması bireysel sıralamayı belirleyen sonuçlar olurken, Jandarma Genel Komutanlığı sporcularının aldıkları puanlar kendilerini ulusal takımda ilk altıya taşıyamasa da Jandarma Genel Komutanlığı'nı takım şampiyonluğuna taşımaya yeterli oldu.

Şampiyonanın ödül töreni 29 Mayıs 2013 Çarşamba günü saat 15.00'da başladı. Törende dereceye giren takımlara kupa, sporculara madalya verilirken Şampiyon Jandarma Genel Komutanlığı'na da şampiyonluk kupasının yanında, bir yıl aradan sonra, Genel Kurmay Kupası verildi. Genel Kurmay Kupası her şampiyona sonrası bir yıllığına şampiyon olan komutanlığa veriliyor ancak kupanın daimi sahibi olabilmek için üç yıl üst üste şampiyon olmak gerekiyor.

Jandarma Eğitim Komutanlığı Antrenörü Mustafa Ulusoy şampiyonluk kupasını J. Eğt. K. Kurmay Başkanı Kur. Alb. İsmail Ekici'den alırken

Tören, NATO'da ülkemizi temsil edecek sporculara ve antrenörlere başarı dileklerinin ardından sona erdi.

Takım Sıralaması		
Sıra	Komutanlık	Puan
1	Jandarma Gn. Komutanlığı	33
2	Kara K. Komutanlığı	30
3	Hava K. Komutanlığı	29½
4	Sağlık Komutanlığı	28
5	Deniz K. Komutanlığı	26½

Serkan Akman, Arda Ergönen ve Devrim Alaşlar J. Eğt. K. Kurmay Başkanı Kur. Alb. İsmail Ekici ile birlikte

41 ülke arasında üçüncüyüz!

Yasin Emrah Yağız
Ulusal Takımlar Sorumlusu
yasin_emrah@tsf.org.tr

06-14 Mayıs 2013 tarihleri arasında Yunanistan'da düzenlenen 2013 Dünya Okullar Şampiyonası'na 125 kişilik kafilemiz üç otobüs ile uzun ama keyifli kara yolculuğu yaparak ulaştı. Dinlenmeye çekilen kafilemiz için Kafile Başkanımız, Yönetim Kurulu Üyemiz Halil Hilmi Darı idaresinde organizasyonel tüm detayların tamamlanması için çalışmaların yürütülmesinin ardından, ilk gün yapılan tanışma ve bilgilendirme toplantısı ile sporcu-antrenör çalışmalarımız bize ait olan çalışma salonumuzda başlatıldı. Yirmi beş sporcunun federasyon davetlisi olarak, otuz dokuz sporcunun da kendi olanakları ile katıldığı, toplam altmış dört sporcumuzun mücadele edeceği şampiyona tüm heyecanıyla başlarken bu heyecana ortak olan antrenörler ve velilerimiz için de uzun soluklu maraton başlamış oldu.

Organizasyon anlamında önemli eksiklerin göze çarptığı şampiyonada federasyonun kalite farkı çok belirgindi. Şampiyonaya dair görsellerin hazırlanmamış olması, akreditasyon için kart uygulamasının yapılmaması, yarışma salonunda ücretsiz su sebilinin olmaması, otelde internet hizmetinin ücretli olması ve gelen tepkiler üzerine uygulamasına son verilen yarışma salonuna herkesin giriş yapabilmesi katılımcıları rahatsız eden başlıca eksikliklerdi.

Türkiye Satranç Federasyonu olarak; şampiyona öncesi kafilemizi bilgilendirici nitelikte hazırladığımız bilgilendirme bülteni, şampiyona boyunca sporcu-antrenör çalışmalarının sağlıklı bir ortamda yürütülmesi için tahsis ettiğimiz çalışma salonu, tüm sporcularımıza beyaz ve kırmızı renklerde gururla giydirdiğimiz milli takım formaları, olası ihtiyaçları karşılayacak ilaçlarımızla kafile doktorumuz, sporcularımızın ve velilerimizin ruh halini dengede tutmaya çalışan kafile psikoloğumuz ile büyük artıları olan model bir kafile olduğumuz abartısızdı. Bu anlamda şampiyonalarda yer alan en büyük kafileler arasında yer almamız, alınacak organizasyonel kararlarda TSF yetkililerimizden görüş alınması, sporcularımızın gösterdikleri performanslar bizlerin en büyük motivasyonu oluyor.

Şüphesiz şampiyonadaki en büyük motivasyonu ana sponsorumuz Türkiye İş Bankası'nın Kurumsal İletişim Müdürü Suat Sözen'in, Medya İlişkileri Müdürü Altan Erüs ve beraberindeki 15 kişilik değerli gazeteci ekibinin, Alem FM'den Nihat Sırdar ve ekibinin, Federasyon Başkanımız Gülkız Tulay ve Yönetim Kurulu Üyemiz İslam Yücel'in bizleri ziyaret etmesi oldu. Sporcu ve velilerimizle yaptıkları toplantıları ile medyanın satranca olan bakış açısı değer kazanırken, hem sporcularımız hem de velilerimiz bu camianın bir üyesi olmakla ne kadar doğru bir hamle yaptıklarının bir kez daha farkına vardılar.

Her bir satranç karesi için bir sporcu ile katıldığımız şampiyonada 41 ülkeden 550 sporcu yarıştı. Dünya Okullar Şampiyonası için rekor bir katılımın gerçekleştiği organizasyonda millilerimiz yüzümüzü güldüren başarılara imza attı.

En iyi beş sonucun değerlendirmeye alındığı ülke sıralamasında 41 ülke arasına bayrağımız üçüncü ülke olarak dalgalanırken bireysel başarılarımız şu şekilde geldi;

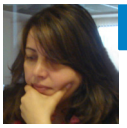
17 yaş genel kategoride IM Muhammed Batuhan Daştan birinci, 15 yaş genel kategoride IM Vahap Şanal ikinci, 9 yaş genel kategoride CM Ekin Barış Özenir üçüncü, 11 yaş kızlar kategorisinde WCM Sude Hereklioğlu üçüncü, 17 yaş genel kategoride CM Ege Köksal üçüncü, 17 yaş kızlar kategorisinde Beste Başak Abdimanoğlu dördüncü, 17 yaş genel kategoride Barış Güven altıncı, 13 yaş genel kategoride Tuna Tuncer altıncı, 8 yaş en başarılı sporcu Işık Can; 16 yaş en başarılı kız sporcu WCM Yeşim Patel.

Adı - Soyadı	Elo	Puan	Sıra	Kategori	Adı Soyadı	Elo	Puan	Sıra	Kategori
IM M. Batuhan Daştan	2402	7,5	1	Genel 17	Şevval Doğan	1651	5	17	Kızlar 15
IM Vahap Şanal	2418	7	2	Genel 15	Ece Akın	0	5	18	Kızlar 11
CM Ekin Barış Özenir	1637	7	3	Genel 09	CM A. Utku Üzümcü	1604	5,5	19	Genel 09
CM Ege Köksal	2228	6,5	3	Genel 17	Cengiz Can Acar	1702	4,5	19	Genel 15
WCM Sude Hereklioğlu	1622	7	3	Kızlar 11	WCM Ç. Irmak Arda	1659	4,5	19	Kızlar 13
Beste Basak Abdimanoğlu	1791	5,5	5	Kızlar 17	Buse Vatansever	1638	4,5	19	Kızlar 15
Tuna Tuncer	1896	6,5	6	Genel 13	Gizem Ayazmalı	1625	4,5	20	Kızlar 13
Barış Güven	2099	5	6	Genel 17	Defne Sade	1514	4,5	22	Kızlar 11
Sinem Çağla Gündoğan	1633	6	7	Kızlar 13	Bilgen Sazcı	1700	5	24	Genel 13
WCM Yeşim Patel	1876	5	7	Kızlar 17	Ömer Işık	0	4,5	25	Genel 07
Esma Doğa Duran	0	5,5	8	Kızlar 09	Hayrun Nisa Şahin	0	4	25	Kızlar 11
Işık Can	1731	6	9	Genel 09	Tuğçe Öncü	1419	4,5	25	Kızlar 13
Cem Gündoğan	2056	5	9	Genel 17	Utku Cengiz Acar	1712	5	26	Genel 11
Ömer Beyazıt Malgaç	0	6	10	Genel 07	Toprak Can Mutlukan	0	4,5	27	Genel 07
Ufuk Sezen Arat	2207	5	10	Genel 17	Rad Cannesar	1838	5	27	Genel 13
Sıla Kaya	0	5	10	Kızlar 07	Yaren Arkan	1621	3,5	27	Kızlar 15
Sıla Çağlar	1389	5	10	Kızlar 09	İbrahim Cem Yıldırım	0	5	29	Genel 09
N. Ezgi Menzi	1904	5,5	10	Kızlar 15	Teoman Çakaloz	0	5	30	Genel 09
Doğa Su Arda	0	5	11	Kızlar 09	Yağmur Şinik	0	4	30	Kızlar 09
WCM Duru Okuyaz	1635	5,5	11	Kızlar 11	Halil Özgün Kerem	1591	5	31	Genel 11
Can Baylav	1494	6	12	Genel 09	Işıl Can	0	3,5	32	Kızlar 09
Doğa Boran Şahin	1745	6	12	Genel 11	Başak Ünal	0	3,5	33	Kızlar 09
Volkan Sevgi	2004	5	12	Genel 15	Ahmet Ata Yılmaz	1576	5	34	Genel 11
Ilgın Kaya	0	5	12	Kızlar 07	Abdullah Kerim Uraz	0	5	35	Genel 13
CM Bahadır Özen	1923	6	13	Genel 13	Deniz Yıldırım	0	5	37	Genel 09
Mert Tırak	1744	4,5	13	Genel 17	Eylül Çelik	0	3,5	39	Kızlar 11
Ömer Faruk Özer	1858	6	14	Genel 13	Hüseyin Ege Akın	1431	4,5	47	Genel 11
Faik Emre Yaver	1909	5	14	Genel 15	Ömer Amir Akdağ	1530	4	49	Genel 11
Ayça Aksoy	1736	5	14	Kızlar 13	Barış Söylemez	1629	4	50	Genel 13
Seha Çalışkan	0	5	17	Genel 07	Denizcan Temizkan	1839	3,5	58	Genel 13
Diyap Büyükaşık	2082	4	17	Genel 17	Kerim Uygar Özbulur	1542	3,5	59	Genel 13
Yağmur Bolu	0	5	17	Kızlar 09	Kerem Serdar Öztürk	0	3	67	Genel 13

Beşinci Başkent Takımlar Kupası

ODTÜ Şampiyon

Üç gün süren zorlu maçlar sonunda Bilkent Üniversitesi ikinci olurken Karabük Üniversitesi üçüncülük kupasıyla yetindi.

Fatma Yılmaz
FIDE Hakemi
fyilmazmavikale@gmail.com

Prof. Dr. Mehmet Haberal Bilim ve Sanat Etkinlikleri kapsamında düzenlenen Başkent Takımlar Kupası'nın beşincisi 26 – 28 Nisan 2013 tarihlerinde düzenlendi. Başkent Üniversitesi Spor Merkezi'nde davetli üniversitelerin katılımıyla gerçekleştirilen yarışmada gençler bir yandan bir araya gelmenin güzelliğini yaşarken bir yandan da birbirinden güzel maçlara imza attılar.

26 Nisan 2013'te saat 17.00'da başlayan karşılaşmaların ilk turu sürprizleri de beraberinde getirdi ve ODTÜ-Karabük eşlendirmesinin Burak Özalp (1214) Onur Şentürk (1814) karşılaşmasında masadan puanla ayrılan taraf Onur Şentürk olurken Tutku Doruk Bayramoğlu (1759) Şafak Canci (1418) karşılaşmasında takımına yarım puan kazandıran Canci oldu. İkinci turun tek sürprizi Veli Gençay Sungur (1600) Recep Tayyip Teke (1393) maçından geldi ve masadan puanla ayrılan taraf Teke oldu. Diğer turlarda belirgin sürprizler yaşanmazken "Hekimlikle, satranç bir arada çok zor." diyen Veli Gençay Sungur formsuzluğuyla, son turda Burak Özalp'e de zorlu anlar yaşatan Eren Ataseven de formda oluşuyla dikkat çeken sporculardı.

Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kenan Araz, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Abdulkadir Varoğlu'nun destekleri, Sağlık Bilimleri Fakültesi Spor Bilimleri Bölüm Başkanı ve Spor Merkezi Koordinatörü Prof. Dr. Hülya Aşçı ile Spor Uzmanı Aylin İbişoğlu'nun organizatörlüğünde düzenlenen ve üç gün süren maçlar sonunda 2012'de dördüncü sıraya gerileyen ODTÜ yeniden şampiyonluk kupasını kaldırırken, 2012'nin üçüncüsü Bilkent Üniversitesi bir sıra ilerleyerek ikinci oldu. 2012'de şampiyonluğu son turda kıl payı kaçıran misafir Karabük Üniversitesi ise bir sıra daha gerileyerek üçüncü sırada yer aldı.

Beşinci Başkent Takımlar Kupası'nın ödül töreni 28 Nisan 2013 Pazar günü yapıldı. Törene katılan Sağlık Bilimleri Fakültesi Spor Bilimleri Bölüm Başkanı ve Spor Merkezi Koordinatörü Prof. Dr. Hülya Aşçı ile Spor Uzmanı Aylin İbişoğlu farklı üniversitelerde okuyan gençleri Başkent Üniversitesi'nde görmekten duydukları mutluluğu dile getirdiler. Tören, dereceye giren takım ve sporculara kupa ve madalyalarının verilmesiyle sona erdi.

Masa Dereceleri		
Birinci Masa		
Sıra	Adı Soyadı	Takım
1	Burak Özalp	ODTÜ
2	Eren Ataseven	Başkent Üniversitesi
3	Onur Şentürk	Karabük Üniversitesi
İkinci Masa		
Sıra	Adı Soyadı	Takım
1	Erkin Karaokçu	ODTÜ
2	Mert Özateş	Bilkent Üniversitesi
3	Serdar Ay	Bilkent Üniversitesi
Üçüncü Masa		
Sıra	Adı Soyadı	Takım
1	Ilkin Ege Okay	ODTÜ
2	Batuhan Sütbaş	Bilkent Üniversitesi
3	Fazlı Keskin	Karabük Üniversitesi
Dördüncü Masa		
Sıra	Adı Soyadı	Takım
1	Şafak Canci	Karabük Üniversitesi
2	Muhammet Ali Ünlü	Polis Akademisi
3	Kadir Gökhan Aluç	Başkent A

Kahraman Olgaç Anı Turnuvası'nda Son söz emektarların oldu

Yasin Emrah Yağız
Ulusal Takımlar Sorumlusu
yasin_emrah@tsf.org.tr

27 Mayıs 2009'da aramızdan ayrılan Türkiye Satranç Federasyonu Onursal Başkanı Kahraman Olgaç'ın ölüm yıldönümü münasebetiyle Ankara Atatürk Satranç Merkezi Nevzat Süer Salonu'nda gerçekleşen Kahraman Olgaç Anı Satranç Turnuvası'nda dört minik usta dört emektar sporcu ile kıyasıya mücadele etti.

Çift turlu Scheveningen sistemde toplam sekiz tur üzerinden gerçekleşen karşılaşmada ilk iki turun galibi Minik Ustalar olunca ilk izlenim Minik Ustalar'ın sonuca kolay ulaşacağı yönündeydi. Fakat üçüncü turda Emektarların aldığı galibiyet karşılaşmaya tekrar heyecan getirdi ve izleyen turlarda tarafları daha dikkatli oynamaya zorladı. Bunun etkisinden olacak ki dördüncü, beşinci ve altıncı karşılaşmalar 2-2 beraberlikle sonuçlandı. Son iki tura taşınan bu heyecanı yedinci turda Emektarların aldığı galibiyet zirveye taşıdı ve takım puanı eşitlenen iki takımda bir masa puanı ile Emektarlar sürpriz bir şekilde son tura avantajlı giren ekip oldu. Son karşılaşmada mutlak galibiyete ihtiyacı olan Minik Ustalar ellerinden geleni yapmalarına karşın son karşılaşmanın beraberlikle sonuçlanmasını engelleyemedi ve Emektarlar bir masa puanı ile galip gelerek son sözü söyleyen taraf oldu.

Bireysel sonuçlara baktığımızda Emektarlar'dan Şükrü Alkan 6,5 puan ile en başarılı sporcu olurken onu 6'şar puanla Minik Ustalar'dan Doğa Boran Şahin ve Ege Karaahmetoğlu takip etti.

Birbirinden ilgi çekici ve heyecan dolu karşılaşmalardan sizler için seçtiklerimiz:

Emektarlar: S. Hikmet Erkan, Metin Kayaman, Şükrü Alkan, Mehmet Suzan
Minik Ustalar: F. Tuna Kürekçi, Hümeyra Kargacı, Ege Karaahmetoğlu, Doğa Boran Şahin

Ferit Tuna Kürekçi – Şükrü Alkan

1.e4 c5 2.♘c3 d6 3.g3 b6 4.♗g2 ♗b7 5.d3 g6 6.♘ge2 ♗g7 7.0–0 e6 8.f4 ♘e7 9.g4 h5 10.♘g3 h×g4 11.♕×g4 ♕d7 12.♘d1 ♘bc6 13.c3 0–0–0 14.♗d2 ♖dg8 15.♖b1 f5 16.♕e2 ♗f6 17.♘e3 ♖h7 18.♖f2 ♔b8 19.♘ef1 ♗h4 20.♖f3 ♘d8 21.♗e1 ♘f7 22.♘h1 ♗f6 23.♖h3 ♖×h3 24.♗×h3 g5 25.f×g5 ♘×g5 26.♗g2 ♘h3# 0–1

Doğa Boran Şahin - Metin Kayaman

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 ♘c6 5.♘f3 ♗d7 6.a3 ♘h6 7.b4 c×d4 8.c×d4 ♘f5 9.♗e3 ♗e7 10.♗d3 0–0 11.0–0 ♖c8 12.♘bd2 f6 13.♗×f5 e×f5 14.♗f4 g5 15.b5 g×f4 16.b×c6 ♗×c6 17.♖e1 ♖f7 18.♕b1 f×e5 19.♘×e5 ♖f6 20.♘df3 b6 21.♕c1 ♗e8 22.♕×f4 ♖c3 23.a4 ♗b4 24.♕g5+ ♗g6 25.♘×g6 h×g6 26.♖e6 ♔f7 27.♖e2 ♖c8 28.♖b1 ♗d6 29.♖be1 ♗b4 30.♕h6 ♕c7 31.♕h7+ ♔f8 32.♕h8+ 1–0

S. Hikmet Erkan-E. Karaahmetoğlu

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 e×d4 4.♘×d4 ♗c5 5.♘×c6 b×c6 6.♗c4 ♘f6 7.♘c3 0–0 8.0–0 d6 9.h3 ♖e8 10.♖e1 d5 11.e×d5 ♖×e1+ 12.♕×e1 c×d5 13.♗b3 c6 14.♗g5 ♗e6 15.♖d1 ♕e7 16.♕e5 ♖e8 17.♗×f6 g×f6 18.♕h5 ♗d6 19.♖e1 ♔h8 20.♗a4 ♗g4 21.♖×e7 ♖×e7 22.♔f1 ♗×h5 23.♗×c6 d4 24.♘e4 ♗c7 25.f3 ♗g6 26.♘×f6 ♖e6 0–1

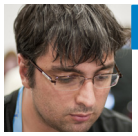
D. Boran Şahin - S. Hikmet Erkan

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e5 ♗f5 4.♘f3 h6 5.c3 e6 6.♗e2 ♗e7 7.♘bd2 ♘d7 8.♘f1 ♕c7 9.♘g3 ♗g6 10.0–0 h5 11.♗g5 h4 12.♘h1 ♗×g5 13.♘×g5 ♘e7 14.♗g4 0–0–0 15.f4 ♖df8 16.♘f2 ♘f5 17.♕d2 ♘b6 18.b3 ♕e7 19.♖fe1 ♘h6 20.♗h3 ♗f5 21.♗×f5 ♘×f5 22.♘g4 ♖h5 23.a4 ♖fh8 24.h3 ♘g3 25.a5 ♘d7 26.b4 a6 27.♖ac1 ♔b8 28.♘h2 ♘f8 29.♘f1 ♘f5 30.♘e3 ♘g3 31.♘f1 ♘g6 32.♘×g3 h×g3 33.♖f1 f6 34.♘f3 ♖f5 35.♘e1 f×e5 36.d×e5 ♖hf8 37.♘d3 ♕h4 38.♖f3 ♘×f4 39.♖cf1 ♘×h3+ 0–1

FIDE Adaylar Turnuvası

Dünya Şampiyonunun rakibi Carlsen

Norveçli genç yıldız, Dünya Şampiyonu Anand ile Kasım 2013'te oynanacak unvan maçında karşı karşıya gelecek.

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

2013 FIDE Adaylar Turnuvası 14 Mart - 2 Nisan tarihleri arasında Londra'da düzenlendi. Dünya satrancının son bir kaç senesini takip eden herkes dünya bir numarası Magnus Carlsen'in ne zaman satranç-taki en prestijli unvan için mücadele edeceğini merak ediyordu. Daha önce FIDE tarafından belirlenen dünya şampiyonluğu sistemine muhalefet ederek katılmayan Carlsen'in bu kararı sonrası düzenlenen turnuvada aday sürpriz bir şekilde İsrailli Boris Gelfand olmuş fakat Gelfand 2012'de oynanan maçta şampiyonu çok zorlamasına karşın Anand, unvanını korumayı eşitlik bozma maçları ile de olsa başarmıştı. Ancak bu sonucun ve şampiyonun gerek turnuvalarda gerekse son unvan maçında ortaya koyduğu oyunun satranç kamuoyunu memnun ettiğini söylemek zor. Aynı dönemde ise Carlsen'in elde ettiği üst üste galibiyetler herkeste Carlsen'in bir unvan maçına çıktığı takdirde şampiyonluğu 43 yaşına gelmiş kariyerinin sonbaharındaki Anand'dan rahatça alacağı kanısını doğurdu. Genç Norveçli de bu kanaatte olacak ki daha önce adil bulmadığını belirttiği şartların çoğu geçen süre zarfında değişmemesine rağmen bu sefer düzenlenen Adaylar Turnuvası'na katılmayı tercih etti. Tabii unvan maçından önce iki numara Aronian, eski şampiyon Kramnik, bir önceki aday Gelfand ve dünya satrancının her zaman en üstlerinde yer almış Ivanchuk, Grischuk, Radjabov, Svidler gibi zorlu rakipleri Londra'da düzenlenen Adaylar Turnuvası'nda geçmesi gerekiyordu. Gerçi sonunda yine de birinci olmayı başardıysa da turnuva Carlsen için hiç de kolay geçmedi ve böylece genç satranççı unvan maçı öncesi sıkı çalışması konusunda iyi bir ders almış oldu. Şimdi isterseniz Carlsen'in adaylık yolunda atlattığı badirelere beraber göz atalım.

Turnuvada ilk tur sürpriz olmayan bir şekilde bu düzey turnuvalarda genellikle olduğu gibi sakin başladı. Turnuvaya ısınmak isteyen ve tabii olası bir kaybın ilerleyen turları da psikolojik olarak etkileyebileceğini bilen satranççılar genelde güvenli bir oyun tarzı ile başlamayı tercih ederler ki Londra'da da bunun bir örneği daha gözlendi. Aronian-Carlsen partisinde beraberlikte anlaşılan tamamen simetrik son konum, hem satrançta ilk defa Sofya'da uygulandığı için Sofya kuralı olarak anılan beraberlik tekliflerine getirilen yasağın bir hicvi hem de tarafların barışçıl ruh halinin bir göstergesiydi adeta. İkinci tur ise daha heyecanlıydı. Turnuvanın kaderini belirlemeye aday eşleşmede Carlsen beyazlarla açılıştan hiçbir avantaj elde edemedi ve Kramnik karşısında beraberliğe razı olmak durumunda kaldı. Turun ve turnuvanın ilk galipleri ise Aronian ve Radjabov oldu. Aronian beyaz taşlarla elde ettiği hafif ama can sıkıcı üstünlüğünü rakibi Gelfand'ın hatalarıyla yavaş yavaş artırdığı oyunda kazanarak, açılıştan Ivanchuk'a üstün çıkmayı ve sonrasında galip gelmeyi başaran Azeri Radjabov'a birincilikte katılıyordu. Üçüncü turda Ivanchuk'a karşı bu sefer siyah taşlarla kazanan Aronian durgun bir başlangıç yapan Carlsen'i artık kazanmaya başlaması gerektiği yönünde uyarıcı bir etki yaptı belki de ve uzun süre berabere gibi görünen oyunda oyunsonunda Gelfand'ın hatalarından faydalanarak Norveçli ilk galibiyetini elde etti. Turun bir diğer kazananı ise Radjabov'un üstesinden güzel bir şekilde gelen Svidler oldu. Böylece ilk üç tur sonunda Aronian 2.5 puan ile birinciyken ikinciliği Carlsen ve Svidler 2 puanla paylaşıyordu.

Dördüncü tur ile beraber Carlsen Aronian'ı yakaladı. Turnuva öncesi 20 kilo veren Svidler sadece fiziksel olarak değil satranç anlamında da iyi hazırlandığını göstererek Aronian'ı beraberliğe razı etti ve böylece Carlsen›e boş gün öncesi Aronian'a yetişme fırsatı doğdu. Siyahın yapısal zayıflıklarını iyi değerlendiren Carlsen Grischuk'un karşı oyun çabalarını etkisiz hale getirdi ve galibiyete uzandı. Diğer iki oyunda ise

Radjabov, Carlsen, Grischuk, Aronian, Ivanchuk, Svidler, Kramnik, Gelfand

taraflar yenişemedi. Bir sonraki tur ise son derece sakin geçti. Dört beraberlikle sıralamada bir değişiklik olmadı. Altıncı tur siyahların günüydü. Aronian eşitleyerek çıktığı İspanyol Açılışı'ndan sonra Radjabov'a uyguladığı baskının karşılığını alsa da Carlsen de başka bir İspanyol'da Svidler'in üstesinden gelmeyi başararak Ermeni yıldızın arayı açmasına izin vermedi. Kramnik ise turnuvada bir çok oyunda olduğu gibi zaman sıkışmasına giren Ivanchuk karşısında riske girmemeyi yeğleyerek beraberliğe razı olarak belki de önemli bir şansı tepmiş oluyordu. Turnuvanın ilk yarısının bittiği yedinci turda ise yine dört beraberlik vardı. Carlsen bu turda Radjabov karşısında zor, belki de kayıp bir pozisyonu yine inatçı oyunuyla kurtarmayı başarsa da yine de kendisinin de bir satranç tanrısı olmadığını rakiplerine ve satranç kamuoyuna bir kez daha göstermiş oldu. Bu aynı zamanda turnuvanın ikinci yarısı öncesi önemli bir uyarıydı. Kramnik ise Gelfand'a karşı körlüğüne rağmen rakibinin de kazancı görmemesi ile beraberliği kurtardı ve böylece satranç tanrıçası Caissa'nın desteğini nihayet almış gibi görünüyordu.

Turnuvanın ikinci yarısı adeta Kramnik'in çıkıp Aronian'ın indiği bir tahterevalli şeklinde geçti. Sekizinci turda liderlerin mücadelesinde Carlsen yine sağlam oynamayı tercih edince Aronian rahatça berabere yapınca Kramnik'e yaklaşma fırsatı doğmuştu ve o da bunu iyi değerlendirdi. Grünfeld uzmanı Svidler'i kendi açılışında yenmeyi başaran Rus satranççı böylece liderlerle olan arasındaki puan farkını bire indirdi. Bir önceki aday Gelfand ise formsuz Radjabov'u yenerek ilk galibiyetini alan bir başka isimdi. Bu listeye son olarak rakibi Ukraynalı Vassili Ivanchuk'un turnuvada üçüncü defa bayrağının düşmesi sonucu Grischuk da eklenince tur sonunda, turnuva boyunca galibiyeti olmayan tek isim olarak Ivanchuk kalmıştı.

Dokuzuncu tur için Napoleon'a öykünerek turnuvanın en formsuz satranççısının Ivanchuk olduğunu ancak Tanrı'nın o da turnuvada zaferi tadabilsin diye daha da formsuz Radjabov'u yarattığını söyleyebiliriz. Gerçi hakkını yemeyelim, Ivanchuk Radjabov karşısında pozisyonel baskının harika bir örneğini sundu ve derslik bir oyun ortaya koydu. Turun en büyük sürprizi ise iki yakın dost olan Gelfand ve Aronian karşılaşmasından geldi. Siyah taşlarla biraz sıkışık ama sağlam bir konumda konumu açarak eşitlemek isteyen Aronian'ın hesap hatası sonucu İsrailli Gelfand arkadaşının yoluna taş koyan ilk isim oldu. Turun beraberlikle sonuçlanan oyunları ise en az galibiyetler kadar ilgi çekiciydi. Kramnik adaylık şansı için mutlak galibiyet parolası ile çıkmıştı Carlsen'in karşısına ancak açılıştan elde ettiği büyük üstünlüğü Carlsen'in savunması sonucu ancak piyon fazla ters renkli fillerin olduğu berabere bir oyun sonuna çevirince büyük bir fırsat tepmiş oldu. Norveçli ise böylece liderlikte yalnız kalarak tünelin ucundaki ışığı görmeye başlıyordu. Çok heyecanlı geçen turun diğer mücadelesinde ise Grischuk daha on ikinci hamlede alet feda ederek insiyatifi ele geçirdi ancak Svidler de buna vezir fedasıyla karşılık verince tahtada beyazın vezire karşılık üç hafif taşa sahip olduğu ancak şahının ortada olması nedeniyle dinamik olarak eşit diye nitelendirilebilecek zor bir konum oluştu. Her iki tarafın da karşılıklı şansları kaçırması sonucu oyun beraberlikle sonuçlandıysa da hem Svidler hem Grischuk cesaretleri nedeniyle övgüyü hak etti.

Onuncu tur motivasyonun satrançta ne kadar önemli olduğunu kanıtlayan bir turdu. Turun üç galibi de, Carlsen, Aronian ve Kramnik adaylık yarışındaki isimlerdi. Turun en ilginç oyunu da

Sıra	Adı-Soyadı	Elo	Fed	1	2	3	4	5	6	7	8	Puan
1	Magnus Carlsen	2872	NOR	* *	½ ½	1 0	½ ½	1 1	1 ½	½ 0	½ 1	8½
2	Vladimir Kramnik	2810	RUS	½ ½	* *	½ 1	½ 1	½ ½	½ 1	½ 0	½ 1	8½
3	Peter Svidler	2747	RUS	0 1	½ 0	* *	½ 1	½ ½	½ ½	½ 1	1 ½	8
4	Levon Aronian	2809	ARM	½ ½	½ 0	½ 0	* *	1 0	½ ½	1 1	1 1	8
5	Boris Gelfand	2740	ISR	0 0	½ ½	½ ½	0 1	* *	½ ½	½ ½	½ 1	6½
6	Alexander Grischuk	2764	RUS	0 ½	½ 0	½ ½	½ ½	½ ½	* *	½ 1	½ ½	6½
7	Vassily Ivanchuk	2757	UKR	½ 1	½ 1	½ 0	0 0	½ ½	½ 0	* *	0 1	6
8	Teimour Radjabov	2793	AZE	½ 0	½ 0	0 ½	0 0	½ 0	½ ½	1 0	* *	4

bu seviyede hemen hemen hiç rastlanmayan Budapeşte Gambiti'ni oynayan Ivanchuk sayesinde geldi. Aronian rakibinin zaman sıkışmasında kusursuz oynamasa da Ivanchuk'un bayrağını düşürmeyi başararak önceki turun yarasını bir nebze de olsa sarmış oldu. Carlsen'in Gelfand karşısındaki küçük üstünlüğünü puana çevirmesi de artık satranççıların alıştığı tarzda galibiyetlerine bir örnekti.

Onbirinci tur turnuvanın seyri açısından kritik bir tur oldu. Kramnik Radjabov karşısında açılış hazırlığının semeresini alırken, Carlsen Grischuk karşısında güçlükle berabere yapıyor ve böylece rakibiyle arasındaki farkın azalmasına mani olamıyordu. Ancak en önemli sonuç Svidler-Aronian maçından geldi. Aronian'ı Nimzo-Hint açılışında hazırlığı ve sonrasındaki etkili oyunuyla adeta tahtadan silen Svidler parlak bir zafere imza attı ve turnuva hazırlığını bir kez daha gösterme fırsatı buldu. Son üç tur kala genel görüş Carlsen'in rahatça finişe uzanacağı yönündeydi. Ancak on ikinci tur böyle düşünenlerde tam bir soğuk duş etkisi yaptı. Tamam belki turnuvanın ilk yarısında da Ivanchuk karşısında iyi oynamamıştı ancak Carlsen'in sıralamanın altlarında yer alan Ivanchuk karşısında mağlup olacağı kimsenin aklından geçmiyordu. Belli ki Ivanchuk hariç. Sicilya Savunması'ndan siyah taşlarla Fransız Savunması'na benzeyen ancak onun daha iyi bir versiyonuyla çıkmayı başaran Ivanchuk açılıştan elde ettiği rahat konumu panikleyen Carlsen'in de şüpheli hamleleri sayesinde yavaş yavaş geliştirdi ve iki piyon önde bir kale finalinde lideri aşağı indirmeyi başardı! Üstelik aynı tur moralsiz Aronian karşısında Kramnik, çok da kusursuz oynamamasına karşın rakibinin oyun sonundaki inanılmaz hatasını değerlendirerek kazanmış ve böylece bir anda Norveçli'nin yarım puan önüne geçivermişti! Bu kuşkusuz büyük bir sürprizdi ve yeni bir Anand-Kramnik Dünya Şampiyonluğu Maçı bir anda en olası sonuç gibi görünmeye başlamıştı. Genç Magnus Carlsen için son iki tur büyük bir test olacaktı.

On üçüncü turda Kramnik beyaz taşlarla Gelfand'a karşı, Carlsen ise siyahla Radjabov'a karşı oynuyordu. Aslında oyunların seyri yarım puan öndeki Kramnik açısından son derece iyiydi. Kramnik açılıştan üstünlükle çıkmış, Carlsen ise belki çok hafif üstün olduğu ancak berabere bir oyun sonu oynamaya zorlanmıştı ve partiler berabere biterse son tur Carlsen'e galibiyet de yetmeyebilirdi. Ancak ne olduysa ondan sonra oldu. Gelfand'ın aktif savunması karşısında bocalayan Kramnik beraberliğe razı oldu ve bir kez daha fırsat tepti. Carlsen ise neredeyse doksan hamle süren oyunda rakibinin form durumunu gösteren inanılmaz hatalarını ve yanlış kararlarını değerlendirdi ve bir kez daha emeğinin karşılığını alarak Kramnik'i yakaladı ve galibiyet sayısının dikkate alındığı averaj sistemiyle tekrar öne geçti. Böylece son turda Kramnik'in Carlsen'den yarım puan fazla alması gerekiyordu ki Rus satranççı rövanş şansı yakalasın. Son tur büyük bir psikolojik savaşa sahne oldu. Ivanchuk karşısında siyahlarla galibiyete ihtiyacı olan Kramnik, her zaman heyecanlı bir açılış olan Pirc Savunması'nı seçiyor ve böylece karışık bir oyunortasını garantiliyordu. Tabii Kramnik'in kazanması halinde kazanması gerekecek Carlsen için de durum zordu. En akıllıca görünen seçenek beyazla hafif üstün ve sağlam bir pozisyon elde etmeye çalışmaktı. Ancak sürekli diğer oyunu takip ederek oynanan bu gergin turda Carlsen'in sinirleri yeterince sağlam kalamadı ve Svidler harika bir sonuca imza atarak rakibini yenmeyi başardı.

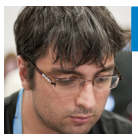
Kramnik'in yarım puan alması yetecekti yetmesine ama Carlsen elini uzattığında Kramnik de Rus satranççı için talihsiz bir şekilde kayıp pozisyondaydı ve biraz sonra elini uzatmak ve adaylık rüyasından vazgeçmek zorunda kaldı. Yeni adayın ismi belli olmuştu: Carlsen! Basın toplantısında son turda aldığı yenilgiye rağmen aday olmanın sevinci Carlsen'in gözlerinden okunuyordu.

Tebrikler Carlsen! Böylece 2013 Dünya Şampiyonluğu Maçı'nın şampiyon Anand haricindeki diğer ismi belli olmuş oldu. Bakalım 43 yaşındaki Hintli Anand, genç rakibi karşısında ne yapacak, hep beraber göreceğiz. Ancak son derece zevkli bir maçın bizi beklediği kesin. Yağmuruna, karına, soğuğuna rağmen kasımı iple çekmeye başladık bile!

FIDE Grand Prix - Zug

Topalov'un geri dönüşü!

İnanılmaz bir performans gösteren Bulgar yıldızın 1.5 puan gerisinde Nakamura ikinci olurken, Ponomariov da yarım puan geride üçüncülüğü elde etti.

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

2012-2013 FIDE Grand Prix Serisi'nin üçünü ayağı, 17 Nisan-1 Mayıs tarihleri arasında İsviçre'nin Zug kasabasında oynandı.

Çok değil, henüz üç sene önce dünya şampiyonluğu maçı için Anand'ın karşısına çıktığında rating listesinin tepesinde yer alan Veselin Topalov'u elbette satranç camiasında tanımayan yok. Ancak maçta yaşadığı büyük hayal kırıklığı ve motivasyon kaybı, sonrasında yaptığı evliliği ve Kramnik ile olan husumeti nedeniyle kendisine kısmen uygulanan ambargo gibi çeşitli sebeplerden ötürü son yıllarda kendisinden beklenen performansı gösterememiş ve ilk on sıradaki yerini korumasına rağmen zirveden biraz aşağıya düşmüştü. Grand Prix serisinin ilk ayağı Londra'da ilk sırayı alan Topalov geri dönüşünün sinyallerini o zaman verse de esas patlamasını İsviçre'ye saklamış anlaşılan. 2929 Elo performansı ve 8/11 gibi fantastik bir skorla turnuvayı domine eden Bulgar satranççı böylece yakın gelecekte de büyük bir tehdit olacağını herkese gösterdi.

Topalov'un başarısının önemini anlamak için şöyle bir tabloya bakmak yeterli: Karjakin, Caruana, Morozevich, Radjabov, Nakamura, Mamedyarov, Giri, Kamsky… İlk dört sıra haricinde dünyanın en iyilerinden oluşan bir listede 1.5 puan fark yapmak çok zor bir olay hakikaten. Henüz ikinci turda liderliği ele geçiren Topalov turnuva sonuna kadar bırakmadı ve ilk yedi tur boyunca kendisine Morozevich ve Ponomariov eşlik etse de rakiplerinin puan kayıpları ve kendisinin 3,5/4'lük bir seriyle turnuvayı tamamlaması sayesinde üçüncü Grand Prix'de ikinci zaferini elde ederek genel sıralamada liderliğe oturarak 2014 Dünya Şampiyonluğu Adaylar Turnuvası'na katılım yolunda avantaj elde etmesini bildi. Kısaca turnuvaya göz atarsak Topalov'un başarısının yanı sıra ilk dikkati çeken nokta Adaylar Turnuvası'ndaki felaketten sonra yine listenin son sırasında yer alan Radjabov'un devam eden formsuzluğu oldu. Azeri satranççı İsviçre'de de 16 Elo puanı kaybederek bir anda üçüncü sıradan ilk yirminin dışına kadar düşmeyi başardı. Azeri satranççının bu serbest düşüşüne yol açan çekim kuvveti nedir bilinmez ama bir ara verip soluklanması ve düzeltmesi gereken şeyleri düzeltmesi gerekiyor. Bir diğer Azeri satranççı Mamedyarov da takım arkadaşını dipte yalnız bırakmadı.

Veselin Topalov FIDE Başkanı Ilyumzhinov ile

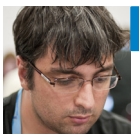
Dinamik tarzıyla her zaman zevkli bir turnuvayı garantileyen Morozevich ise turnuvanın gizli kahramanıydı. Tahtada yarattığı karmaşık konumlarda en usta satranççılara bile yolunu şaşırtan Rus yıldızın adeta Karpov tarzında karışık ve yavaş manevralarla rakibine üstünlük sağladığı Kasimdzhanov ve Giri'nin belki de ne olduğunu anlamadan kendini bir anda kayıp konumda bulduğu partileri öğreticiydi. Kamsky karşısında haklı bir mağlubiyet alsa da Nakamura partisinde üstün bir Benoni konumunu kaybetmesi Rus satranççı için turnuvanın trajedisiydi. Tabii bu aynı zamanda Nakamura için de beklenmeyen bir hediye oldu ve turnuvada iyi bir oyun sergilediği söylenemeyecek olan genç Amerikalı'nın ikinciliğe uzanmasındaki en büyük etkenlerden biriydi şüphesiz.

Turnuva liderinin oyunlarına baktığımızda ise kendisini bir zamanlar FIDE Dünya Şampiyonluğu'na da taşıyan belki eskisi gibi flaş ve bitirici yenilikleri olmasa da iyi açılış hazırlığı ve kuvvetli ve rakibi zorlayan oyun tarzıyla tipik Topalov oyunları gördüğümüzü söyleyebiliriz. Tabii ki Leko'ya karşı oynadığı ikinci tur partisinde açılıştan kayıp konuma düşmesine rağmen direnmesi ve hatta sonra partiyi kazanması da Topalov gibi en üst düzeyde bir satranççının ne kadar zor yenildiğine dair güzel bir örnek oluşturdu. Nakamura karşısında açılıştan elde ettiği hafif üstünlüğü galibiyete çevirmesi ya da Caruana karşısında karmaşık bir Sicilya konumunu ustalıkla oynaması gibi satranççılar için model teşkil edebilecek oyunlar oynayan Topalov'un zirveye olan bu dönüşünü sevinçle karşılıyor ve bundan sonra oynayacağı turnuvalarda Kramnik, Aronian, Anand gibi rakipler karşısında neler yapacağını merakla bekliyoruz.

Alekhine Anı Turnuvası

Alekhine'in en iyi öğrencisi Aronian

Aronian'ı averajla ikinci olan Gelfand ve yarım puan geriden Anand takip etti.

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Alekhine Anı Turnuvası iki etap olarak 20 Nisan - 1 Mayıs tarihleri arasında Paris ve Moskova'da düzenlendi.

Satrancın ne olduğu konusunda yıllardır süregelen ve artık bıkkınlık veren bir tartışma vardır. Satranç spor mu, sanat mı, bilim mi? Öncelikle bir oyun tabii ama bu sayılan disiplinlere öykünen tarafları da olan bir oyun. Spor ve bilim tarafını bir kenara bırakırsak satrançta kimi oyunların, pozisyonların veya hamlelerin bize estetik bir haz verdiği muhakkak. Sanatın değişik tanımları olsa da estetik değer taşıyan bir insan üretimi olması en azından satrançta sanatsal bir yan bulunduğunu düşündürebilir. Tıpkı anısına turnuva düzenlenen eski dünya şampiyonu Alekhine'in dediği gibi: " Bence satranç bir oyun değil, satranç bir sanat. Evet, ben satrancı bir sanat olarak görüyor ve sanatın kendi tutkunlarına yüklediği bütün sorumlulukları kabul ediyorum." Bu sorumlulukları fazlasıyla yerine getirdiğini de söyleyebiliriz arkasında müthiş bir hayal gücü ile oynanan yüzlerce harika oyun bırakan dünya şampiyonunun.

Bu sene Alekhine'e yakışır bir şekilde, kendisinin de yaşadığı ve vatandaşı olduğu iki ülkede, yani Fransa ve Rusya'da, Louvre ve Rus Devlet Müzesi gibi dünyanın en önemli müzeleri arasında yer alan iki müzede sanatla iç içe turnuva düzenleyen organizatörleri kutlayarak turnuvaya bir göz atmaya başlayalım isterseniz. Turnuva Ermenistan'dan Aronian'ın yanı sıra ev sahibi ülkeler Fransa ve Rusya'dan sırasıyla, Fressinet, Vachier-Lagrave ve Kramnik, Svidler, Vitiugov; Çin'den Ding Liren, İsrail'den Gelfand ve İngiltere'den Adams gibi çok çeşitli bir oyuncu tablosuna sahipti. Vachier-Lagrave, Vitiugov gibi genç ve çok yetenekli elit satranççıların bu zamana kadar fazla karşılaşma fırsatı bulamadıkları Kramnik, Anand, Aronian gibi zirvedeki isimlerle oynama ve kendilerini gösterme şansını elde etmeleri açısından da önemli bir turnuvaydı. Turnuva Alekhine'in heyecanlı stilini andıran bir şekilde başladı. Ding Liren'in Aronian karşısındaki galibiyeti tam olarak Alekhine tarzındaydı. Genç Çinli'nin galibiyetini analizli olarak yazının sonunda bulabilirsiniz. Adams, Anand'a karşı son zamanlarda aldığı üst üste ikinci galibiyet ve hemen ardından Adaylar turnuvası yorgunu Svidler'e karşı sağladığı üstünlük ile turnuvaya flaş bir başlangıç yapan isim olurken genç Fransız Vachier-Lagrave ev sahibi avantajını değerlendirip bir galibiyet bir beraberlikle onu yakından takip ediyordu.

Üçüncü turda Adams Gelfand'a kaybedip diğer maçlar da beraberlikle sonlanınca, Gelfand ve Vachier-Lagrave lidere yetişti. Dördüncü tur ise bu sefer tek galibiyeti alan isim Aronian'dı ve o da böylece liderlere katıldı. Paris'te oynanan son tur kanlı geçti. Liderlerden tek kazanan isim Vachier-Lagrave olurken bir diğer Fransız satranççı Laurent Fressinet güzel bir oyunla Kramnik'î yendi. Anand da Ding Liren'in üstesinden gelerek turnuvanın Paris ayağını yüzde 50 ile tamamlamış oldu.

Turnuva Paris'ten Moskova'ya taşınırken verilen üç günlük aranın ardından satranççılar son kalan dört turda kıyasıya bir mücadelenin içine girdiler. Altıncı tur bütün partilerde beraberlikle geçilirken yedinci turda Gelfand Ding Liren'i yenerek Vachier-Lagrave'ı yakaladı. Anand ise Fressinet'yi güzel bir şekilde yenmeyi başardı ve liderlere böylece biraz daha yaklaştı.

Sekizinci turda Vachier-Lagrave siyah taşlarla Vitiugov'a kaybedince Gelfand liderlikte son tur öncesi tek başına kalmış oldu olmasına ama onu yarım puan geriden Anand, Aronian ve Vachier-Lagrave takip ediyordu. Son tur Anand'a karşı riske girmeyen İsrailli, sakin bir oyunun ardından beraberliği alınca liderliği hiç değilse paylaşmayı garantiledi. Kramnik, kötü geçen bir turnuvayı Adams'ı yenerek hiç değilse yüzde 50 ile bitirirken, İkinci sırayı paylaşan iki satranççının eşleşmesinde Vachier-Lagrave karşısında gülen taraf Aronian oldu ve böylece Ermeni satranççı, Boris Gelfand'ı yakalayıp averajla geçerek bir elit turnuvayı daha birincilikle tamamlamayı başardı. Karışık ve taktik oyun stiliyle Alekhine'in iyi bir öğrencisi olan Levon Aronian'ın böylece hocasını utandırmadığını söyleyebiliriz pekâlâ.

Louvre'da piyanist Lugansky'nin resitaliyle başlayan turnuva Rus Devlet Müzesi'nde yapılan kapanış töreniyle sona ererken turnuva adeta satrancın -tıpkı Alekhine'in eşsiz güzellikteki kombinezonlarında olduğu gibi- sanatsal yönünü keşfetmeye çağırıyordu. Bir estetik duygu olmadan satrançta motivasyonun sağlanması gerçekten çok zor bir mesele, güzel bir oyun yaratma eyleminin verdiği hazzın, satranççı-

nın satranç oynamasındaki en önemli itkilerinden biri olduğunu söylemek mümkün. Yazıyı profesyonel satranççı olmaya da uğraşmış ünlü sanatçı Marcel Duchamp'ın bir sözüyle bitirelim: "Her sanatçı satranç oynamasını bilmiyor ama her satranççının bir sanatçı olduğu sonucuna vardım."

Kramnik – Fressinet

Analiz: Chirila Ioan Cristian

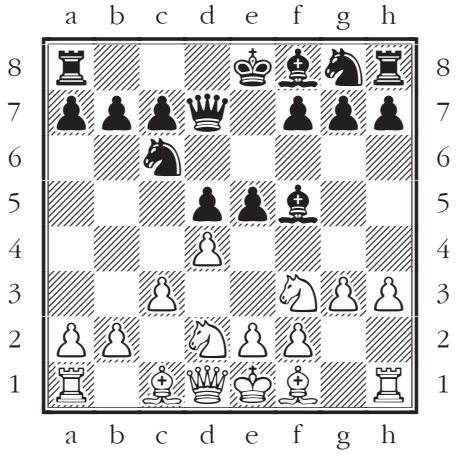
1.♘f3 d5 2.g3 ♘c6

Çok sık rastlanmayan bir devam yolu ve Kramnik'i şaşırtmış olmalı. Diğer bir olasılık [2...♗g4 3.♗g2 ♘d7 4.0–0 ♘gf6 5.d3 c6 6.♕e1± varyantıydı. Oluşan karışık oyunortası pozisyonunda, Kramnik ilk turda Vitiugov'u rahat bir şekilde yenmişti]

3.d4 ♗g4 4.♘bd2

[4.♗g2 ♕d7 büyük ihtimalle transpoze olur]

4...♕d7 5.h3 ♗f5 6.c3 e5!?

Fressinet tarafından derin bir şekilde analiz edilen yeni bir feda. Bu fedanın doğruluğundan emin değilim ve bunu ancak gelecek oyunlarda test edebileceğiz.

[6...0–0–0 7.b4 f6 8.♘h4 e5 9.♘×f5 ♕×f5 10.b5 ♘ce7 11.♗g2 ♕e6 12.0–0; 6...f6 7.b4]

7.d×e5

[7.♘×e5 Bence doğru yaklaşım buydu. Sadeleştirmeler materyal avantajına sahip tarafın işine yarar ve bu değişim d2 karesinde işlevsiz duran ata f3 karesini açardı.

7...♘×e5 8.d×e5 0–0–0 9.♗g2 ♘e7 10.♘f3 ♘c6 11.♘d4 ♘×e5?! 12.g4 ♗g6 13.f4 ve Beyaz daha iyi görünüyor]

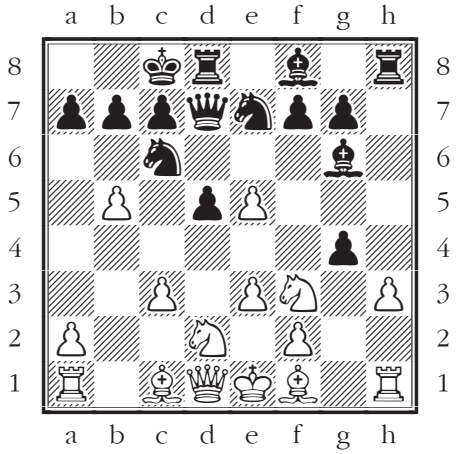
7...0–0–0 8.e3?

Bence stratejik bir hata. Bu hamlenin amacını görmek güç ve tek yaptığı şey beyaz kareleri zayıflatmak

8...♘ge7 9.g4 ♗g6 10.b4 h5!

Beyazın son üç hamlesi Kramnik'in pozisyondan memnun olmadığını gösteriyor. Beyaz biraz fazla açıldı ve geride zayıflıklar yarattı. Siyah üstün.

11.b5 h×g4!

Siyahın son hamlesinin gerisinde yatan fikir [11...♘b8 12.g5 ve Beyaz daha iyi]

12.b×c6 ♘×c6 13.e6

[13.♘d4 ♘×e5 14.f4 g×f3 15.♘2×f3 ♘×f3+ 16.♘×f3 ♖e8∓

Beyazın koordinasyon ve gelişim eksikliği var, pratik olarak Siyahların konumu kazanç.]

13...♕×e6 14.♘d4 ♘×d4 15.c×d4 ♗e7?!

Fressinet'nin kusursuz oyunundaki ufak bir iki lekeden biri [15...♗b4 b4 karesini kontrol altına alır ve şimdi Siyahlar tüm varyantlarda kazanıyor

16.♕b3 *(16.♗g2 g×h3 17.♗f3 ♗c3–+)* 16...♗×d2+ 17.♗×d2 ♗e4 18.♖h2 ♕d6 19.f4 g3 20.♖e2 ♕g6–+]

16.♗g2

[⌓16.♗e2 ♗f5 17.♘f1 g×h3 18.♘g3∓ Beyaz başarılı bir savunma için hayallerini halen koruyor]

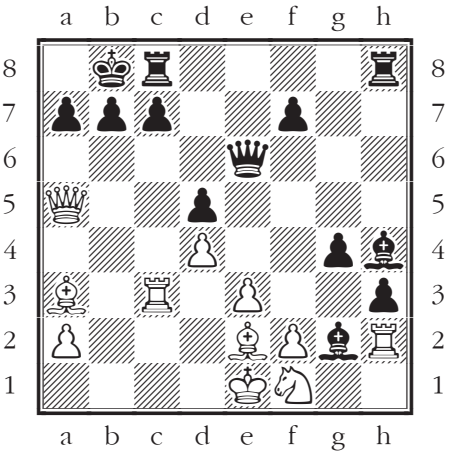
16...g×h3 17.♗f3 ♗f5

[17...♗b4 18.♕b3 ♗×d2+ 19.♗×d2 h2–+ ve Beyaz ancak bir mucize umabilir]

18.♕a4 ♔b8 19.♗a3 ♗h4–+

Beyaz şimdiden terk edebilir, Kramnik'in 19. hamlede kayıp bir konuma düşmesi çok ender rastlanan bir olay. Fressinet partiyi soğukkanlı bir katil dakikliğiyle bitiriyor.

20.♘f1 g5 21.♖h2 g4 22.♗e2 ♗e4 23.♖c1 ♗g2 24.♕a5 ♖c8 25.♖c3

25...♗×f2+!

Son darbe! Siyah geçer piyonunun önünü açmak için bir taş daha feda ediyor.

26.♔×f2 ♗×f1 27.♔×f1

[27.♗×f1 g3+ 28.♔×g3 ♕f5 29.♗e2 ♖cg8+ 30.♗g4 ♖×g4#]

27...g3 28.♗f3 g×h2 29.♔e2 ♖hg8 30.♗c5 a6 31.♗h1 ♖g2+ 32.♗×g2

Harika bir oyun! Alekhine'in kendisi de böyle bir oyuna şapka çıkarırdı. **0–1**

Avrupa'nın Emektar Şampiyonları
Margarita Voiska ve Mark Tseitlin

Dr. M. Sabri Koçak
IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Avrupa Bireysel Emektar Şampiyonası Bulgaristan'ın ikinci büyük kenti Plovdiv'de (Filibe), 11 – 19 Mart 2013 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Turnuva açık ve kadınlar olmak üzere iki kategoride düzenlendi.

Açık kategoride Israil'den GM Mark Tseitlin 9 turda 7,5 puan toplayarak birinci oldu. Tseitlin bu unvanı 2008'de de Davos'ta elde etmişti. Böylece GM Mark Tseitlin beş yıl sonra bir kez daha Avrupa Şampiyonu oldu. İkinciliği 7 puanla Latviya'dan GM Evgeny Sveshnikov, üçüncülüğü de 6,5 puanla Rusya'dan GM Nikolai Pushkov kazandı. Pushkov da 2012'de Avrupa şampiyonuydu. Bir süre Türkiye'de da antrenörlük yapmış olan tanınmış oyuncu GM Evgeni Vasiukov ancak dördüncülüğü elde ebebildi.

Kadınlarda ise birincilik WGM Margarita Voiska ile ev sahibi Bulgaristan'a gitti. Voiska 9 turda 7 puan topladı. Geçen yılın dünya şampiyonu Rus WGM Galina Strutinskaya ise 6,5 puan toplayarak ikinci olabildi. Geçen yılın dünya ikincisi Gürcistanlı WIM Tamar Khmiadashvili ise 6 puanla da Avrupa üçüncülüğünü elde etti. Kadınlarda olduğu kadar açık kategoride de iddialı bir isim olan ünlü GM Nona Gaprindashvili ise 5 puanda kaldı ve sıralamada ancak altıncılıkta tutunabildi.

Avrupa şampiyonasına açıkta 96, kadınlarda ise 19 yarışmacı katıldı. Açık kategorisinde ilk 12 dereceye, kadınlar arasında ise ilk 5 dereceye ödül dağıtıldı. Türkiye yarışmaya Mustafa Yüksel ve Hayri Özbilen ile katıldı. Mustafa Yüksel Elo sıralamasına göre 54 sıradan girdiği yarışmayı, 16 sıra yukarı tırmananak 38. sırada tamamladı. Hayri Özbilen ise 67. sıradan girdiği yarışmayı 60. sırada bitirebildi.

Ödül alan isimler şöyle oldu.

KADINLAR KATEGORİSİ

No	Adı Soyadı	Ülke	Puan
1	WGM Voiska	Bulgaristan	7,0
2	WGM Strutinskaya	Rusya	6,5
3	WGM Khmiadashvili	Gürcistan	6,0
4	WIM Fomina	Estonya	6,0
5	WIM Miednikova	Rusya	5,5

AÇIK KATEGORİ

No	Adı Soyadı	Ülke	Puan
1	GM Tseitlin	İsrail	7,5
2	GM Sveshnikov	Letonya	7,0
3	GM Pushkov	Rusya	6,5
4	GM Vasiukov	Rusya	6,5
5	GM Velikov	Bulgaristan	6,5
6	GM Abromovic	Sırbistan	6,5
7	IM Berkovich	İsrail	6,5
8	Bojarinov	Rusya	6,5
9	IM Shvedchikov	Rusya	6,0
10	IM Maryasin	İsrail	6,0
11	GM Ermenkov	Bulgaristan	6,0
12	IM Pritchett	İskoçya	6,0

Yakın plan sağda şampiyon Tseitlin, hemen yanında üçüncü Pushkov ve onun karşısında ikinci Sveshnikov

İstatistik ve satranç

Yrd. Doç. Dr. Alp Erilli
Antrenör, İl Hakemi
aerilli@hotmail.com

Ünlü İngiliz yazar Herbert G. Wells, "Gün gelecek istatistiksel düşünce, etkin vatandaşlık için okuma ve yazmak kadar gerekli olacak" sözüyle 1900'lü yıllarında başlarında oldukça iddialı konuşmuştu. Ama o gün, artık bu gündür. İstatistik günümüzde hemen her alanda yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Günümüz şartlarında, başarımızı artırmak veya çalıştığımız sektörde geride kalmamak için istatistiksel analizlerden yararlanmak ve onları uygulamak durumundayız. İstatistiğin son yıllardaki en önemli kullanım alanı ise spordur. A.B.D.'nde, özellikle basketbol ve beysbol istatistikleri bir endüstri haline gelmiştir. Sadece istatistiksel verilere bakılarak bile yapılan oyuncu transferleri, dönem dönem medyada büyük ilgi görmüştür. Satrançta istatistik daha çok geçmişi ve mevcut durumu analiz için kullanılmaktadır. Gelecek tahminleri yapmanın zor olduğu bir spor dalı olan satranç için, farklı istatistiksel çalışmalarla da satranç sporuna farklı bakış açıları da kazandırılmaktadır. Bu sayımızda, istatistiksel rakamlar ve satranç ilişkisine bir göz atalım.

Hamle Sayıları - Mat Konumları

Satrançta en çok merak edilen konulardan biri de, herhangi bir satranç maçının kaç hamle sürebileceği veya mevcut bütün mümkün hamle sayılarının sayısıdır. Belçikalı matematikçi Maurice Kraitchik, 40 hamlelik bir satranç oyununun 2510^{115} farklı biçimde oynanabileceğini hesaplamıştır. Verilen değer yaklaşık bir değerdir ve sadece 40 hamlelik bir maç için hesaplanmıştır. Günümüzde 100 hamleyi geçen maçları da düşünürsek, ortaya çıkabilecek rakamın büyüklüğünü düşünün! Üstelik bu hesap, 3 hamle tekrarı kuralı uygulanmadan yapılan bir hesaplamadır.

Normal bir satranç karşılaşmasında, Beyazlar ilk hamlelerini 20 farklı yolla yapabilirler. Aynı şekilde siyahlar da ilk hamlelerini 20 farklı biçimde yapabilirler. Demek ki ilk hamleler oynandığında 400 farklı konum elde edilebilir. Beyaz ve siyah, ikinci halelerini 445'er farklı yolda yapabilirler. İkinci hamlelerin sonunda 198.025 farklı konum elde edilebilir.

Aşağıda verilen tabloda hamleler ilerledikçe mümkün olan hamle sayıları gösterilmiştir. Bu hamlelerin birçoğunun oynanması bile bir satranççı tarafından tebessümle karşılansa da

	Mümkün Tüm Hamle Sayısı	Şah Çekme Hamlesi	Mat Hamlesi
Başlangıç Konumu	1	0	0
Beyazın 1. Hamlesi	20	0	0
Siyahın 1. Hamlesi	20	0	0
Beyazın 2. Hamlesi	445	0	0
Siyahın 2. Hamlesi	445	0	0
Beyazın 3. Hamlesi	11025	23	0
Siyahın 3. Hamlesi	11025	0	0
Beyazın 4. Hamlesi	300369	1506	16
Siyahın 4. Hamlesi	300369	0	0
Beyazın 5. Hamlesi	8868077	72203	1516
Siyahın 5. Hamlesi	8868077	0	0
Beyazın 6. Hamlesi	280048753	3137018	94385
Siyahın 6. Hamlesi	280048753	0	0
Beyazın 7. Hamlesi	9355829804	131589294	4959938
Siyahın 7. Hamlesi	9355829804	0	0
Beyazın 8. Hamlesi	327589464141	5460695559	240296331
Siyahın 8. Hamlesi	327589464141	0	0
Beyazın 9. Hamlesi	11928048036653	226577974916	11173375530
Siyahın 9. Hamlesi	11928048036653	0	0
Beyazın 10. Hamlesi	448720553497923	9446335911562	508994865393
Siyahın 10. Hamlesi	448720553497923	0	0
Beyazın 11. Hamlesi			22970475309696
Siyahın 11. Hamlesi			0
Beyazın 12. Hamlesi			1033380994914771
Siyahın 12. Hamlesi			0
Beyazın 13. Hamlesi			46508527926770458

olasılıksal olarak mümkün olduğundan hesaplanmışlardır. Bilgisayar programı kodlanarak, "Francois Labelle" tarafından hesaplanan tabloda, mümkün olan tüm hamle sayıları her 2 renk için; mümkün olan şah çekme hamle sayıları ve mat hamle sayıları ise sadece beyazlar için verilmiştir.

Tablodan görüldüğü üzere 10. hamleden itibaren, mümkün hamle hesaplama işi bilgisayarları bile zorlamıştır. Bu kadar hamle hesaplanabilir mi? İnsanlar tarafından değil elbette ama günümüz süper bilgisayarları, mümkün tüm hamleleri analiz edebilmektedirler. Şimdi de oluşabilecek mat hamlelerine bakalım.

2 farklı çözüm olması demek, aynı mat konumuna birden farklı hamleler zinciriyle gelinebilir demektir. Görüldüğü üzere, beyazlar, 3. hamlelerinde 105 farklı konumda mat pozisyonu oluşturabilirler. 6. hamle sonrası siyahların 2 milyardan fazla mat olanağına dikkat çekersek, hamle sayısı arttıkça, mat konumlarını hesaplamanın da zorluğu görülmektedir.

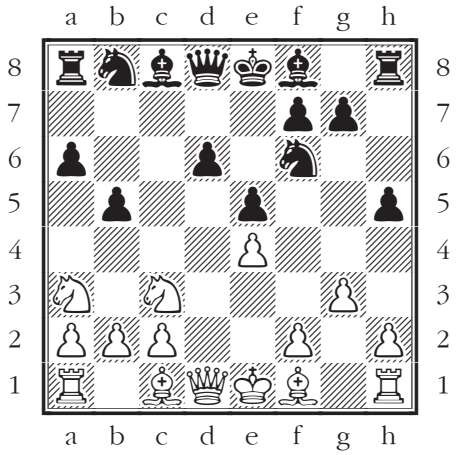
Maç Analizi

Herhangi bir oyunumuzu analiz ederken, istatistiksel olarak farklı bir bakış açısıyla da zenginleştirebiliriz. Satranç analiz programları yardımıyla da yapabileceğimiz bu çalışmada; tüm olasılıkların arasından seçimlerimizin doğrulukları test edebiliriz.

İlk Hamle	Mümkün Tüm Haller
1...	20
1... ...	400
1.e2 e4 2...	27
1.e2 e4 2... ...	725

Oyunumuz 1. e4 e5 hamleleri ile başlarsa, beyazların 2. hamlelerinde sadece 27 alternatif hamleleri varken, siyahların 2. hamlelerinde 725 farklı alternatifleri bulunmaktadır. Herhangi

	Sadece 1 Çözümlü Olanlar	2 farklı Çözümlü Olanlar	Hepsi
Beyazın 1. Hamlesi	0	0	0
Siyahın 1. Hamlesi	0	0	0
Beyazın 2. Hamlesi	0	0	0
Siyahın 2. Hamlesi	0	4	4
Beyazın 3. Hamlesi	3	38	105
Siyahın 3. Hamlesi	51	25	1251
Beyazın 4. Hamlesi	1106	1513	26542
Siyahın 4. Hamlesi	3813	5797	212907
Beyazın 5. Hamlesi	47300	82349	3555181
Siyahın 5. Hamlesi	216420	363361	25410051
Beyazın 6. Hamlesi	2057581	3735018	340122090
Siyahın 6. Hamlesi	10276984	21039750	2355723056

bu tip olasılıkları hesaplamak eğlenceli olabilir. Bu bağlamda, 2013 TATA Steel Satranç Turnuvasında oynanan Magnus Carslen - Hikaru Nakamura maçına farklı bir açıdan bakalım.

Carlsen (2861) - Nakamura (2769)

1.e4 c5 2.♘f3 ♘f6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 e5 5.♘b5 d6 6.g3 h5 7.♘1c3 a6 8.♘a3 b5

Maçın 8. hamlesinden sonra mümkün hamle sayılarına ve bilgisayarın verdiği hamlelere bakalım.

Rybka 4 ve Houdini 2 programlarının önerdikleri hamleler, oyuncuların yaptıkları hamlelerin yanında yazılmıştır. Parantez içindeki değerler, gerçek maçta oynanan hamlenin, bilgisayarın analizinde kaçıncı sırada olduğunu göstermektedir. Her 2 program için hamle başına sadece 3 hamle derinlikte analiz yaptırılmıştır. Bu yüzden parantez içinde yazılan "4" rakamı, oynanan hamlenin bilgisayarın analizinde ilk üçte yer almadığını göstermektedir.

Magnus Carlsen, maçın 9. hamlesinden itibaren Rybka 4'ün önerdiği hamlelerin %65'ini, Houdini 2'nin önerdiği hamlelerin ise %61'ini oynamıştır. Bunun yanında Rybka 4'ün ve Houdini 2'nin en iyi 2 hamle önerisinin %83'ünü oynamıştır. Benzer şekilde Hikaru Nakamura, maçın 9. hamlesinden itibaren Rybka 4'ün önerdiği hamlelerin %50'sini, Houdini 2'nin önerdiği hamlelerin ise % 45'ini oynamıştır. Bunun yanında Rybka 4'ün en iyi 2 hamle önerisinin %64'ünü ve Houdini 2'nin en iyi 2 hamle önerisinin %59'unu oynamıştır. Bu sonuçlar bile Carlsen'in kazanmasını rakamsal olarak desteklemektedir.

Kendi kendimize bu tarz rakamsal çalışmalar ile hem tahmin gücümüzü sınayabilir, hem de satranca farklı yorumlar katabiliriz. Satranç sporunu eğlenceli bir hale getirmek için bilimsel yöntemlerden daha iyi bir yardımcı olabilir mi?

Görüşmek üzere.

Carlsen	Mümkün Tüm Hamle sayıları	Rybka 4	Houdini 2	Nakamura	Mümkün Tüm Hamle sayıları	Rybka 4	Houdini 2
9. ♘d5	(39)	♘d5 (2)	♘d5 (1)	♘ge7	(36)	♘f6 (2)	♘f6 (1)
10. ♗g2	(42)	♗g2 (1)	♗g5 (3)	♗g4	(32)	♗g4 (1)	♘×d5 (2)
11. f3	(40)	♕d3 (2)	♕d3 (2)	♗e6	(36)	♗d7 (3)	♗d7 (3)
12. c3	(38)	♗e3 (4)	♗e3 (2)	h4	(36)	♗d7 (3)	♘a5 (3)
13. ♘c2	(40)	♗e3 (2)	♗e3 (2)	♗×d5	(38)	♘a5 (4)	♗d7 (4)
14. e×d5	(33)	e×d5 (1)	e×d5 (1)	♘a5	(33)	♘a5 (1)	♘a5 (1)
15. f4	(32)	f4 (1)	f4 (1)	♘f5	(31)	♘f5 (1)	♘f5 (1)
16. g4	(34)	♕d3 (4)	♗h3 (4)	h3	(34)	h3 (1)	h3 (1)
17. ♗e4	(31)	♗e4 (1)	♗e4 (1)	♘h4	(35)	♕h4 (2)	♘h4 (1)
18. 0–0	(32)	0–0 (1)	0–0 (1)	g6	(32)	g6 (1)	g6 (1)
19. ♔h1	(33)	f×e5 (4)	♕d3 (4)	♗g7	(32)	f5 (4)	f5 (4)
20. f5	(32)	f×e5 (3)	f×e5 (2)	g×f5	(34)	g×f5 (1)	g×f5 (1)
21. g×f5	(35)	♗×f5 (2)	♗×f5 (2)	♘g2	(33)	♗h6 (3)	♗h6 (4)
22. f6	(35)	f6 (1)	f6 (1)	♗f8	(31)	♗f8 (1)	♗f8 (1)
23. ♕f3	(37)	♕f3 (1)	♕f3 (1)	♕c7	(28)	♕b8 (2)	♕c8 (2)
24. ♘b4	(37)	♘b4 (1)	♘b4 (1)	♘b7	(34)	♕c8 (4)	♕b6 (4)
25. ♘c6	(36)	♘c6 (1)	♘c6 (1)	♘c5	(29)	♘c5 (1)	♘a5 (2)
26. ♗f5	(42)	♗f5 (1)	♗f5 (1)	♘d7	(36)	♘d7 (1)	a5 (4)
27. ♗g5	(45)	♗g5 (1)	♗g5 (1)	♖g8	(30)	♘b8 (4)	♘b8 (4)
28. ♕h5	(51)	♕h5 (1)	♕h5 (1)	♘b6	(31)	♘b6 (1)	♘b6 (1)
29. ♗e6	(52)	♗e6 (1)	♖ad1 (4)	♔×g5	(31)	♔×g5 (1)	♔×g5 (1)
30. ♕×g5	(43)	♕×g5 (1)	♕×g5 (1)	f×e6	(27)	♘c4 (4)	♕b7 (4)
31. d×e6	(42)	d×e6 (1)	d×e6 (1)				

Chessbase Veritabanı oluşturma

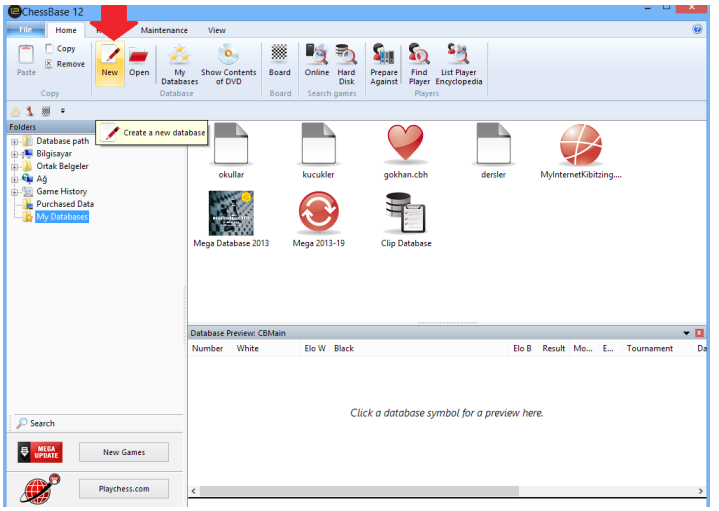

Gökhan Narman
Antrenör-Sporcu
gnarman@yahoo.com

İyi bir satranç oyuncusu olmak istiyorsak mutlaka oynadığımız maçları detaylı olarak incelemeli ve zayıf noktalarımızı tespit ederek eksiklerimizi tamamlamalıyız. Her yıl birçok turnuvada oynuyor, maçlarımızın notasyon kağıtlarını bir yerlerde saklıyor ya da kaybediyoruz. Chessbase 12 bize, notasyon kağıtları ile boğuşmak yerine, tüm maçlarımızı aynı anda incelememize yardımcı bir seçenek sunuyor: Kendi veritabanımızı oluşturmak!

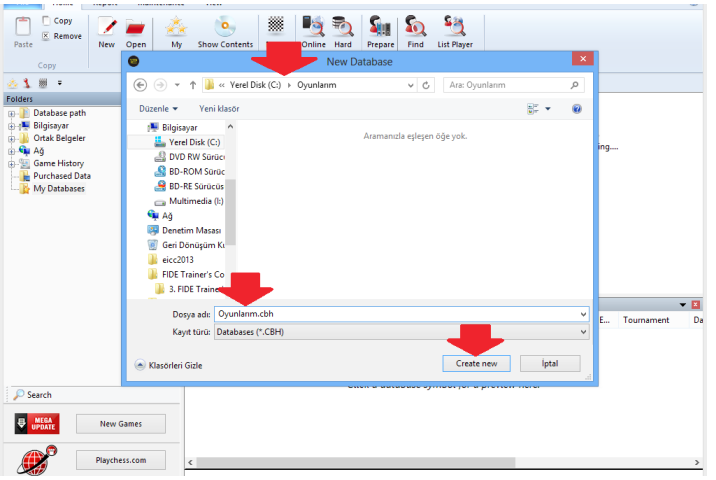
1. Chessbase 12 ana sayfası açılır ve üst menüde okla işaretli "New (Yeni)" simgesine tıklanır. (Şekil-1) Bu bize "New Database (Yeni Veritabanı)" penceresini açacaktır. (Şekil-2)

2. "New Database (Yeni Veritabanı)" ekranında (Şekil-2), öncelikle veritabanını oluşturacağımız klasörü seçmeliyiz.

Veritabanı birden fazladan oluştuğundan diğer dosyalardan ayrı önceden oluşturduğumuz bir klasörü seçmek veritabanını kullanmamızı kolaylaştıracaktır. Örneğimizde "c:\" klasörünün içinde oluşturduğum "Oyunlarım" klasörünü seçtim. Daha sonra oluşturacağımız veritabanına "Dosya adı" bölümünde bir isim vererek "Create new (Yeni oluştur")" tuşuna basarız. "Dosya adı" alanı başlangıçta "New Database" olarak dolu gelmektedir. Genel olarak yapılan hatalardan biri dosya adını olduğu gibi bırakmaktır. Kısa sürede adı "New Database" olan birçok veritabanına sahip oluruz. Bu durum da aradığımız veritabanını bulmamızı güçleştirecektir.

3. Chessbase 12, bir veritabanını birden fazla dosyadan oluşturur. (Şekil-3). Bu dosyaların bir kısmının uzantıları ve

içeriği aşağıdadır. ".cbh" dosyası ana dosyadır. Bu dosyaya çift tıkladığımızda veritabanımız açılacaktır.

.cba: Oyun içinde metin olarak yorum (annotation) varsa o bilgileri saklar.

.cbc: Oyunu yorumlayan kişi (commetator index) bilgilerini tutar.

.cbe: Varsa takım bilgilerini (Team index) tutar.

.cbg: Oyun hamlelerini tutar.

.cbh: Başlık bilgilerini tutar. Ana dosyadır. Veritabanı kullanmak için bu dosya tıklanır.

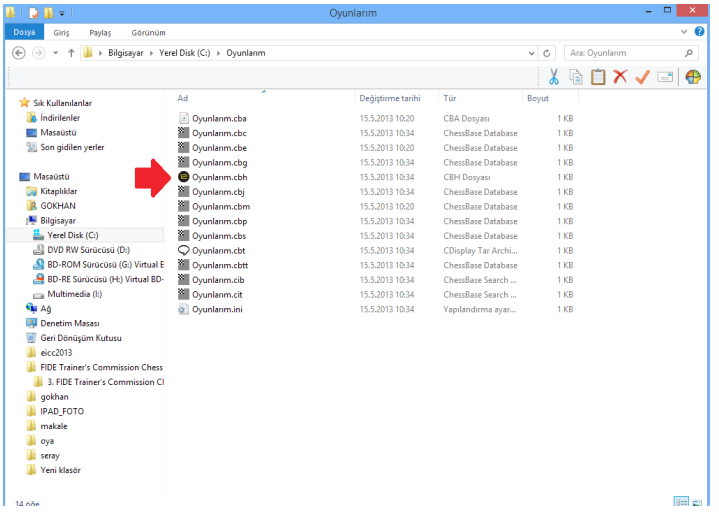
.cbj: İkincil başlık bilgilerini tutar.

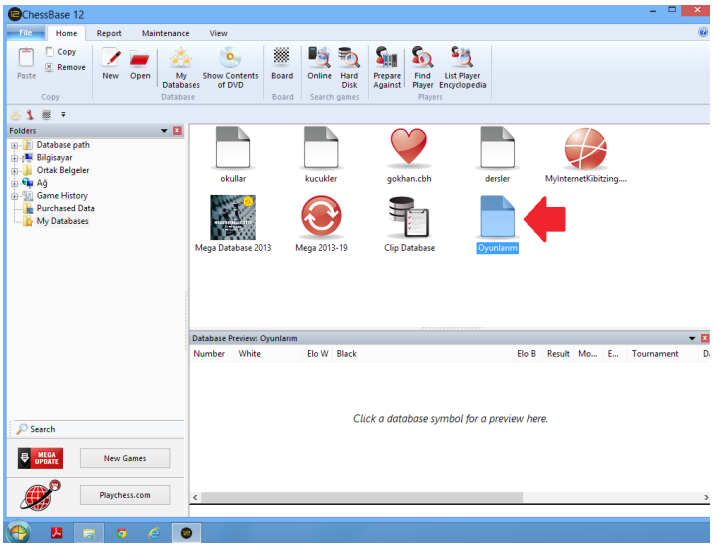
.cbm: Varsa çokluortam (Multimedya) bilgilerini tutar.

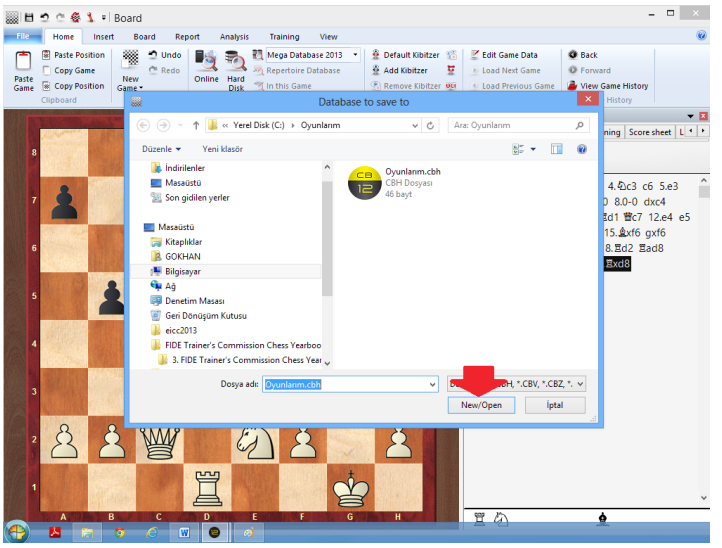
.cbp: Oyuncu bilgilerini (Player Index) tutar.

.cbs: Kaynak bilgileri (Source Index) tutar.

.cbt: Turnuva bilgilerini (Tournament Index) tutar.

4. Chessbase 12 ana sayfasına oluşturduğumuz veritabanının simgesi otomatik olarak gelecektir. (Şekil-4)

5. İçinde hiç oyun bulunmayan bir veritabanı oluşturduk. Oluşturduğumuz veritabanına başka dosyalardan oyun kopyalayarak ekleyebildiğimiz gibi kendimiz de bir oyunu yazarak kaydedebiliriz. Şimdi notasyon kağıtlarımızı çıkaralım ve ana ekranda üst menüde mevcut "Board" simgesini tıklayarak boş bir tahta açalım.

6. Oyunumuzun hamlelerini girmeyi tamamladıktan sonra ekranın sol üstünde "File" menüsünü açarak "Save Game As" simgesini tıklayalım. (Şekil-5)

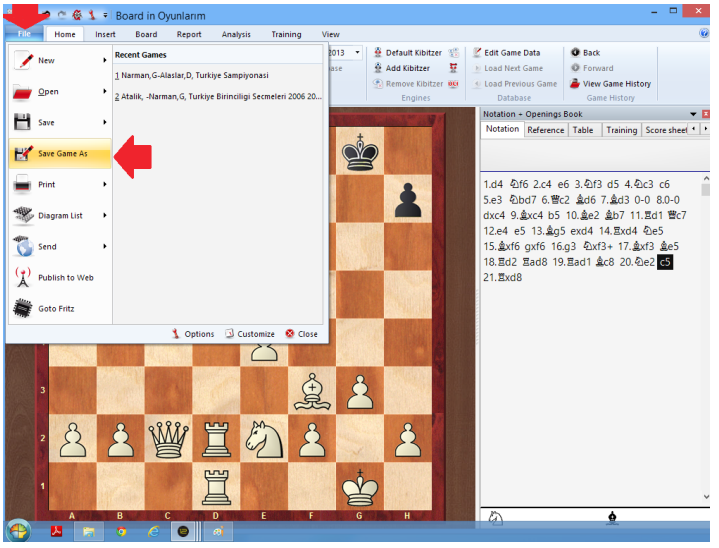
6. Ekranımıza oyunu kaydedeceğimiz veritabanının seçilmesi gereken bir pencere açılacaktır. (Şekil-6) Bu pencerede her zaman en son kullanılan veritabanı görünür. Bu nedenle oyunu kaydetmek istediğimiz veritabanını seçerek, okla işaretli "New/open (Yeni/aç)" simgesine tıklayalım.

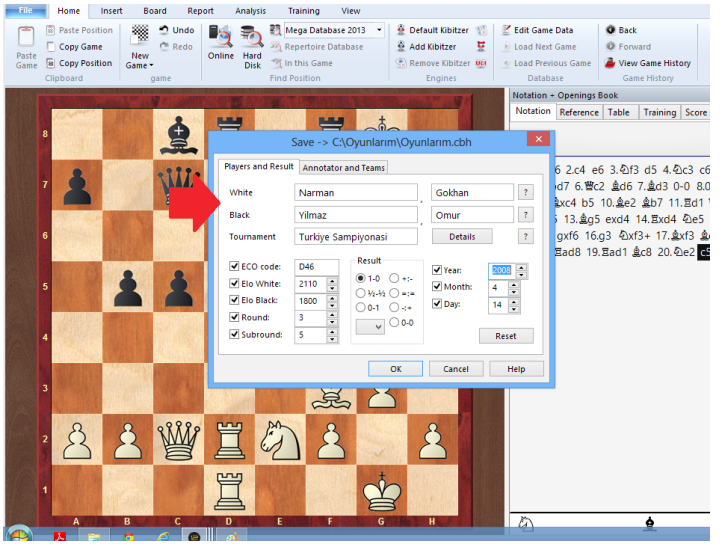
İlk oyunumuzu kaydettikten sonra, aynı veritabanına bir başka oyun kaydetmek istediğimizde ana menüdeki "Save (Kaydet)" seçeneğini de kullanabiliriz.

7. Ekranımıza oyun bilgilerini kaydedebileceğimiz bir pencere gelecektir. (Şekil-7) Bu pencerede ne kadar çok alanı doldurursak, o kadar sağlıklı bir veritabanı oluştururuz. Bu bölümde yapılan en büyük hata, oyuncu bilgilerinin doğru kaydedilmemesidir. Oyuncu bilgileri kaydedilirken özel Türkçe karakter (ç, ş, ğ, ü vb.) kullanılmamalı, ad ve soyadın baş harfleri büyük, diğer harfler küçük yazılmalıdır. Ayrıca ad ve soyad aynı alana yazılmamalıdır.

Dikkatsizce doldurulan oyun bilgileri, daha sonra veritabanında yapacağımız sorgulamalarda yanlış bilgiye ulaşmamıza ya da istediğimiz bilgilere ulaşamamamıza neden olacaktır.

Kişisel veritabanında maçlarınızı bir bütün olarak gördüğünüzde, zayıf yanlarınızı kolaylıkla tespit edecek ve bunları güçlendirerek çok daha iyi maçlar oynayacaksınız.

Doğaçlama Denemeler

Masa başı buluşları!

FM Yakup Bayram
Milli Takım Antrenörü
yakupbayram@tsf.org.tr

Bu yazı ile birlikte masa başında yaptığım kayda değer yenilikleri ve oyun esnasında yeni deneme olduğunu düşündüğüm ilginç oyunları vermeye çalışacağım.

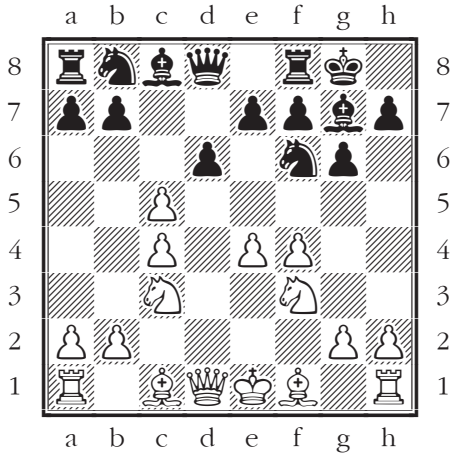
Sizlerin de bundan sonraki sayılarımızda paylaşılmasını istediğiniz, masa başında yaptığınız yeniliklerle ilgili anılarınızı ve oyunlarınızı bekliyorum.

İlk olarak 1995 yılında Ankara'da oynanan 24 kişilik kuvvetli Zonal (Bölge) turnuvasında oynadığım (Turnuvaya 23. sırada başlamıştım) Şah-Hint Dört piyon hücumu varyantının yapıldığı önemli bir oyunla başlıyorum.

Miroslav, Tosic – Yakup Bayram

Analiz: Yakup Bayram, Göktan Yılmaz

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.f4 0–0 6.♘f3 c5 7.d×c5

7...♘a6!!N

7... ♕a5 hamlesinin çok normal olduğu bir bakışta anlaşılıyor. 7... ♕a5 ve devamında pozisyonel bilgilerle oyuna devam edebilirdim. "Farklı bir şeyler yapabilir miyim?" sorusundan ise hiç denenmemiş, üzerinde hiç çalışılmamış 7...♘a6 hamlesinin 20 dakika civarı incelendikten sonra, cevap olarak ortaya çıkması ve oynamaya karar vermem gerçekten fazla riskli bir karardı. Ama bu karar bu varyantta güçlü ve yeni bir alt varyantın doğmasına neden oldu!!

8.c×d6

[8.♗d3 Grigoriev. A - Bayram Yakup ve Giardelli, S-Watson, J oyunlarına bakınız]

8...e×d6 9.♗d3

[9.e5 d×e5 10.♕×d8 ♖×d8 11.f×e5

(11.♘×e5 ♘g4 *(11...♘b4!?)* 12.♘×g4 ♗×g4 13.♘d5 ♖e8+ 14.♔f2 ♗d4+ 15.♔g3 *(15.♗e3 ♖×e3 16.♘×e3 ♖e8 17.♖e1 ♘c5 18.h3 ♘e4+ 19.♔g1 ♗d7 20.♔h2 ♘f2 21.♘c2 ♖×e1 22.♘×e1 ♘×h1 23.♔×h1 ♗×b2∓)* 15...♗f5∓)

11...♘g4 12.♗f4 ♘b4 13.♖d1 ♖×d1+ 14.♘×d1 ♘c6 15.♗e2 ♘g×e5 16.♘×e5 ♘×e5 17.♘e3 ♗e6 18.♔f2 ♖d8 19.b3 ♘d3+ 20.♗×d3 ♖×d3∓;

9.♗e2 ♘c5

(9...♕b6! 10.♕b3 ♘c5 11.♕×b6 a×b6 12.e5 d×e5 13.f×e5

(13.♘×e5 ♘fd7 14.♘×d7 ♗×d7 15.♔f2 ♗×c3 16.b×c3 ♘e4+ 17.♔f3 ♖fe8 18.♗e3 h5∓)

13...♘g4 14.♗f4 f6! 15.h3

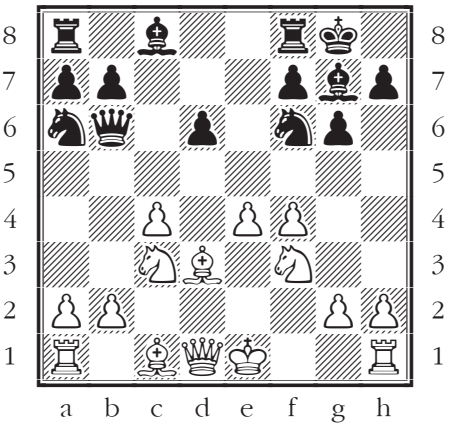
(15.e×f6 ♗×f6 16.♗g5 *(16.♗d2 ♖e8 17.h3 ♗×c3 18.♗×c3 ♘e3 19.♘d4 ♘×g2+ 20.♔f2 ♘h4∓)* 16...♗×c3+ 17.b×c3 ♖e8 18.♘d4 ♘e4 19.♗d2 ♗d7∓)

15...f×e5 16.♗g5 ♘h6 17.♗×h6 ♗×h6 18.♖d1 ♘a4 19.♘×a4 ♖×a4 20.a3 ♗f4 21.0–0 ♗e6∓) 10.e5 d×e5 11.♕×d8 ♖×d8 12.f×e5 ♘g4 13.♗f4 ♘e6

(13...♖e8 14.0–0 ♘×e5 15.♘×e5 ♗×e5 16.♗×e5 ♖×e5 17.♗f3 ♗e6 18.b3 ♖e8∞)

14.♗g3 ♘e3 15.♔f2 ♘g4+ 16.♔f1=]

9...♕b6!

Siyahın gelişim avantajını daha iyi kullanabilmesi için beyaz şah mümkün olduğu kadar güvensiz bölgede tutuluyor. Siyahlar feda ettikleri piyon ve d6 piyonunun zayıflığını telafi edecek avantajlar elde etmek zorunda, yoksa geçici üstünlük olan gelişim üstünlüğü eriyip gider.

10.♕e2

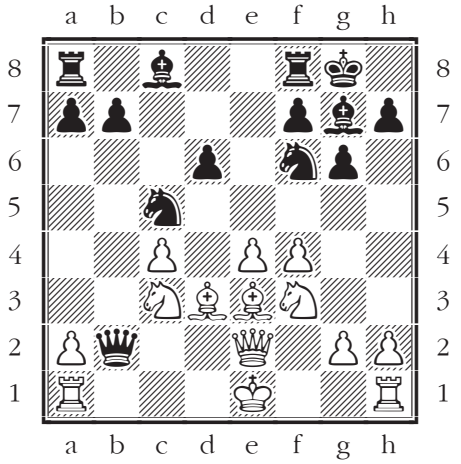
[10.♕b3 ♘c5 11.♕×b6 a×b6 12.♗c2 ♘f×e4∓]

10...♘c5 11.♗b1

[11.♗c2 ♖e8 12.e5 ♗g4 13.0–0 d×e5 14.f×e5 ♗×f3

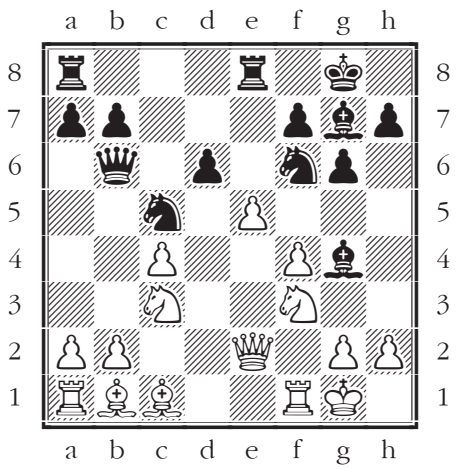
(14...♘ce4+ 15.♔h1 ♘×c3 16.b×c3 ♘d7 17.♖b1 ♕c5 18.h3 ♘×e5?! *(18...♗e6 19.♗d3 ♕c7 20.♗f4 ♖ac8∓)* 19.h×g4 ♘×g4 20.♕d2 ♕h5+ 21.♔g1 ♕c5+=) 15.♕×f3 *(15.♖×f3 ♘cd7+; 15.g×f3 ♘cd7+)* 15...♘d3+ 16.♗e3 ♘×e5 17.♗×b6 ♘×f3+ 18.♖×f3 a×b6∓;

11.♗e3? ♕×b2!

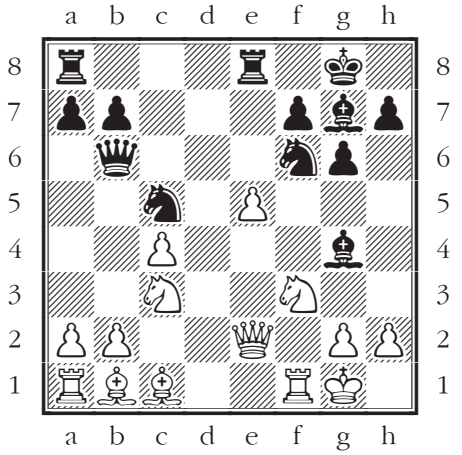

7...♘a6 hamlesini düşünürken gördüğüm bu hamle yeni varyantın olabilirliğinin benim için bir göstergesi idi.]

11...♖e8 12.e5 ♗g4 13.0–0

13...d×e5 14.f×e5

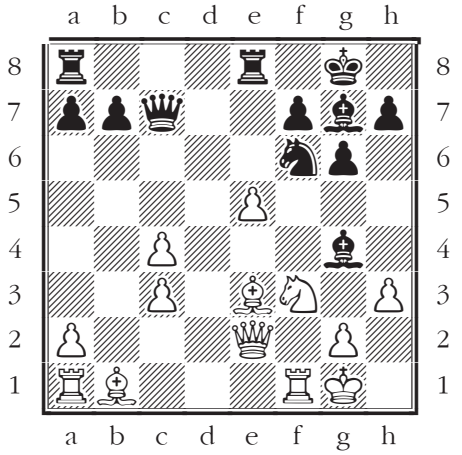

Oyunun bu noktasında siyahlar için net bir kazanç bulamadım. Konuma bir türlü inanamıyordum. Çok olanak vardı ve farkında olmadan tam 1 saat 10 dakika düşünmüştüm. 16...♕c7'den sonra siyahların kazanç konumda olduğunu düşünerek hamlemi yaptım.

14...♘ce4+

Rakibim burada tam 1 saat harcadı ve 17. hamleden itibaren kalan 23 hamle için benim 11 dakikam, rakibiminse 15 dakikası kalmıştı.

15.♗e3 ♘×c3 16.b×c3 ♕c7 17.h3??

17...♗×f3?

Kolay olmayan analizlerden sonra her iki oyuncuda oluşan yorgunluk belirtileri, üstelik zaman darlığı cabası.

[17...♕×e5!–+]

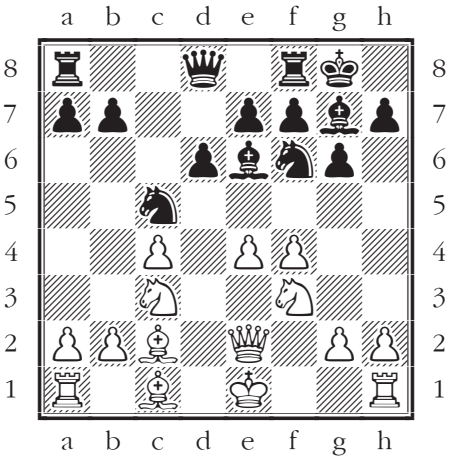
18.♕×f3 ♖×e5∓

Oyunun bundan sonraki bölümü başka konulara ait olduğundan analizsiz veriyorum. Buraya kadar olan analizlere çok eklenti yapmak ve daha iyi hamleler bulmak mümkün. Yaptığım analizler çok fazla seçeneğin olduğunu, yeniliğin ciddiyetini ve bana göre yeni varyant! olduğunu sizlere anlatabilmek içindi. Yeniliğin önünün açık olduğunu, çok fazla incelemek gerektiğini yaptığım küçük analizlerden anlayabilirsiniz. Bu yenilik Şah-Hint savunmasını kullananların yeri geldiğinde uygulayabilecekleri etkili bir devam yoludur.

19.♗d4 ♖e6 20.♗c2 ♖ae8 21.c5 ♘h5 22.♗b3 ♗×d4+ 23.c×d4 ♖f6 24.♕g4 ♖f4 25.♕g5 ♔g7 26.♖×f4 ♕×f4 27.♕×f4 ♘×f4 28.♗c4 ♖d8 29.♖d1 ♘e6 30.♗×e6 f×e6 31.♔f2 ♖d5 32.♖b1 ♖×d4 33.♖×b7+ ♔h6 34.c6 ♖c4 35.c7 a5 36.♔e3 e5 37.♔d3 ♖c5 38.a4 g5 39.♔e4 ♔g6 40.♖a7 h6 41.g4 ♔f6 42.♖a6+ ♔g7 43.♖a7 ♔f6 44.♖×a5 ♖×c7 45.♖a6+ ♔g7 46.♔×e5 ♖c3 47.a5 ♖×h3 48.♖b6 ♖a3 49.a6 ♖a4 50.♔d6 h5 51.g×h5 ♔h6 52.♔c7+ ♔×h5 53.♔b7 g4 54.a7 ♖×a7+ 55.♔×a7 g3 56.♖b7 ♔g4 ½–½

Giardelli - Watson
Chicago Açık, 1997

1.c4 ♘f6 2.d4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.f4 0–0 6.♘f3 c5 7.d×c5 ♘a6 8.♗d3?! ♘×c5 9.♗c2 ♗e6 10.♕e2

10...♕b6

[Biraz daha iyisi: 10...♕a5 11.♗d2 Daha iyi denemedir. (11.0–0?! ♕b4 12.♘d5 ♗×d5 13.e×d5 b5 14.c×b5 ♖ab8 15.♕×e7?! Beyaz vezir siyah hatların içerisinde adeta esir düşüyor. *(15.♖d1 ♕×b5 16.♕×b5 ♖×b5* Daha düzenli piyon yapısı b ve c dikeylerini kullanması ve gelişimi daha iyi olması nedenleriyle siyahlar üstündür.) 15...♖fe8 16.♕c7 *(16.♕×d6* Hemen hemen aynı sonucu doğurur.)

16...♖b6 17.♕c7 ♘×d5 18.♕×a7 ♖b7 19.♕a3 ♕×a3 20.b×a3 ♗×a1–+) 16...♖bc8 17.♕×d6 ♕×b5 18.♖d1 *(18.a3 ♕c4 19.♗b1 ♘g4 20.h3 ♘b7 21.♕b4 ♗d4+ 22.♘×d4 ♕×f1+ 23.♔×f1 ♖×c1+)* 18...♘fe4 19.♗×e4 ♘×e4 20.♕a3 ♖×c1–+) 11...♕a6 *(11...♕b6 12.♖b1 a5∓)* 12.b3∓]

11.f5 ♗d7 12.♖b1 a5 13.h3?!

[13.♗e3 ve ardından 0–0 fikri ile gelişime devam etmek daha iyidir.]

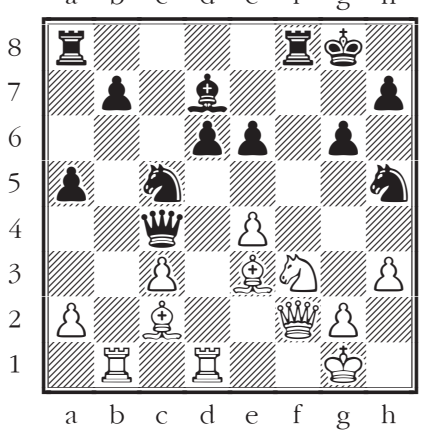
13...e6

[13...♘h5!? 14.♕f2 ♕a6∓]

14.f×g6 f×g6 15.♗e3 ♘h5 16.♕f2 ♕b4 17.0–0 ♕×c4

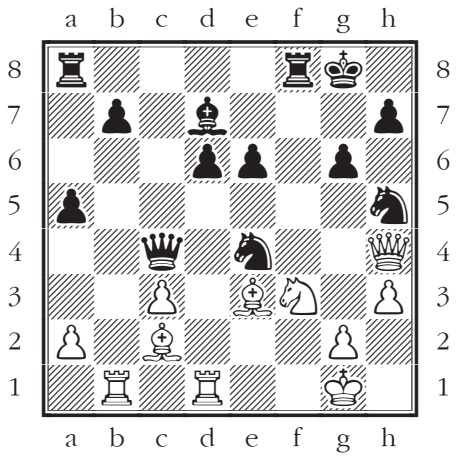
[17...♗c6!?]

18.♖fd1 ♗×c3 19.b×c3

19...♘×e4?! [19...♗c6!?]

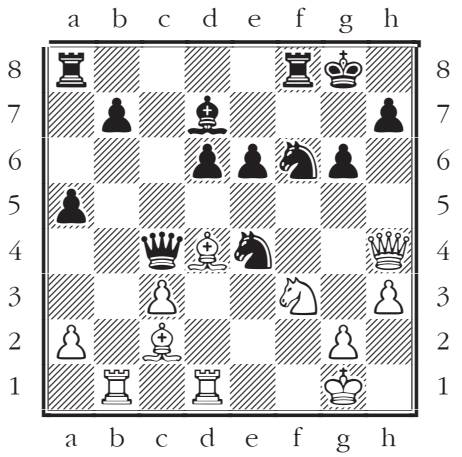
20.♕h4!∞

20...♘hf6?±

[20...d5 21.♗×e4 ♕×e4 22.♕×e4 d×e4 23.♖×d7 e×f3 24.♖b×b7 ♖ad8 25.♖×d8 ♖×d8 26.c4∞]

21.♗d4

21...d5??

[21...b5±]

22.♗×e4+– ♘×e4 23.♕e7

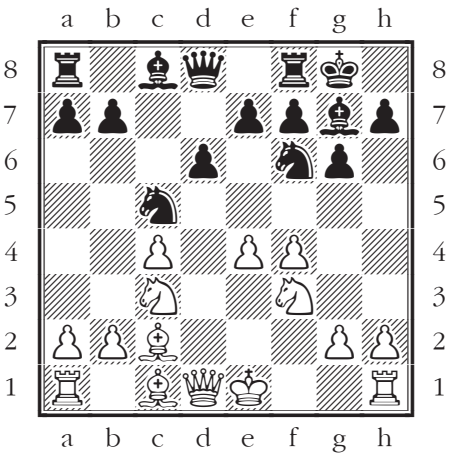
[23.♘e5 ♕c7 24.♘g4+–]

23...♖f7 24.♕×f7+ ♔×f7 25.♘e5+ ♔e8 26.♘×c4 d×c4 27.♖×b7 ♘d6 28.♖c7 ♖c8 29.♖a7 ♗c6 30.♖×h7 ♘f5 31.♖h8+ 1–0

Armen Gregoriev - Yakup Bayram

2006 Çanakkale Troya Festivali

1.c4 ♘f6 2.♘c3 g6 3.e4 d6 4.d4 ♗g7 5.f4 0–0 6.♘f3 c5 7.d×c5 ♘a6!! 8.♗d3?! ♘×c5 9.♗c2

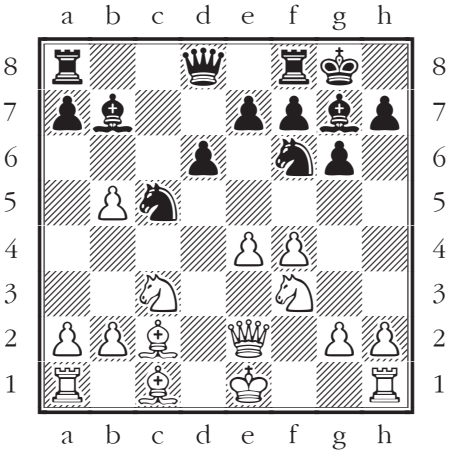
9...b5!

Gelişim geriliği bulunan beyazlara karşı dragon piyon yapısı ile Benko Gambiti tadında merkez ve vezir kanadında baskıyı arttırmayı amaçlayan bir piyon fedası

10.c×b5

[10.e5!? d×e5 11.f×e5 ♘g4 12.c×b5 ♗b7 13.♕×d8 ♖f×d8 14.0–0 ♗×f3 (14...♖ac8 15.♗g5 ♘×e5 16.♘×e5 ♗×e5 17.♖ad1 *(17.♗×e7?? ♖d2–+)* 17...♗d4+ 18.♔h1 f6∓) 15.♖×f3 ♘×e5∓]

10...♗b7! 11.♕e2

[11.e5 d×e5 12.♕×d8 ♖f×d8 13.♘×e5 ♗×g2 14.♖g1 ♗b7 15.♗e3 ♖dc8 16.a4 ♘ce4 17.♗d4 ♘×c3 18.b×c3 ♘d5 19.♗e4 ♖c7 20.♗×d5 ♗×d5 21.♔f2]

11...a6! 12.b6?!

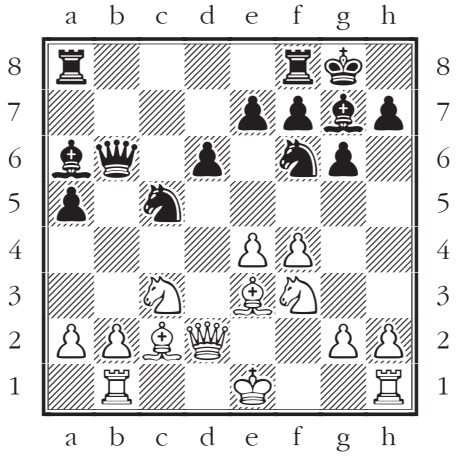
[12.e5 ile Siyahların düzenli merkez piyonlarını zayıflatmaya çalışmak ilginç olurdu]

12...a5!?

[12...♕×b6 13.e5∓]

13.♗e3 [13.e5!? ♘fd7∓]

13...♗a6 14.♕d2 ♕×b6 15.♖b1?!

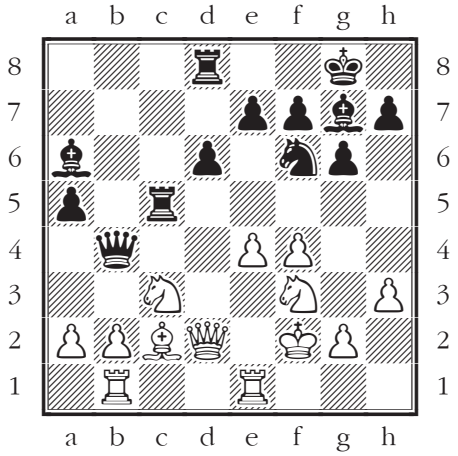
[15.e5□; 15.♘a4? ♕b7! 16.♗×c5 ♘×e4 17.♗×e4 ♕×e4+ 18.♔f2 ♕×a4–+]

15...♖fd8! e5 sürüşü artık zor

16.h3 ♖ac8 17.♔f2 ♕b4 18.♗×c5 ♖×c5

[18...♕×c5+ Daha iyi olmalı 19.♕e3 ♘h5 20.♕×c5 ♖×c5 21.g3 ♗×c3 22.b×c3 ♖×c3 23.♗b3 ♘f6–+]

19.♖he1

19...♖cc8

[19...♘h5–+]

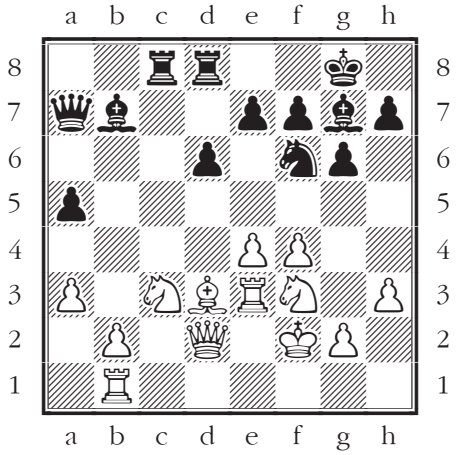
20.a3 ♕c4 21.♖e3

Daha iyi hamleler var fakat siyahların kuvvetli fil çifti etkin veziri ve kalelerine ek olarak beyaz taşların düzensiz duruşu ve şahın kötü konumu sebepleriyle siyahların kazanç konumda olması sürpriz değildir.

21...♕c5–+ 22.♗d3 ♗b7

Baskı varken genellikle taş değişmemek daha etkilidir.

23.♘a4? ♕a7 24.♘c3

24...e5!

Beyaz şahın korumalarını yok eden etkili bir hamle.

25.g3 e×f4 26.g×f4 d5 27.e×d5 ♗h6 28.♘g5 ♘h5 29.♔f3

[29.♔g1 ♖e8 30.♖be1 ♘×f4 31.h4 ♗×g5 32.h×g5 ♖×c3 33.b×c3 ♘×d5 34.♔f2 ♘×e3 35.♖×e3 ♕c5 36.♗e2 ♗c6 37.♗d1 f6 38.g×f6 ♔f7–+]

29...♗×d5+ 30.♘×d5 ♖×d5 31.♖c1 ♖f8

Diğer birçok hamle de rahat kazanır

32.h4 ♕d7 33.♖h1 ♕d6 34.♖f1 ♕×f4+ 35.♔g2 ♕×h4 0–1

Doğal devamyolu 7...♕a5 ile oynanmış bir kaç örnek maç:

Veselin Topalov - Garry Kasparov
Linares 12th Linares (3), 1994

1.c4 g6 2.e4 ♗g7 3.d4 d6 4.♘c3 ♘f6 5.f4 0–0 6.♘f3 c5 7.d×c5 ♕a5 8.♗d3 ♕×c5 9.♕e2 ♗g4 10.♗e3 ♕a5 11.0–0 ♘c6 12.♖ac1 ♘d7 13.♕f2 ♗×f3 14.g×f3 ♘c5 15.♗b1 ♘a4 16.♘×a4 ♕×a4 17.b3 ♕a3 18.c5 d×c5 19.♗×c5 ♕×c5 20.♖×c5 ♗d4 21.♖d1 ♗×f2+ 22.♔×f2 ♖fd8 23.♖cd5 e6 24.♖×d8+ ♖×d8 25.♖×d8+ ♘×d8 26.♔e3 ♔f8 27.f5 e5 28.f4 f6 29.f×e5 f×e5 30.f×g6 h×g6 31.h4 ♔g7 32.♔d3 ♔f6 33.♔c4 ♔e6 34.♔c5 b6+ 35.♔b5 ♔d6 36.b4 ♔c7 37.a4 ♘e6 38.♗a2 ♘d4+ 39.♔a6 ♔b8 40.♗f7 ♘f3 41.♗×g6 ♘×h4 42.♗f7 ♘f3 43.a5 b×a5 44.b×a5 ½–½

Igor Divljan - Mark Tseitlin
Montreal-B 5th Montreal, 2004

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.f4 0–0 6.♘f3 c5 7.d×c5 ♕a5 8.♗d3 ♕×c5 9.♕e2 ♘c6 10.♗e3 ♕a5 11.♖c1 ♗e6 12.a3 ♖ac8 13.h3 ♘h5 14.♕f2 ♗h6 15.f5 ♘f4 16.♗f1 g×f5 17.♕g3+ ♔h8 18.♗×f4 ♖g8 19.♕h4 f×e4 20.♗×h6 e×f3 21.g×f3 ♖g6 22.♗e3 f6 23.♔f2 ♘e5 24.♕e4 ♗d7 25.♗e2 ♗c6 26.♕d4 ♗×f3 27.♗×f3 ♘×f3 28.♔×f3 ♕h5+ 29.♔f2 e5 30.♕e4 f5 31.♕f3 ♕h4+ 32.♔e2 ♕×c4+ 33.♔d2 f4 34.♗f2 ♕b3 35.♖c2 ♖c4 36.♖g1 ♖×g1 37.♗×g1 ♖c6 38.♔c1 1–0

M. Wiedenkeller - W. Uhlmann
Stockholm op Stockholm, 1989

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.f4 0–0 6.♘f3 c5 7.d×c5 ♕a5 8.♗d3 ♕×c5 9.♕e2 ♘c6 10.♗e3 ♕a5 11.0–0 ♘g4 12.♗d2 ♕b6+ 13.♔h1 ♕×b2 14.♖ab1 ♕a3 15.h3 ♘f6 16.♖b5 a6 17.♖b3 ♕a5 18.♖fb1 ♕d8 19.♗e3 ♘d7 20.♘a4 e5 21.f5 ♘d4 22.♗×d4 e×d4 23.♘b6 ♘×b6 24.♖×b6 ♖e8 25.f×g6 h×g6 26.♕f2 ♕c7 27.♘g5 ♗h6 28.♕h4 ♔g7 29.♘f3 ♗e3 30.e5 ♖e6 31.♗e4 d×e5 32.♖×b7 ♗×b7 33.♖×b7 ♕×c4 34.♖×f7+ ♔×f7 35.♕h7+ ♔f6 36.♗×a8 ♖e8 37.♕h4+ ♔g7 38.♗e4 ♕f1+ 39.♔h2 ♗f4+ 40.g3 ♕e2+ 41.♔h1 ♕×e4 0–1

Treni kaçıranlar

Dünya şampiyonu olamamış ünlü ustalar

Abdullah Sözen
Sporcu
abdullahs@gmail.com

Bu yazı dizimizde dünya şampiyonu seviyesinde olan, ancak bu unvanı alamayan oyuncuları inceleyeceğiz.

İlk satranççımız İngiltere'nin en kuvvetli oyuncularından "kara ölüm" anlamına gelen "Black Death" lakabıyla ünlü olan Joseph Henry Blackburne.

Blackburne, 10 Aralık 1841'de Manchester kentinde doğdu, 1 Eylül 1924 tarihinde Londra'da öldü. Satrancı geç sayılabilecek bir yaşta (18 yaşında) öğrenmesine rağmen olağanüstü bir gelişme göstererek, kısa sürede dünyanın en iyi oyuncularından birisi oldu. Kendini tamamen satranca veren Blackburne, 50 yıl boyunca profesyonel olarak turnuvalara katıldı, körleme partiler oynadı, çoğul gösteriler yaptı. Paul Morphy ile birlikte zamanının en iyi körleme oyuncusuydu. Aşağıdaki örnek bunu gösteriyor.

Bir körleme gösterisinde beyazlarla oynayan Blackburne bu konumda 16 hamlede mat ilan etti! 19. yüzyılda bir turnuva veya gösteri oyununda mat anonsu yapıldığı zaman salondaki bütün oyuncu ve seyirciler toplanıp analiz

J. Henry Blackburne

yapardı, eğer anons edilen veya daha az hamlede mat bulunamazsa, anonsu yapan oyuncu yenik ilan edilirdi. Acaba biz bu konuma gözümüz açık baksak 16 hamlede mat görebilir miyiz?

Çözüm şöyle:

1.♖×e6+ ♔h7

[1...f×e6 2.♕d3+ ♔f7 3.♕h7+ ♔f8 4.♕×h6+ ♔e8 5.♕×e6+ ♔d8 6.♕×d6+ ♔e8 7.♕e6+ ♔f8 8.♗c5#]

2.♕d3+ ♖g6 3.♕×g6+

Ancak burada Blackburne daha kısa bir matı kaçırıyor:

3.♖×g6 f×g6 4.♕×d6 g×h5 (4...♔h8 5.♕f6+ ♔g8 6.♕g7#; 4...♔g8 5.♕×g6+ ♔f8 6.♗c5#) 5.♕e7+ ♔g8 6.♗e6+ ♔h8 7.♗d4#

3...f×g6 4.♖e7+ ♔g8

4...♔h8 5.♘f6]

5.♗e6+ ♔f8 6.♖f7+ ♔e8 7.♘f6+ ♔d8 8.♖d7+ ♔c8 9.♖×a7+ ♔b8 10.♘d7+ ♔c8 11.♘c5+ ♔d8 12.♖d7+ ♔c8

12...♔e8 13.♗f7+ ♔f8 14.♘e6#

13.♖f7+ ♔d8 14.♘b7+ ♔e8 15.♘×d6+ ♔d8 16.♗b6# 1–0

Blackburne, turnuvalarda başarılı olmasına karşın ikili maçlarda o kadar iyi sonuçlar alamadı. 1862 yılında satrancı öğrendikten sadece iki yıl sonra Steinitz ile yaptığı maçı 7-1, yine Steinitz ile 1876'da yaptığı maçı 7-0 ve Lasker ile 1892'de yaptığı maçı 6-0 gibi büyük farklarla kaybetti, ancak 1881'de Gunsberg'i 7-4 ve 1887'de Zuckertort'u 5-1 yendi.

1869'da İngiliz Birinciliği'ni kazandı. 1870 Baden-Baden Turnuvası'nda Steinitz ve Andersen'in arkasından 3. oldu. 1872 Londra Turnuvası'nda yine Steinitz'in arkasından 2. oldu. Ona "Black Death" lakabını getiren 1873 Viyana Turnuvası'nı, Steinitz ile aynı puanda bitirince, tie-break maçında Steinitz'i 2-0 yenerek birinci olmasıdır. 1876 Londra Turnuvası'nda 11 oyunda 10 puan gibi muhteşem bir skorla Zuckertort'un önünde birinci oldu. 1880 ve 1881 Berlin Turnuvaları'nın ikisini de birincilikle bitirdi. Ham-

burg 1885 Turnuvası'nda Gunsberg'in arkasında Sigbert Tarrasch ile birlikte ikincilik, Frankfurt 1887 turnuvasında Mackenzie'in arkasında ikincilik, Belfast 1892 Turnuvası'nda Mason ile birlikte birincilik, Berlin 1897 Turnuvası'nda Charousek ve Walbrodt›un arkasından üçüncülük en önemli başarılarıdır. Bu arada birçok kere Britanya Birinciliği'ni kazanmıştır.

Aşağıdaki oyunda 58 yaşındaki Blackburne'nin o dönemin dünya şampiyonunu nasıl yendiğini görüyoruz.

Lasker – Blackburne

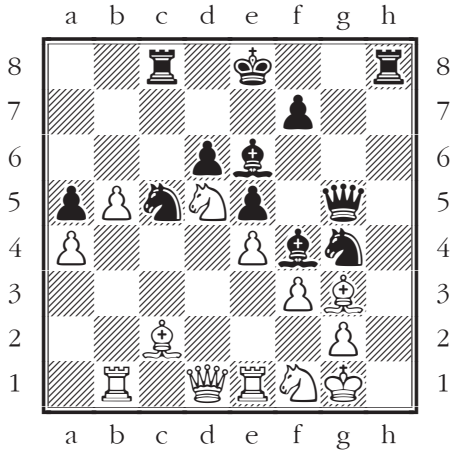
Londra, 1899

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗b5 d6 4.d4 ♗d7 5.d5 ♘b8 6.♗d3 ♗e7 7.♘c3 ♘f6 8.♘e2 c6 9.c4 ♘a6 10.♘g3 ♘c5 11.♗c2 b5 12.b4 ♘b7 13.d×c6 ♗×c6 14.c×b5 ♗×b5 15.a4 ♗d7 16.0–0 g6 17.h3 h5 18.♗e3 a5 19.b5 ♖c8 20.♖c1 ♘c5 21.♘d2 h4 22.♘e2 g5!?

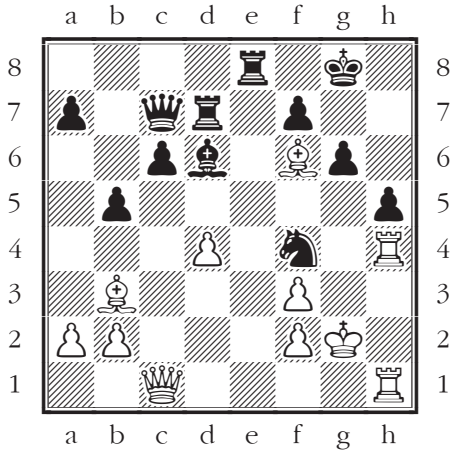
Bu ilginç piyon fedası beyaz şaha saldırı için g ve h dikeylerini açıyor.

23.♗×g5 ♖g8 24.♗×h4 ♗×h3 25.♗g3 ♗e6 26.♖e1 ♘g4 27.♘f1 ♗g5 28.♖b1 ♖h8 29.♘c3 ♗f4 30.♘d5 ♕g5 31.f3??

Lasker burada büyük hata yapıyor. 31.♗×f4 oynamalıydı.

31...♖h1+! 32.♔×h1 ♗×g3 33.♘×g3 ♘f2+ 34.♔g1 ♘×d1 35.♘f5 ♗×f5 36.e×f5 ♕d2 37.♖e×d1 ♕×c2 38.♖bc1 ♕×f5 39.♘b6 ♖d8 40.♘c4 ♘b7 41.♘e3 ♕f4 42.♔f2 ♕×a4 43.♖c7 ♘c5 44.♖h1 ♖d7 45.♖c8+ ♔e7 46.♖hh8 ♕d4 0–1

Blackburne – Schwarz

Berlin, 1881

26. ♕×f4!! ♗×f4 27.♖×h5! Siyah terk eder.

Blackburne – Lipschutz

New York, 1889

Yorumlar Blackburne'nin kendisi tarafından yapılmıştır.

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 ♘f6 4.♘f3 b6 5.♗g5 ♗e7 6.e3 ♗b7 7.♖c1 ♘bd7 8.c×d5 e×d5 9.♗d3 0–0 10.0–0 ♘e4

İyi bir hamle, oyunu açıyor, atı almak cezasız kalmaz.

11.♗f4 c5 12.♕e2 f5

e6 karesini zayıflatıyor, ♘df6 daha iyiydi.

13.♖fd1 c4

g5 daha saldırgandı.

14.♗×e4 f×e4 15.♘e5 ♘f6 16.g4 ♕e8 17.♕f1 ♗d6 18.h3 ♖d8 19.♕g2 b5 20.♘e2 b4 21.♘g3

Siyahların vezirkanadındaki tehlikeli piyon ilerlemesini önlemek için Beyazların tek şansı şahkanadı saldırısıdır.

21...♘d7 22.♘×d7 ♖×d7 23.♘e2 ♗×f4 24.♘×f4 ♖df7 25.g5 ♖f5

Beyaz g piyonunun ilerlemesini h6 ile kesmek için

26.♔h1 a5 27.♖g1 ♗c8 28.♕g3

Bir kombinezon başlangıcı, Siyahları, Beyazların zayıf vezirkanadı piyonlarına saldırmaya özendiriyor.

28...♕a4

Siyahlar yemi yutuyor.

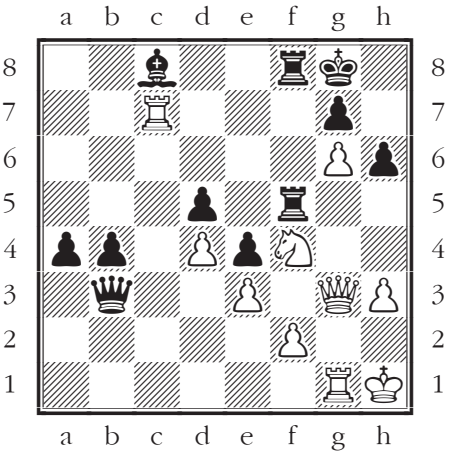
29.b3 c×b3 30.a×b3 ♕×b3 31.♖c7

Yedinci yataydaki bir kale bir geçer piyon kadar kuvvetlidir.

31...a4

Oyun burada askıya alındı. Lipschutz durumunun nasıl olduğunu soranlara "Rakibimin biraz saldırısı olabilir ama benim geçer piyonlarım oyunu kazanacaktır." yanıtını verdi. Oyunu seyreden Steinitz de bu görüşü onaylıyordu. Zarf açılıp benim 32.g6 hamlem çıkınca hala kendi konumunun güvenli olduğunu düşünüyordu. Ama bir sonraki 33.♖×g7+ hamlem onu Steinitz'in de bulunduğu seyircilerin önünde yıldırım çarpmışa çevirdi. Kafasını tahtaya doğru iyice eğdi. Burada bir mat olabileceğine inanamıyordu.

32.g6 h6

33.♖×g7+ ♔×g7

Eğer 33...♔h8 oynanırsa şöyle bir mat var; 34.♖h7+ ♔g8 35.g7 ♖g5 36.g×f8♕+ ♔×f8 37.♘e6+ ♗×e6 38.♕b8+ ♗c8 39.♕×c8#

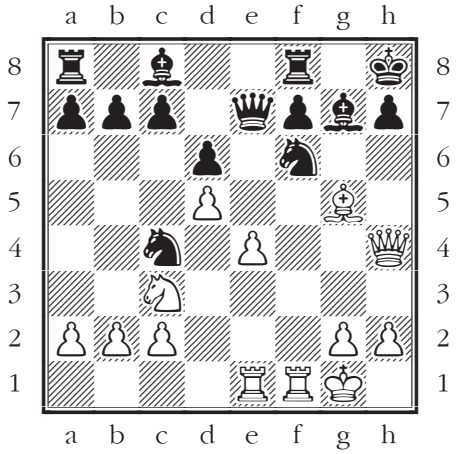
34.♘h5+ ♖×h5 35.♕c7+ ♔f6 36.♕d6+ 1–0

Blackburne – Tarrasch
Hamburg, 1885

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘c3 ♘f6 4.♗g5 ♗e7 5.♗×f6 ♗×f6 6.♘f3 0–0 7.♕d2 c5 8.e×d5 c×d4 9.♘×d4 e×d5 10.♗e2 ♘c6 11.♘b3 ♖e8 12.0–0 d4 13.♘a4 b6 14.♖ad1 ♕c7 15.c3 d×c3 16.♘×c3 ♗×c3 17.b×c3 ♗b7 18.♗f3 ♖ad8 19.♕g5 ♘e5 20.♗×b7 ♖×d1 21.♖×d1 ♕×b7 22.♕×e5 1–0

Blackburne – Anderssen
Londra, 1862

1.e4 e5 2.f4 e×f4 3.♘f3 g5 4.♗c4 g4 5.0–0 g×f3 6.♕×f3 ♕e7 7.d3 ♘c6 8.♗×f4 ♘d4 9.♕f2 ♘e6 10.♗e3 ♗g7 11.d4 ♘f6 12.♕f3 d6 13.♘c3 0–0 14.d5 ♘c5 15.♗g5 ♘cd7 16.♖ae1 ♘e5 17.♕g3 ♔h8 [17...♘×c4 18.♗×f6] 18.♕h4 ♘×c4

19.♖×f6 ♕d7 20.♖h6 ♕g4 21.♖×h7+ ♔g8 22.♖×g7+ ♔×g7 23.♕h6+ ♔g8 24.♗f6 1–0

Baddeley – Blackburne
Çoğul gösteri Londra, 1879

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗b5 ♘f6 4.d3 ♗c5 5.0–0 d6 6.♗×c6+ b×c6 7.h3 g5 8.♗×g5 ♖g8 9.♔h1 h6 10.♗h4 ♗×h3 11.g×h3 ♕d7 12.♘g1 ♖×g1+ 13.♔×g1 ♕×h3 14.♘d2 ♘g4 15.♘f3 ♔d7 16.d4 ♖g8 17.♗g3 ♘e3 0–1

Blackburne – Paulsen
Wiesbaden, 1880

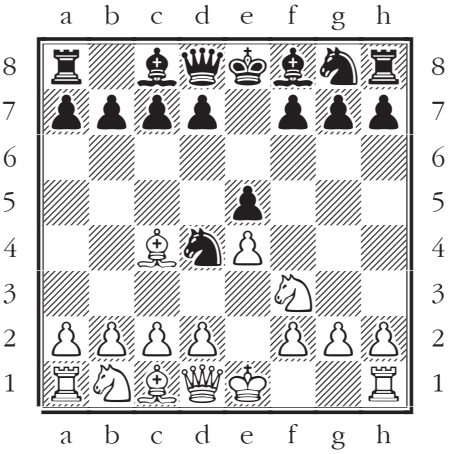
1.e4 g6 2.f4 ♗g7 3.♘f3 b6 4.d4 ♗b7 5.♗d3 d6 6.c3 ♘d7 7.0–0 e6 8.♘a3 ♘e7 9.♕e1 0–0 10.♗d2 ♘c6 11.♕g3 e5 12.♘c2 e×d4 13.c×d4 ♘e7 14.♗c3 d5 15.e5 c5 16.♘e3 c×d4 17.♘×d4 ♘c5 18.♗c2 ♘e4 19.♗×e4 d×e4 20.f5 ♘d5 21.f6 ♘×f6 22.e×f6 ♗×f6 23.♖×f6!! 1–0

Steinitz – Blackburne
Baden-Baden, 1870

1.e4 e5 2.f4 ♗c5 3.♘f3 d6 4.♗c4 ♘f6 5.d3 ♘c6 6.c3 0–0 7.♗b3 ♗g4 8.f5 d5 9.h3 ♗×f3 10.♕×f3 d×e4 11.d×e4 ♕d6 12.♗g5 ♖ad8 13.♗c2 h6 14.♗c1 ♔h7 15.g4 ♖h8 16.♘d2 b5 17.♘b3 b4 18.♗d2 b×c3 19.b×c3 ♘a5 20.0–0–0 ♘c4 21.♔b1 ♕a6 22.♗c1 ♗a3 23.♔a1 ♗×c1 24.♖×c1 ♕a3 25.♖b1 ♖d6 26.♖h2 ♖b8 27.♗d3 ♘a5 28.♘×a5 ♕×c3+ 29.♖hb2 ♖×b2 30.♖×b2 ♖×d3 31.♕e2 ♖e3 0–1

Blackburne ayrıca bir gambite de adını vermiştir: Blackburne – Şilin Gambiti. Buradaki "şilin" kelimesi Blackburne'nin şilin karşılığında satranç oynaması nedeniyle kendisi tarafından eklenmiştir. Bu şüpheli gambit şu hamlelerle belirleniyor:

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗c4 ♘d4?!

Eğer Beyaz yanılıp da 4.♘×e5? oynarsa başına şunlar gelebilir;

4...♕g5 5.♘×f7 ♕×g2 6.♖f1 ♕×e4+ 7.♗e2 ♘f3#

Bir süre ünlü İngiliz gazetesi The Field'da satranç köşesi yazarlığı da yapan Joseph Henry Blackburne iki evlilik yapmış, ikinci evliliğinden bir oğlu olmuştur. 1922 yılında eşini, 1924'te de bir kalp krizi sonunda hayatını kaybeden Blackburne, "Romantik Okul"un en kombinatif oyuncularından biri olarak satranç tarihinde yerini almıştır.

Kaynaklar:

P. W. Sergeant Championship Chess Dover Yayınları

http://en.wikipedia.org

http://www.chessgames.com

Dr. Em. Lasker Lasker's Chess Manual Dover Yayınları

Garry Kasparov, Benim Ustalarım İş Bankası Yayınları

Türkiye Küçükler Şampiyonası üzerine
İstatistiksel Deneme

Her turnuvanın genel ve kişisel bazda istatistiki olarak incelenmesinin, uygulanacak çalışma programını oluşturmada büyük fayda sağlayacağı kanısındayım.

Gökhan Narman
Antrenör-Sporcu
gnarman@yahoo.com

2013 Türkiye Küçükler Birinciliği, 27 Ocak-01 Şubat 2013 tarihlerinde, 1333 oyuncunun katılımı ve büyük bir başarı ile gerçekleştirildi. Bu turnuva aynı zamanda geleceğimiz olan çocuklarımızın gelişiminin incelenmesi için bize mükemmel bir fırsat sunmaktadır. Bu kapsamda, amatör düzeyde yaptığım araştırma sonuçları aşağıdadır.

Satranca yeni başlayan oyunculara hızlı taş gelişimine önem veren, merkeze doğrudan baskı yapan, uzun manevralar içermeyen, taktik ağırlıklı açılışların öncelikli öğretilmesi tüm dünyada yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Bu nedenle küçüklerin katıldığı turnuvalarda "1.e4 e5" ile başlayan İskoç Açılışı, İtalyan Açılışı, Üç At Açılışı gibi açılışlar, diğer açılışlara oranla daha sık görülmektedir. Antrenörler, zamanla oyuncuların karakter yapılarına uygun olarak oyuncuların repertuarlarına "1. d4" ya da "1.c4" gibi pozisyonel açılışlar eklemektedirler.

2013 Türkiye Küçükler Şampiyonası'nda da bu tahmin doğrulanmış ve 7 yaş kategorisinde maçların %26.4'ünde İtalyan Açılışı, %7.6'sında "1.d4'lü sistemler oynanırken, 12 yaş kategorisinde maçların sadece %15.9'unda İtalyan Açılışı ve %16.7'sinde "1.d4'lü sistemler oynanmıştır.

Yaş grupları bazında oynanan ana açılışlar ve oynanma yüzdeleri tablo -1'dedir.

Bununla birlikte çizelge dikkatli incelendiğinde bazı ilginç sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Bunlardan en önemlisi oyuncular arasında Sicilya Savunmasının oynanma oranının yaş kategorisiyle birlikte artmasıdır. 7 yaş kategorisinde

Tablo 1: Yaş grupları bazında oynanan ana açılışlar ve oynanma yüzdeleri

Yüzde Olarak (%)	7 Yaş	8 Yaş	9 Yaş	10 Yaş	11 Yaş	12 Yaş
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3. Fc4 (İtalyan)	26.4	21.0	23.2	18.7	16.5	15.9
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.Ac3 (Üç At)	13.8	12.3	8.2	9.7	4.4	4.9
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.Fb5 (İspanyol)	2.6	7.9	6.2	5.2	4.0	6.7
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.d4 (İskoç)	3.9	3.6	5.7	4.3	2.4	4.4
1.e4 e5 2.Af3 Af6 (Petroff)	4.4	4.0	3.1	4.0	2.2	1.6
1.e4 c5 (Sicilya)	3.0	9.3	16.1	18.7	24.0	23.4
1.e4 e6 (Fransız)	5.9	7.4	6.4	5.6	5.5	6.7
1.e4 d6 (1..d6'lı Sistemler)	0.5	1.4	1.5	0.5	3.2	1.3
1.e4 c6 (Caro Kann)	0.9	1.0	1.0	1.6	0.6	1.4
1.e4 d5 (İskandinav)	1.9	3.5	4.1	4.2	4.0	4.4
1.d4.. (Vezir Gambiti, Şah Hint v.b)	7.6	8.9	10.9	12.1	16.7	16.7
1.c4.. (İngiliz)	0.2	1.3	1.3	2.2	1.2	1.0
Diğer (Sınıflandırılmamış Sistemler)	28.9	18.4	12.3	13.2	15.3	11.6

Tablo 2: 2013 Türkiye Küçükler Şampiyonasında yaş gruplarının birleşik olarak kullandıkları açılış yüzdeleri ve baları oranları

TOPLAM MAÇ SAYISI: 5521	Maç Sayısı	Açılış Tercih (%)	Beyaza Kazanç (%)	Berabere (%)	Siyaha Kazanç (%)
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3. Fc4 (İtalyan)	1110	20.1	54.5	10.0	35.5
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.Ac3 (Üç At)	494	8.9	43.3	10.5	46.2
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.Fb5 (İspanyol)	278	5.0	54.0	12.9	33.1
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.d4 (İskoç)	222	4.0	55.4	11.3	33.3
1.e4 e5 2.Af3 Af6 (Petroff)	181	3.3	58	9.4	32.6
1.e4 c5 (Sicilya)	878	15.9	36.6	15.3	48.1
1.e4 e6 (Fransız)	346	6.3	46.2	13.6	40.2
1.e4 d6 (1…d6'lı Sistemler)	78	1.4	42.3	15.4	42.3
1.e4 c6 (Caro Kann)	61	1.1	45.9	18.0	36.1
1.e4 d5 (İskandinav)	207	3.7	46.4	9.6	44.0
1.d4…(Vezir Gambiti, Şah Hint v.b)	671	12.2	45.9	17.3	36.8
1.c4…(İngiliz)	71	1.3	63.4	7.0	29.6
Diğer (Sınıflandırılmamış Sistemler)	924	16.8	-	-	-

Tablo 3: 2013 Türkiye Şampiyonası'nda kullanılan açılışlar ve başarı oranları

TOPLAM MAÇ SAYISI: 1621	Maç Sayısı	Açılış Oynanma Yüzdesi	Beyaza Kazanç (%)	Berabere (%)	Siyaha Kazanç (%)
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3. Fc4 (İtalyan)	63	3.9	50.8	14.3	34.9
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.Ac3 (Üç At)	15	0.9	33.3	13.4	53.3
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.Fb5 (İspanyol)	70	4.3	58.6	20	21.4
1.e4 e5 2.Af3 Ac6 3.d4 (İskoç)	22	1.4	45.5	18.1	36.4
1.e4 e5 2.Af3 Af6 (Petroff)	16	1.0	43.8	18.7	37.5
1.e4 c5 (Sicilya Savunması)	409	25.2	38.2	17.7	44.1
1.e4 e6 (Fransız Savunması)	126	7.8	44.4	19.1	36.5
1.e4 d6 (1..d6'lı Sistemler)	34	2.0	29.4	14.7	55.9
1.e4 c6 (Caro Kann)	58	3.6	46.6	10.3	43.1
1.e4 d5 (İskandinav)	62	3.8	45.9	18.0	36.1
1.d4.. (Vezir Gambiti, Şah Hint v.b)	503	31.0	47.3	18.7	34.0
1.c4 (İngiliz)	50	3.1	44	14	42
Diğer (Sınıflandırılmamış Sistemler)	193	12	-	-	-

%3 oranında oynanan Sicilya Savunması, 12 yaş grubunda %23.4 oynanma oranı ile "1.e4" açılışına karşı en çok oynanan açılış olmuştur.

Diğer ilginç bir nokta yaş kategorisi ilerledikçe İspanyol Açılışı, Caro Kann Savunması gibi oyuncuların pozisyonel anlayışlarını güçlendiren açılışların oynanma oranında artış olmamasıdır. Oysa oyuncuların taktik ve pozisyonel anlayışlarının da eş zamanlı olarak güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu konuda dikkat çekici örneklerden biri, Kasparov'un çocukluğunda Sicilya Savunmasını çok sevmesi ve taktik açılışlarda başarılı olmasına rağmen, öğretmeni Botvinnik tarafından bir süre turnuvalarda Caro Kann Savunması oynamak zorunda bırakılmasıdır. Özellikle 10, 11, 12 yaşındaki oyuncuların pozisyonel anlayışlarını güçlendirmelerine yönelik açılışları repertuarlarına eklemeleri, gelişimlerine faydalı olacaktır.

2013 Küçükler Şampiyonası'nda tüm yaş gruplarının birleşik olarak kullandıkları açılış yüzdeleri ve başarı oranları tablo - 2'de, 2013 Türkiye Şampiyonası'nda kullanılan açılışlar ve başarı oranları tablo - 3'tedir. Türkiye Şampiyonası'nda "1.d4"lü açılışların oynanma oranı (%31) ile Türkiye Küçükler Şampiyonası'ndaki oynanma oranı arasındaki farklılık (%12.2) dikkat çekicidir.

Açılış hamlelerinin ezberlenmesi yerine, açılışın ana fikirleri ile oluşabilecek muhtemel oyun ortası pozisyonlarının beraber çalışılması dikkat edilmesi gereken önemli bir öğretim tekniğidir. Oyuncu bu öğretim tekniği ile açılışın tamamlanmasından sonra oyun ortasında tutarlı bir şekilde devam edebilir. 2013 Türkiye Şampiyonası maçlarının 20 hamleden önce biten maç yüzdeleri tablo 4'tedir. 7 yaş grubu oyuncuların maçlarının %56.2'si 20 hamleden evvel tamamlanmıştır. Yaş ilerledikçe açılışa ve açılış sonrası oyun ortası pozisyonlarına hakimiyet artmıştır. 12 yaş grubunda 20 hamleden önce biten maç sayısı oranı %10.5 olup yüksek değildir.

Tablo 4: 2013 Türkiye Şampiyonası'nda 20 hamleden önce biten maç yüzdeleri

Yüzde Olarak (%)	7 Yaş	8 Yaş	9 Yaş	10 Yaş	11 Yaş	12 Yaş
Beyaz Kazanır	30.0	22.3	16.7	10.8	7.9	6.4
Siyah Kazanır	26.2	16.3	13.3	9.8	6.9	4.1
TOPLAM	56.2	38.6	30.0	20.6	14.8	10.5

Oynanan maçlarda Chessbase programında kullanılan oyunsonları gruplandırılmasına göre karşılaşılan oyunsonu oranları tablo 5'tedir. Son sütun 2013 Türkiye Şampiyonası'nda oynanan oyunsonu yüzde oranlarını göstermektedir. Karşılaşma yapmak maksadıyla eklenmiştir. Ayrıca bir oyunda iki ayrı oyunsonu teması bulunabilir: Örneğin aynı oyun hem İki Kale hem de Basit Kale Oyun Sonları kategorisinde bulunabilir. Tablo incelendiğinde anlaşıldığı gibi 7 yaş grubunda nadiren oyunsonu oynanırken, 12 yaş grubunda maç sonuçları genellikle oyunsonundan alınmıştır. Sonuç olarak her turnuvanın genel ve kişisel bazda istatistiki olarak incelenmesinin, uygulanacak çalışma programını oluşturmada büyük fayda sağlayacağı kanısındayım.

Not: Yazıda geçen istatistiki veriler Türkiye Satranç Federasyonu tarafından oluşturulan turnuva sayfalarında mevcut oyunlar temel alınarak oluşturulmuştur. 2013 Türkiye Küçükler Şampiyonası sayfasında mevcut 5521 oyun ile 2013 Türkiye Şampiyonası'nda mevcut 1621 oyun uygun database oluşturularak birleştirilmiş, Chessbase 12 programı ile istatistiki gruplandırmalar yapılmıştır. Oluşturulan istatistiki veriler bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Tablo 5: Chessbase programında kullanılan oyunsonları gruplandırmasına göre karşılaşan oyunsonu oranları

Yüzde Olarak (%)	7 Yaş	8 Yaş	9 Yaş	10 Yaş	11 Yaş	12 Yaş	2013 Türkiye Şampiyonası
Piyon Oyunsonları	4.2	3.6	7.9	11.7	12.5	14.1	9.8
Basit Kale Oyunsonları	5.0	7.3	8.9	12.2	15.7	15.3	23.7
Kaleye Karşı Diğer Taşlar	2.3	4.4	5.8	6.0	6.4	10.1	7.8
Kaleye Karşı Minör Taşlar	5.4	11.7	13.3	23.8	25.5	27.2	33.1
İki Kale	2.7	5.0	6.5	8.8	10.2	9.1	10.3
Basit Vezir oyunsonları	0.3	1.2	0.7	1.0	3.5	1.0	3.7
Vezire Karşı Diğer Taşlar	3.0	2.7	2.6	4.5	4.8	4.8	4.3
Vezir ve Diğer Bir Taş	0.3	1.6	1.5	2.3	3.8	3.7	7.3
Bir Hafif Taşlı Oyunsonları	1.2	5.1	8.6	12.7	18.7	17.2	23.3
İki Hafif Taşlı Oyunsonları	0.4	1.2	2.5	2.7	4.3	3.7	5.3

2000-2002 FIDE Dünya Şampiyonluğu'ndan sonra, 2007'den bu yana da dünya şampiyonu unvanını elinde bulunduruyor.

Wishwanathan Anand

Fahri Karabay
Uluslararası Hakem
fahrikarabay@gmail.com

Vishwanathan Anand, 1969'da Madras, Hindistan'da dünyaya geldi. 1983'te 14 yaşındayken tam puanla Hindistan Gençler Şampiyonu olarak ilk başarısını kazandı. 16 yaşında, Hindistan Şampiyonu oldu ve bu unvanı iki kez daha eldi etti. O dönemden itibaren yıldırım zaman kontrolü temposundaymışçasına hızlı oynaması dikkat çekiyordu. 1987'de Dünya Gençler Şampiyonu olan ilk Hintli oyuncu oldu. 1988'de ise Hindistan'ın ilk büyükustası oldu.

Arkadaşları ve medya tarafından "Vishy" olarak da anılan Anand, 1990'ların başında dünya satrancının seçkin isimleri arasına girdi. 1991'de Garry Kasparov ve Anatoly Karpov'un önünde Reggio Emilia turnuvasını kazandı. 1991'de FIDE Adaylar Turnuvası'nda çeyrek finale çıktıysa da Anatoly Karpov'a elendi

Anand, 1995'te Profesyonel Satrançcılar Birliği'nin Dünya Şampiyonası'nda Michael Adams ve Gata Kamsky'i eleyerek Garry Kasparov'un rakibi oldu. 1995'te New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nde Kasparov ile dünya şampiyonluğu için karşı karşıya geldi. İlk sekiz oyun beraberlikle sonuçlandıktan sonra Anand dokuzuncu oyunu kazandıysa da sonraki beş oyundan dördünü kaybedince maçı da 7.5-10.5 kaybetti.

2000 yılındaki FIDE Dünya Şampiyonası'nı Alexi Shirov'u 3.5-0.5 yenerek kazanmıştır. 2002'deki FIDE Dünya Şampiyonası'na katılmadığı için unvanını kaybetti. 2005'te San Luis'deki FIDE Dünya Şampiyonluğu Turnuvası'nda ise Peter Svidler'le ikinciliği paylaştı.

"14 Eylül - 1 Ekim 2007 tarihleri arasında Meksika'da yapılan Dünya Şampiyonluğu süresince Anand baştan sona zirveye oynadı ve turnuvayı 9/14 ile yenilgisiz kazanarak dünya şampiyonu oldu. Bu unvanını 14-29 Ekim 2008 tarihleri arasında Bonn (Almanya)'da yapılan 12 oyunluk maçın 11'inde 6,5 puan alarak Kramnik'e karşı korudu. Nisan 2010'da Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da 12 oyunluk maçta 6,5 puan alarak Veselin Topolov'a karşı, 2012 yılında ise Rusya'nın başkenti Moskova'da 12 oyunluk maçta 6 - 6 berabere kaldıktan sonra eşitlik bozma maçlarını 2,5 - 1,5 kazanarak Boris Gelfand'a karşı dünya şampiyonluğu unvanını korumaya devam etti. 2014 yılında ise dünya şampiyonluğu unvanını Magnus Carlsen'e karşı korumak için mücadele edecek (*Kaynak: TSF Web Sayfası).*

Anand-Shirov
FIDE Dünya Şampiyonası, 2000
Yorum: Anand

1.e4

Dünya Şampiyonu olmak için 3 oyundan alacağım tek bir puana ihtiyacım olduğundan sadece normal bir oyun oynamaya ve sonucu unutmaya karar verdim. Alexei'in oynadığı tüm açılışları kontrol etmek zorundaydım fakat bu yıl bir çok Fransız Savunması oynamıştık ve ben onun bunu tekrar edip edemeyeceğini merak ettim.

Wishwanathan Anand
Foto: A. Karlovich

1...e6 2.d4 d5 3.♘c3 ♘f6 4.e5

Sydney'de, 4.♗g5 oynamayı tercih etmiş fakat açılıştan çok fazla bir şey elde edememiştim.

4...♘fd7 5.♘ce2

Bu hamleyi Leon ve Frankfurt'ta ona karşı kullanmıştım. Bareev'e karşı açılıştan fazla şeyler elde edemediğimden Sydney'de 4.♗g5 ile sapmıştım fakat şimdi ana devamyolumuza dönme vakti gelmişti!

5...c5 6.f4

6.c3 c×d4 7.c×d4 f6'ya karşılık Siyah vakit geçirmeden Beyazın merkezini dağıtmaya çalışıyor. Beyaz 8.f4 oynayabilir fakat bu hamle Beyaz için çok fazla tehlike içermektedir.

6...♘c6

Oldukça çabuk. Siyah 6...c×d4'ü tercih edebilir fakat Frankfurt'taki oyunumuz üzerine Alexei'in aklında bir gelişim fikri vardı.

7.c3 ♕b6 8.♘f3 f6

Frankfurt'ta 8...♗e7 oynamıştı fakat biz yine de oyunu dönüştürdük.

9.a3 ♗e7 10.h4 0–0 11.♖h3 a5!

11...♘a5? 12.b4 c×b4 13.a×b4 ♘c4 14.♘g3± Anand-Shirov Frankfurt 2000.

12.b3 ♕c7

12...♕d8 ile oynanabilecek iki oyun vardır. Ancak bu hamle çok daha iyi görünmektedir. Başlangıç olarak bazı devamyollarında ♕c3+ olasılıkları vardır...

13.♘eg1 a4?

Bu hamleye hiç gerek yoktur. 13...b6 14.♗e3 (14.♗d3 c×d4 15.c×d4 *(15.♗×h7+? ♔×h7 16.♘g5+ f×g5 17.h×g5+ ♔g8 18.♕h5 ♘d×e5 19.f×e5 ♕×e5+ 20.♘e2 ♗a6)* 15...f×e5 16.f×e5 ♘×d4 *(16...♘c×e5)*) 14...♗a6 15.♗×a6 ♖×a6 Bu devamyolu hemen hemen eşit gibi görünüyor.

14.b4 f×e5 15.f×e5 ♘d×e5

Bu konumda bu türden ağır ve kesin önlemler basitçe gereklidir. Beyaz merkezini güçlendirebilirse şahkanadı saldırısı ezici bir üstünlükle sonuçlanacaktır. 15...c×d4 16.c×d4 ♘d×e5 17.d×e5 ♘×e5 18.♗b2±

16.d×e5 ♘×e5 17.♘×e5!

En iyi hamle! Beyazın iki atı birbirlerini tökezletmeye devam edeceğinden birisini değişmek yararlıdır.

17...♕×e5+ 18.♕e2 ♗×h4+?

Çok hızlı yapılmış bir hamle olduğu için hatadır. 18...♕c7! Siyah bu durumda e5 ile devam eder ki bu hamle Siyaha biraz oyun fırsatı verir. Ayrıca Beyazın şahı vezirkanadında çok da güvende olmayacaktır.

19.♔d1!

Siyah şimdi vezirleri değişmek zorundadır.

19...♕f6?

19...♕×e2+ 20.♗×e2 ♗f2 21.♗e3 e5 22.♗×f2 ♖×f2 23.♖g3 Sanırım oyunsonunda Beyazın rahat bir kenar konumu vardır. Bu durum bana Beyazın bir alet önde olduğu Slav oyunsonunu hatırlatıyor: 1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘c3 ♘f6 4.♘f3 d×c4 5.a4 ♗f5 6.♘e5 e6 7.f3 ♗b4. Burada Siyahın merkezi çok gevşektir.

20.♘f3! ♕×c3?!

20...g5 21.♘×h4 ♕×f1+ 22.♕×f1 ♖×f1+ 23.♔e2 ♖×c1 24.♖×c1 g×h4 25.♖×h4± Beyazın kaleleri ihtiyaç duydukları tüm açık hatları tutmuştur!

21.♗b2

Şimdi Beyaz ikinci bir alet kazanıyor.

21...♕b3+ 22.♔c1 e5

Yapılacak tek hamle! Aksi halde ♘e5 veziri kazanır.

23.♖×h4

Belirgin bir şekilde hoş bir seçimdir – bir vezir kazanmak ya da iki alet önde olmak. Vezirleri değişebileceğimi ve oyunsonuna girebileceğimi gördüm fakat diğer seçeneklerle ilgilenmedim. Yine de veziri almak daha erken bitirirdi: 23.♘d2 ♗×h3 24.♘×b3 ♖f2 *(24...♗g4 25.♕×g4 ♖×f1+ 26.♔c2 a×b3+ 27.♔×b3 c4+ 28.♔a2+–* Beyaz sadece piyonları toplar.) 25.♕b5 *(25.♕d1 ♗g5+ 26.♔b1 ♗f5+ 27.♗d3 e4 28.♗c2 a×b3 29.♕×d5+ ♔h8 30.♕×b3+–)* 25...♗g5+ 26.♔b1 ♗f5+ 27.♗d3 a×b3 28.♗×f5 ♖×f5 29.b×c5+–

23...♗f5 24.♕d1 e4 25.♕×b3 a×b3 26.♘d2

Tüm piyonları hasat etmek zaman alacak fakat temel olarak konumun değerlendirilmesi açıktır – Beyaz kazanır.

26...e3

26...c4 27.♗d4+–

27.♘f3

27.♘×b3 ♗g6 28.♗e2 ♖f2 29.♔d1 ♖×g2 30.♖g4+–

27...♖ae8 28.♔d1

28.b×c5 e2 29.♔d2 e×f1♕ 30.♖×f1 Bu devamyolu da kazanır fakat alet geri vermenin gerekçesi yoktur.

28...c4 29.♗e2 ♗e4 30.♔c1 ♖e6 31.♗c3 ♖g6 32.♖h2 ♗d3 33.♗×d3 c×d3 34.♔b2 d2 35.♔×b3

35.♖d1 ve devamında ♗×d2 oyunu bitirir.

35...♖g3 36.♔b2

Evet ♔c2 daha hızlıdır. Sanırım sinirlerim bozulmaya başlamıştı!

36...g5 37.♔c2 ♖c8

37...g4 38.♘d4 *(38.♗e5 g×f3 39.♗×g3 f2 40.♖h4 ♖f5 41.♖g4+ ♔f7 42.♗×f2 ♖×f2 43.♔d3+–)* 38...♖f2 39.♖d1 e2 40.♘×e2 ♖×e2 41.♖×d2+–

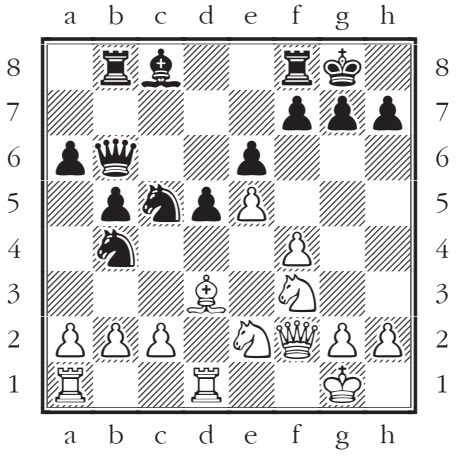
38.♔d3 g4 39.♗e5 ♖c1 40.♖h1 ♖×g2 41.♘h4

Böyle oynadım ve sahneyi terk ettim. Geri döndüğümde Alexei, dünya şampiyonu oluşumu zarif bir şekilde kutladı! 41.♘d4?? Konumda son bir numara daha vardı: 41...d1♕+! 42.♖×d1 ♖d2+! **1–0**

Kaynak: Chessbase Megadatabase 2010

Anand-Bareev
Dortmund, 1992

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘c3 ♘f6 4.e5 ♘fd7 5.f4 c5 6.♘f3 ♘c6 7.♗e3 a6 8.♕d2 b5 9.d×c5 ♗×c5 10.♗×c5 ♘×c5 11.♕f2 ♕b6 12.♗d3 ♖b8 13.0–0 ♘b4 14.♖fd1 0–0 15.♘e2 (Diyagram)

Niyetimiz açılış mücadelesinin ayrıntılarını tartışmak değil. Sadece belirgin olan sonuçları ortaya koymak istiyorum: Beyazın d4 karesi güçlüdür. Vezirin atının onu işgal etmesi için tek hamle yeterli olup merkezde güç toplar ve f5 yarma harekatı için hazır bekler. Tahtadaki mevcut duruma yol açan nedenleri araştırırsak onları kayıtsızca merkezileşmiş at ve onun vaatlerinde buluruz. ...a6 ve ...b5 ile vezirkanadında genişlemek bir tür yavaştır ve koyu renkli filler Beyazın işini kolaylaştırmıştır (7...c×d4 8.♔×d4 ♗c5 oynamak hayati önem taşıyan d4 karesini daha iyi kontrol ederdi.). Buna rağmen, Bareev'in esas zorlukları istikrar eksikliğinden kaynaklanır.

Vezirkanadında alan kazanmaya karar verdiği için fikrini şöyle devam ettirmeliydi: 12...b4 13.♘e2 a5. Ya da 12...♖b8 ile tempo harcadıktan sonra rok yapmak yerine 14...♘a4 ile devam etmeliydi.

15...♗d7 16.♘ed4 ♘b×d3

♗×h7+ halihazırda görünürdeydi fakat sadece Beyazın piyon yapısını güçlendirmeye yarayacak olan d3 değişimi erken yapılacak olan 13...♘b4 hamlesi için telafi olarak görülemez.

17.c×d3 ♘a4

Daha güçlüsü 17...b4 (17...a5 hamlesi 18.b3'ten ayrı olup Siyahın karşı-oyununu kısıtlar. Siyahın 18.♘b3'ü de düşünmesi gerekir.). Beyazın bir sonraki hamlesinin önlenmesi gerekirdi.

18.b4

d3'te piyonu olduğu için Beyaz c3 karesini zayıflatacak olan bu hamleyi yapabilir. Vezirkanadı piyon yapısını sabitleyerek merkezileşmiş at ile edilgin d7 fili arasındaki yararlı ilişkiyi vurguluyor. Ayrıca, şu andan itibaren Siyah c5'teki rakip attan hatta daha ilerideki oyunsonunda şahın siyah karelerden sızmasından korkacaktır.

18...a5 19.a3 ♖fc8 20.♖dc1 a×b4 21.a×b4 ♖×c1+ 22.♖×c1 ♖c8

c3 karesinden yararlanılamaz ve Siyah bazı taş değişimleri hesaplamıştır. Ancak, sadeleştirmek oyunun doğasını değiştirmez. Bu durumda a4 atı ve edilgin durumdaki açık renkli fil Beyazın güçlü at çiftine karşılık olamaz.

23.♖×c8+ ♗×c8 24.♕c2 ♗d7 25.♔f2 ♔f8 26.g4

Beyazın şahkanadında atları ile desteklenen oyunu alan üstünlüğünün doğal bir meyvesi olarak ortaya çıkar. Siyahın sorunu etkin bir karşı-oyununun olmamasında ve edilgin bir şekilde beklemek zorunda olmasında yatar.

26...♔e8 27.♔e3

Şah e3 yolundadır ve şans eseri konum daha sonraki düzeltmeler için olanak sağlamaktadır.

27...f6 28.h4 ♕b8

Bu hamle 29 f5'i önlemek amacıyla yapılmıştır.

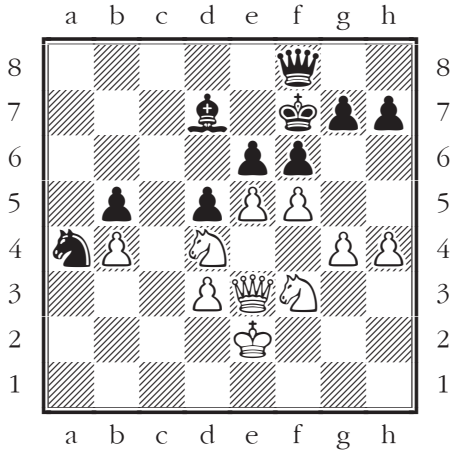
29.♕c1 ♔f8 30.♔e2

Şah gezinmeye devam ediyor. En iyi f2'de yerleşirdi.

30...♔f7 31.♕e3

Şahını nereye yerleştireceği konusunda bir süre tereddüt ettikten sonra Beyaz sonunda f5 oynamak için hazır duruma gelmiştir. Siyah için hiç de hoş olmayan bir an gelip çatmıştır ve atı hala oyun dışı kalmıştır.

31...♕f8 32.f5 (Diyagram)

32...♕e8

32...♕e7 hamlesi 33.g5 ilerlemesini geciktirecektir çünkü: 33...e×f5 34.g×f6 g×f6 35.♕h6 ♔g8 işe yarar. Beyazın şahı bu noktada f2'de olsa 33.e×f6 g×f6 34.♕h6 ♔g8 35.g5 Siyah için oldukça tatsız olur.

33.g5

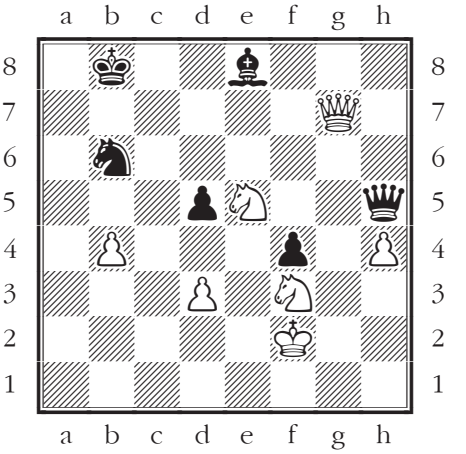
Bu durum vezirin h6'ya girişini olanaklı hale getirir ve piyon saldırısı tam gücüyle Siyahın üzerine yüklenir.

33...e×f5 34.g×f6 g×f6 35.♕h6 f×e5 36.♕×h7+ ♔f6 37.♕h6+ ♔f7 38.♘g5+ ♔e7 39.♕g7+ ♔d6 40.♘f7+ ♔c7 41.♘×e5

Oyunsonu Siyah için umutsuzdur. Oyunda geriye doğru baktığımızda yine açık bir konumsal kalıbın farkına varırız: önce güçlü bir merkezi kare, sonra taş değişiminin arkasından tüm şahkanadı boyunca piyon ilerleyişini destekleyecek güçlü bir şekilde merkezileşmiş bir alet.

Sonunda üstün bir merkezileşmiş güç her türden direnişi yaracaktır, temiz bir harekat.

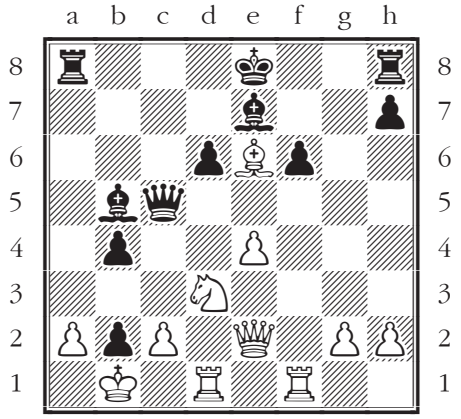
41...♘b6 42.♘×b5+ ♔b8 43.♘d4 ♕h5+ 44.♘df3 ♗e8 45.♔f2 f4

46.♕e7 ♘c8 47.♕f6 ♔b7 48.♕×f4 ♕h8 49.♘g5 ♕h6 50.♔g3 ♘d6 51.♕f3 ♗c6 52.♘gf7 ♘×f7 53.♕×f7+ ♔b6 54.♕f4 ♕e6 55.h5 ♗b7 56.♕f6 1–0

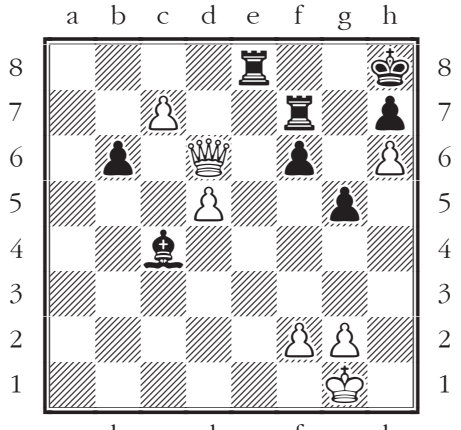
Kaynak: Secrets of Positional Play (Konumsal Oyunun Sırları), DraZen Marovic, Gambit Yayınları, Aralık 2003

Anand-Ganesan
Hindistan Şampiyonası, 1988

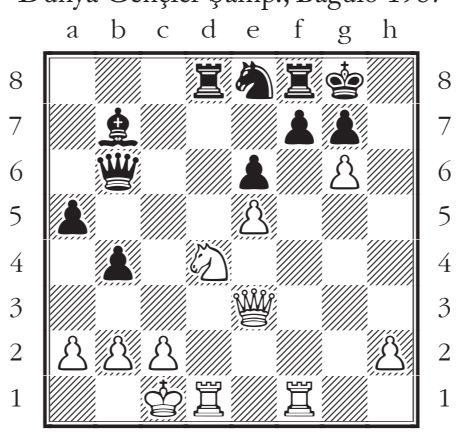
Çözüm: 24.♖f5 1–0

Anand-Morovic
Novi Sad,1990

Çözüm: 34.♕e6 ♖ff8 35.c8♕ ♖×c8 36.♕e7 1–0

Anand-Ninov
Dünya Gençler Şamp., Baguio 1987

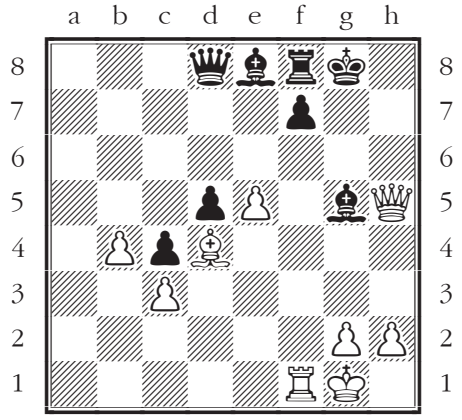
Çözüm: 23.♕h3 ♘f6 24.e×f6 g×f6 25.g7 1–0

Anand, 2800 Elo barajını geçen dört oyuncudan birisidir. Müthiş tekniği ve aynı zamanda hesaplama hızıyla konumsal oynayan kuvvetli bir bilgisayara benzer.

Kombinezonlar

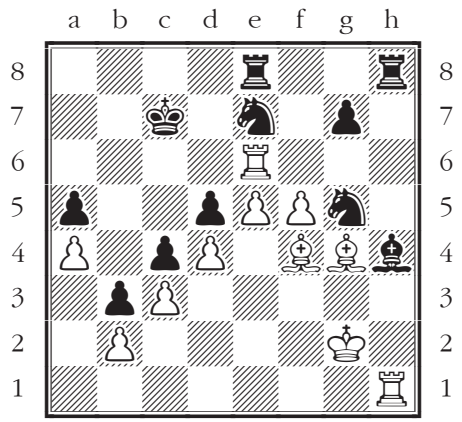
Bütün diagramlarda Beyaz oynar kazanır

Anand-Bareev
11.Linares, 1993

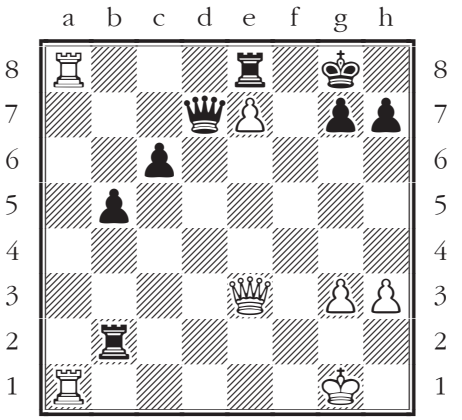
Çözüm: 31.♖f6 1–0

Anand-Ravi
3. Goodricke Açık, Kalküta, 1992

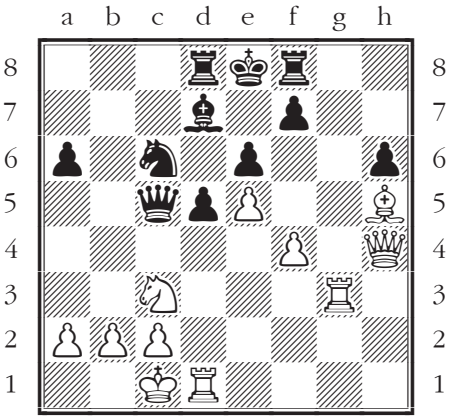
Çözüm: 38.♖×e7+ ♖×e7 39.f6 ♘e6 40.♗g3 ♗×g3 41.f×e7 ♖e8 42.♗×e6 1–0

Anand-Kamsky
Alekhine Anı, Moskova, 1992

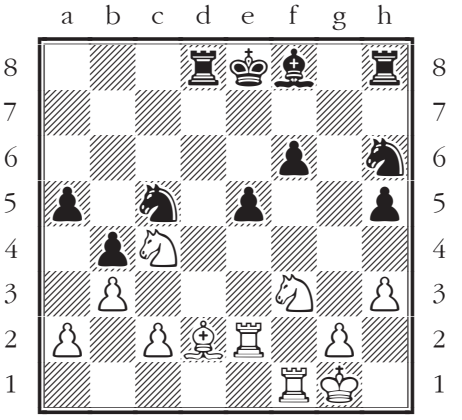
Çözüm: 38.♖×e8+ 1–0

Anand-Ye Jiangchuan
8. Asya Takım Şamp., 1989

Çözüm: 27.♗×f7+ ♖×f7 28.♖g8+ ♕f8 29.♖×f8+ ♖×f8 30.♕h5+ ♔e7 31.♕g6 1–0

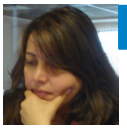
Anand - Polgar
Dortmund, 1996

1.♘f×e5! f×e5 2.♖×e5+ ♔d7 3.♖d5+ ♔c8 3.♖×f8!+–

Satranççılar İSD'yi anlatıyor

Yöneticilerin, üyelerin, müdavimlerin gözüyle İstanbul'un en eski "satranç okulu"

Fatma Yılmaz
FIDE Hakemi
fyilmazmavikale@gmail.com

Mert Erdoğdu (Yazının hazırlandığı tarihte İSD Başkanı): Türkiye'nin ilk satranç kurumu olan İSD 1943 yılında kuruldu. O dönemden bugüne onlarca milli oyuncu yetiştiren bu köklü dernek hala İstanbul'daki satrançseverlerin uğrak noktası. Federasyon ile birlikte düzenlediğimiz turnuvalar, üyelerimiz tarafından düzenlenen puanlı satranç faaliyetleri, satranç analiz ederken her zaman bulabileceğiniz eski milli oyuncular, İSD'yi satrançseverler açısından çok cazip hale getiriyor. Kısacası bir satrançseverin mutlaka uğraması gereken bir satranç yuvası İSD.

16 yaşımdan beri düzenli olarak geldiğim İstanbul Satranç Derneği'nin, kişisel ve satranç alanındaki gelişimimde büyük katkısı olmuştur. Bu yüzden beni yetiştiren bu derneğe hizmet etmek fırsatı benim için çok tatmin edici bir durum. Benim gibi satrançsever gençlerin gelip Türkiye'nin en iyi oyuncularından nasihatler alabileceği bir kurum yaratmak en büyük idealimiz. Buna aslında İSD'nin bana kazandırdıklarını geri ödeme çabası da diyebiliriz.

İSD ile ilgili elbette pek çok anım var. Aklıma ilk gelen ve çok sevdiğim anım ise babychess oynarken başıma gelen bir olay. ISD'de babychess her zaman çok popüler olmuştur ve haliyle Türkiye'nin en iyi babychess oyuncuları İSD'lidir. Bu anım da bu oyuncularımızdan biri ile alakalı. Rahmetli Demir amca ile ortak olmuştum ve karşımızda Hasan Kılıçaslan ve yanılmıyorsam Fikri Cengiz vardı. Demir amca mat atağı yemekten nefret eder, ben de onun tersine çok nadir durur, sürekli oynarım. Ama ben ne kadar oynasam da Demir amca bazen bana kızar ve hamle yapmayı bırakıp beni izlemeye başlardı. Çünkü rakibe giden taşlar ona tehditler yapmaya başlardı bu da onun hiç hoşuna gitmezdi. Ben dalmış oynarken Demir amcanın oynamadığını fark ettim ve dönüp 'Amca neden oynamıyorsun? Bayrağın kötü oldu oyunu kaybedeceğiz!' dediğimde bana donup 'Bir sürü taş verdin, benim durumumu bozdun!' diye cevap verdi. Ben de o zamanlar çok hırslıyım ve Demir amcaya "Hadi amca, lütfen oyna konumuna bir şey olmaz, sana bir şey yapamaz, yoksa oyunu zamandan kaybedeceğiz! diye ısrar edince Demir amcanın verdiği cevabı hiç unutamıyorum: 'Kayba razı olcaz!' Tabii bu söz daha sonraları dernekte efsane haline geldi. Öyle ki aradan onca zaman geçmiş olmasına rağmen birisi diğeri yüzünden mat atağı yediğinde hala bu sözü manalı bir şekilde kullanır: 'Kayba razı olcaz!'

Ateş Ülker (İSD Eski Başkanı): Kurucu üyeliğini Murat Sertoğlu, Emin Erkul, Selahattin Adil, Ahmet Tevfik Yücesoy ve Hamit Saraçoğlu'nun, bakanlığını kurucu üyelerden Ahmet Tevfik Yücesoy'un üstlendiği İSD 1943'te kurulur. Ben kurucu üyelerden sadece Murat Sertoğlu'nu yakından tanıma fırsatı buldum. Defalarca görüştüm. Ne yazık ki sağlığında kurucu üyesi olduğu İSD'nin mevcut lokaline gelmesini sağlayamadım. Kendisiyle görüşmelerimiz sırasında bana bir satranç saati hediye etmişti. Bu saatin düğmeleri iriydi ve altın suyuna batırılmıştı. Arkadaşlar bu nedenle bu satranç saatine Cadillac lakabını uygun gördüler. Murat Sertoğlu yanılmıyorsam ben devlet hizmeti yükümlülüğüm nedeniyle Artvin Şavşat'ta çalışırken öldü. (1988-1990?)

Başkanlık dönemime gelince: Ben 1979'da İstanbul Satranç Derneği Başkanlığı yaptım. Bu benim açımdan sürpriz sayılmazdı. Çünkü ben derneğe ilk defa 1966'da gelmiş, 1967'de üyelik işlemini tamamlamış ve üye olduktan 1-2 yıl sonra da yönetimde görev almaya başlamıştım. O dönemde büyüklerimiz yönetimde görev almaya çok istekli değildi. Bu nedenle ben hem İstanbul Satranç Derneği'nde hem de resmi olmayan federasyon zamanında çeşitli görevler aldım. Bu şekilde 20'li yaşlarda yöneticilik yapmaya başlamış oldum.

Yönetim açısından her zaman övüneceğimiz etkinlik ise 1975 Balkan Satranç Birinciliği olmuştur. Bu etkinlik devletin maddi desteği olmadan sadece toplanan bağışlarla Sait Halim Paşa Yalısı'nda gerçekleştirildi. Bu tahminen 35 civarında oyuncunun katıldığı bir takım yarışmasıydı ve o günün koşullarında ileri doğru atılan önemli bir adımdı. Turnuvanın hem yeri beğenilmişti hem de konuklara verilen hediyeler o zaman için bir yenilik olmuştu. 1980'de tekrar İstanbul'da düzenlenen aynı yarışma bu kez Pera Palas'ta sorunsuz tamamlandı. Ancak Boğaziçi'nde yapılan yarışma daha çok ses getirmişti.

Resmi federasyon kurulduktan sonra 1997-2000 döneminde yeni federasyonda da görev aldım. Ancak daha sonraki dönemde sağlık sektöründe ciddi sorunlar ortaya çıkmaya başladı. İnsanın sağlığı geri plana itildi. Özel sektörde ciro veya kazanç ön plana geçti bütün bunlara bağlı olarak da asıl mesleğim olan hekimlikte sorunlar yaşamaya başladım. Bunlara bağlı olarak da satrançla ve satranç yöneticiliğiyle yeterince ilgilenemedim.

Sabahattin Mesçioğlu (üye): Benim için çok büyük bir ihtiyaç. 75 ya-

Selim Palavan - Mübin Boysan

şımdayım, dostlarım burada, kısacası benim açımdan vazgeçilmez bir mekan.

İbrahim Erdinç Şimnu (üye): Derneğe gelmek hobilerimden biri! Dostlarımla buluşma yerim.

Süleyman Şahin (üye): Her anlamda eğitim merkezi.

Kerim Altınok (Görme engelliler Türkiye eski şampiyonu): Yıl 1983, yaz mevsiminin sıcak günleri. İstanbul Satranç Derneği Union Frances'ten sonra taşındığı, Meşrutiyet Caddesi'ndeki yerinde, iki-üç basamakla çıkılan bir giriş katında. İkiz kardeşim Selim Altınok'la birlikte Türkiye Gençler Şampiyonası'na katılmaya karar veriyoruz. O yıllarda Türkiye Gençler Birinciliği tek bir final turnuvası şeklinde İstanbul'da yapılıyor. İl seçmeleri filan henüz ortalıkta yok, çünkü o kadar çok satranç oynayan sporcu ve genç yok. Kendine güvenen İstanbul'a gelip şampiyonaya doğrudan katılabiliyor.

Turnuvaya 45 kişi kayıt yaptırıyor. Zaman kontrolü 40 hamle için 2'şer buçuk saat. Maç hala bitmemişse, artık unuttuğumuz bir kavram: Ajurne! Bitmeyen oyunlar ertesi güne bırakılıyor.

Turnuvanın hakemi bugün satranç camiasında dostlarınca "Üstad" lâkabıyla anılan Serdar Çelik. Serdar Bey o zamanki FIDE kurallarına bakarak görme engelimiz dolayısıyla bizlere yarım saat de ek süre veriyor. Yani 40 hamle için 3 saat, otur doya doya düşün.

Turnuvada o güne kadar Nevzat Süer'in satranç köşesinden adlarını duyduğumuz birçok güçlü oyuncu var. Suat Atalık, İzak Romi, Hakan Han, Hakan Erdoğan, Reha Diril…

Birinci turda Uygar isimli daha önce adını duymadığım bir arkadaşla eşleşiyoruz. Rakibim oldukça kuvvetli. O güne kadar lisede ve üniversitede oynadığımız bütün arkadaşlarımızı kolayca yeniyorduk. O zaman bir gerçeği anlıyorum: Burası bizim okul değil satranç derneği! Nitekim ilk maçımı kaybediyorum, ne yalan söyleyeyim biraz hayal kırıklığı yaşıyorum.

Ajurneyle turların başlangıç saatleri arasındaki boş zamanlarda turnuva hakemi Serdar Çelik'in içeride meraklılara eğitsel analizler verdiğini duyuyoruz. Paul Keres'in oyun sonu örneklerini anlatıyor.

Derneğin girişinde sol tarafta küçük bir bölme var. Burada Türk satrancının duayenlerinden biri oturuyor: Nevzat Süer! Biz 1978'den başlayarak o güne kadar beş yıldır Nevzat Bey'in Cumhuriyet Gazetesi'ndeki satranç köşesini aralıksız izliyor ve gazeteden kestiğimiz kupürleri arşivliyoruz. Nevzat Bey'le mektuplaşıyoruz. Ama onunla tanışmamız ancak bu turnuva vesilesiyle İstanbul Satranç Derneği'nde gerçekleşiyor. Nevzat Hoca hep aynı yerde oturuyor, hafif bir sesle konuşuyor, tam bir İstanbul beyefendisi. Karşısında cezaevindeyken Cumhuriyet okuyan ve Nevzat Bey'e mektup yazarak onunla köşesi aracılığıyla haberleşen etüt yapımcısı Yunus Emre Özbey var. Nevzat Hoca onun hazırladığı etütleri gazetede yayınlamıştı.

Bir tur çıkışında Taksim'e Ateş Ülker ve Cem Karadağ ile birlikte gidiyoruz, yolda sohbetin konusu Ateş Ülker ile Adnan Şendur arasında yapılan körleme partiler. İzak Romi, Hakan Erdoğan, Engin Bolcan, Çığ Süer eşleştiklerimden aklımda kalanlar.

Son turlardan birinde ise karşımda Ali Nihat Yazıcı oturuyor. Sicilya oynuyorum. Kalite geri düşüyorum. Sonuçta partiyi kaybediyorum. Oyundan sonra çok ilginç bir şey oluyor: Derneğin bugün de olduğu gibi o zaman da bütün işlerine koşturan sevgili Vatan Hacıefendioğlu aramızdaki tabiriyle Vatan ağabey yanımıza yaklaşıyor ve partinin sonunda Ali Nihat'ın vezir fedasıyla oyunu bitirebileceği başka bir kazanç yolunu gösteriyor. O zamanlar iyi tanımadığım için hayretten ağzım açık kalıyor ve "Bu derneğin çayına çubuğuna bakan yardımcı emektarı dahi vezir fedası görecek kadar iyi satranç biliyor." diyorum. Sonradan sevgili Vatan ağabey'in iyi bir hızlı satranç oyuncusu olduğunu öğrenecek ve kendisiyle birçok görme engelliler turnuvasında da hakemlik desteğiyle birlikte olacaktık.

İSD'de o günlerde tanıştığımız başka isimler de var. Örneğin Cihat Türkoğlu, Fahri Nemlioğlu, Suat Boztepe, Mehmet Bayramiçli, Çetin Sel, Turhan Yılmaz, Can Arduman ve Can Yurtseven…

Üniversitedeki derslerimizin yoğunluğu, iş hayatına atılma gibi telaşlar yüzünden İSD'ye yıllarca bir daha gidemedik. Tekrar gittiğimizde de İSD artık Ağa Camii yakınında Sakızağacı sokaktaki yerine taşınmıştı. İlk gittiği

1969 - RCD Turnuvası

miz dönemden son dönemdeki gidişimize kadar geçen süre içinde dernekte üyeler dahil pek çok şey değişmişti. Değişmeyen ise sevgili Vatan ağabeyimizin bir yandan servisini yaparken diğer yandan daha da ustalaşarak Yıldırım oynamasıydı.

Selim Altınok (Görme engelliler Türkiye eski şampiyonu): Aslında Kerim'in anlattığı pek çok şey benim de anılarımın arasında yerini korur. Bunlara ek olarak da şunları anlatabilirim: Benim ilk turdaki rakibim Ayhan Mutlu idi. Onunla oyunum benim ilk resmi turnuva partimdir. Mutlu o günlerde tıp fakültesinde öğrenciydi. Sonradan güçlü bir satranççı olarak bazı turnuvalarda ismini duydum. İSD'yi ilk turnuvamın ev sahibi, Mutlu'yu da ilk rakibim olarak unutmadım.

1983 Gençler Şampiyonası'nda benim bir ajurne oyunum vardı. Soyadını anımsayamadığım Koray isimli oyuncuyla karşılaşmıştım. İlk gün sonunda Koray ajurne hamlesini yapıp notasyonu zarfa koyarken nedense telaşlanmıştı. Turnuva hakemi Serdar Çelik bunu fark etmiş olacak. "Heyecanlanma, telaşa gerek yok!" diyerek genç rakibimi sakinleştirmeye çalışmıştı.

Ajurne partiler diğer gün tur başlamadan önce oynandığından ertelemeye maçı kalan oyuncular erken gelmek zorundaydı. Ben rakibimden çok önce İSD'deydim. Partinin konumunu dizip onu beklerken rahmetli Fahri Nemlioğlu masaya geldi. Birlikte analiz yapmaya başladık, benim konumum kötüydü. Muhtemelen kayıptı. Nemlioğlu kötü pozisyonları savunmakla dernekte nam salmış bir ustaydı. Epey uğraştı benim için, ama pek kurtuluş görünmüyordu.

Bu arada rakibim geldi, nefes nefeseydi, koşmuştu anlaşılan! Hiç unutmuyorum. Koray'ın zarfı açıldı, Serdar Çelik yazılı hamleyi anons etti: h6! Tahta üzerinde böyle bir hamle mümkün değildi. İmkansız hamle! Oysa Koray'ın beklenen hamlesi a6 idi. Heyecandan olacak, yanlış yazmıştı, kurallar gereği hakem rakibimin maçı kaybettiğini ilan etti. Koray da ben de şaşırdık. İkimiz de bu kuralı tam olarak bilmiyorduk ve tabii ki ilk defa karşılaşıyorduk.

Kerim'in belirttiği sporculardan farklı olarak Feridun ve Rıza Öney'le de sanırım o turnuva sırasında yine İSD'de tanıştık.

Kadın satrancımızın önde gelen isimlerinden Gülsevil ve Gülümser Yılmaz ile Nimet Yardımcı da o turnuva sırasında olmasa da o yıllarda İSD'de tanıştığımız sporculardı.

Yine o yıllardan hatırladığım, turnuva salonunun sessizliğinde satranç saatlerinin tik taklarıdır. Fischer saati diye bir şeyden haberimiz vardı ama henüz saniye eklemeli dijital saatler ne İSD'ye ne de başka mekanlara gelmişti. Mekanik, elle kurulan saatlerle oynardık. Bir tanesi bizim evde de hala durur.

Şimdi düşünüyorum da o günlerden bu güne tam 30 yıl geçmiş! Dernek kendine ait bir yer edinemediği için birkaç adres değiştirmiş, hatta dernek binası yanmış. Bütün bunlara rağmen, tarihsel sorumluluğunu yerine getirmenin onuruyla dernek dimdik ayakta, bir araya getirdiği, yetişmesine katkı sunduğu pek çok satranççının Türkiye satrancının zirvesinde durduğu gibi!

Satranç gücünüzü ölçün

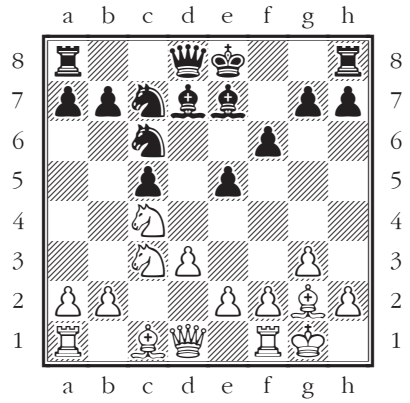

WIM Nilüfer Çınar Çorlulu
III. Kademe Antrenör
nilufercinar@gmail.com

Diyagramdaki konumdan başlayarak Beyazın hamlesini bulmaya çalışınız. Düşündüğünüz hamleyi ve aldığınız puanları not ediniz. Puanlarınızın toplamını değerlendirme tablosundan karşılaştırarak kuvvet derecenizi bulabilirsiniz. Oyunun sonuna kadar kendinize 90 dakikalık süre tanıyınız.

Mustafa Yılmaz - Maxim Rodshtein
2013 Avrupa Bireysel, Legnica

1.♘f3 ♘f6 2.c4 c5 3.g3 ♘c6 4.♗g2 d5 5.c×d5 ♘×d5 6.♘c3 ♘c7 7.0–0 e5 8.d3 ♗e7 9.♘d2 ♗d7 10.♘c4 f6

Hamle	Puan	Siyahın hamlesi ve yorumlar	Hamle	Puan	Siyahın hamlesi ve yorumlar
11.f4	**3**	**...b5**	**29.♕×b4**	**1**	**...♕a7**
12.♘e3	**2**	**...e×f4**	**30.♕f4**	**3**	**...♖e8**
13.♖×f4	**1**	**...0–0**	**31.♗e4**	**4**	**...♘d4 (32...♘e5** (tehdidini farkettiyseniz 2 puan daha)
14.♘f5	**2**	**...♖c8**	**32.e3**	**2**	**...♘e6**
15.a4	**2**	**...a6** N (Daha çok 15...b4 tercih edilmiş)	**33.♕f5**	**2**	**...♘g5**
16.a×b5	**2**	**...a×b5**	**34.♗c6**	**4**	**...♖b8 (33...♖×e3??,** siyah mat olur. **35...♕c8**
17.♖f2 (18.♘×e7 ♕×e7 19.♗f4, planı için oynadıysanız artı 3 puan)	**3**	**...♔h8**	**35.d4**	**5**	**...♕c7**
18.♘×e7	**3**	**...♕×e7**	**36.♕b7**	**4**	**...♘h3+**
19.♗f4	**2**	**...♘e5**	**37.♕×h3**	**1**	**...♕×c6**
20.♖a7	**2**	**...♕e6**	**38.♕f1**	**3**	**...♕e4**
21.♕a1	**3**	**...b4**	**39.♖e2**	**2**	**...h6**
22.♘e4	**1**	**...♘b5**	**40.h3**	**2**	**...♖b3**
23.♗×e5	**5**	**...♘×a7**	**41.♕f2**	**3**	**...♔h7**
24.♗d6! Aşağıdaki varyantı hesapladıysanız artı 3 puan **[24...♖fd8 25.♕×a7 c4 26.♗×b4 c×d3 27.e×d3]**	**3**	**...♘b5**	**42.♔h2**	**2**	**...♖b5**
25.♗×f8	**2**	**...♖×f8**	**43.♕g2**	**3**	**...♕d3**
26.♘×c5	**1**	**...♕d6**	**44.♖e1**	**2**	**...♕b3**
27.♘×d7	**2**	**...♕×d7**	**45.g4**	**2**	**...♔h8**
28.♕a4	**3**	**...♖b8**	**46.♕e2**	**3**	**1–0**

Değerlendirme Tablosu - Aldığınız puanların toplamına göre yaklaşık reyting puanınız

80 ve daha fazla ise 2500 ve üstü, 70-79 arası 2400-2499, 60-69 arası 2300-2399, 50-59 arası 2200-2299, 40-49 arası, 2000-2199
30-39 arası 1800-1999, 20-29 arası, 1600-1799, 10-19 arası 1400-1599, 10'dan az ise 1399 ve aşağısı.

Taşlar işe yaradığı ölçüde değer kazanır

Göstere göstere mat!

Kazancın anahtarı: Doğru tercih, sabırlı hazırlık, iyi hesap

Dr. M. Sabri Koçak
IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Liren Ding - Levon Aronian
Alekhine Anı Turnuvası, ParisSaint Petersburg, 21.04.2013
Vezir Gambiti Slav Devamyolu

1.d4 d5 2.c4 c6

Slav Savunması, Beyazın vezir piyonu açılışına karşı Siyahın mücadeleci başlangıçlar arasında tercih ettiği sistemlerin arasında önemli bir yer tutmaktadır. Siyah c6 sürüşü ile vezir atının hareketlerini sınırlamakla beraber gerek merkez piyonunu gerekse vezir kanadı piyonlarını hareketlendirmek için hazırlık yapmaktadır.

3.♘f3 ♘f6 4.♘c3

Siyah, şimdi dxc4'ten sonra, b5 sürüşü tehdit ediyor.

4...a6 5.e3

Burada Siyah yol ayrımında. e piyonunu hareketlendirmek için beyaz filini içeride bırakabilir ya da f5 karesine yerleştirebilir. Kuşkusuz her iki sistem de uygundur. Bu konumu tercih etmekle ilgilidir.

5...e6 6.c5

Bu sürüş Siyahın vezir kanadında hareketlenmesine zorluk çıkarmakla beraber, Beyaza da zayıf piyonlarla kalması tehlikesini doğuruyor. Şu yol da denenebilirdi: 6.♗d3 d×c4 7.♗×c4 b5 8.♗d3 ♗b7 9.0–0 c5 10.d×c5 ♗×c5 11.♕c2 ♘bd7 12.♖d1 ♖c8 13.a3 ♕e7 14.b4 ♗d6 15.♗b2 0–0 16.♖ac1 ♖fd8 17.♗e2 ve şanslar eşit görünüyor: Her iki taraf da konumundan mutlu olmalı!

6...♘bd7 7.b4

Bir başka seçenek 7.♕c2 idi ve Gelfand tarafından Anand'a karşı dünya şampiyonluğu unvan maçında denenmişti.

7...b6

Rakip taşlar sizin sahanızda piyon kontrolü olmayan karelere hakim olmuşsa onları bertaraf etmelisiniz. Siyahın hedefi d6 ve b6 karelerinde hüküm süren c5 piyonunu ortadan kaldırmak. Bakalım başarılı olabilecek mi?

8.♗b2 a5

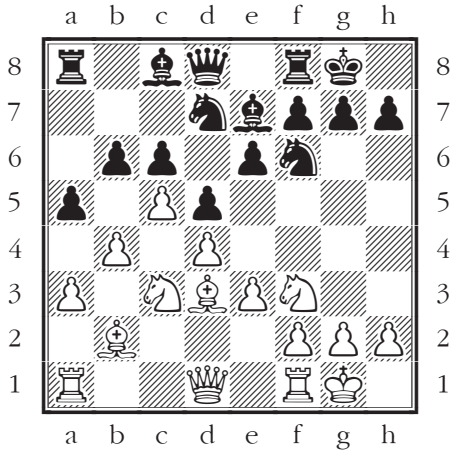
Korunan taşların ortadan kaldırılmasında kullanılan tekniklerden biri de onu koruyan taşlara saldırmaktır . Siyahın son hamlesi bunu öngörüyor.

9.a3

Ancak Beyaz piyon zincirini korumakta kararlı!

9...♗e7 10.♗d3 0–0 11.0–0

Siyah fazla çalışma alanı olmayan filini rakibinin iyi yerleşmiş fili ile değişmek istiyor. Siyahın e piyonunu tek sürdüğü konumlarda bu sıkça başvurulan bir yöntemdir.

11...♗a6

Oyunun kalan bölümündeki stratejik ve taktik mücadelenin odağına oturan konumun oluşmasını başlatan hamle. Bu hamle sonrasında Aronian, beyaz fillerin değişimi ve değişim yeri bakımından tercihlerde bulunuyor. Bu da tarafları stratejik tercihler yapmaya zorluyor. Liren ise doğru tercihleri yapan taraf olacak. Tahtada hamle ararken sorunum ne diye sormak gerekir. Siyahın beyaz karelerde dolaşan filinin fazla oynar sahası yok. Oysa Beyazın beyaz fili gayet iyi yer tutmuş. Siyah onun bu avantajını elinden almak istiyor. Siyahın bir başka beyaz filine etki kazandırma düşüncesi e6 piyonunun ilerlemesi için gerekli hazırlıkları tamamlamaya çalışmak olabilirdi.

12.♘e1!?

Beyaz iyi filinin yerine c5, b4'e destek sağlayan ve e5'i kontrol eden bir at yerleştirmek istiyor. Bu sayede de gelecekte f3 ve ardından e4 sürüşüne imkan bulabilecek.

12...♗c4?!

Oyunun bundan sonraki bölümüne etki eden belirleyici bir tercih. Siyah değişimi c4 karesinde gerçekleştirmek istiyor. Bu yolla rakibinin e1'deki atına kolay bir hareket yolu bırakmamak, d5 karesinde hareket noktası kazanmak ve daha etkili bir oyun elde etmek istiyor. Ancak diğer yandan c4 karesinde rakibine hedef bir piyon bırakıyor ve rakibinin e piyonu hareket kazanıyor. Beyazın elde edecekleri daha fazla gibi görünüyor.

13.♗×c4 d×c4 14.♕e2 ♖b8

Siyah c4'teki piyonunu bir tuzak-

la dolaylı olarak koruyor. Bir sonraki hamlede alırsa ne olacak göreceğiz.

15.♖a2!

Beyaz c5'teki piyon değişimi sırasında boşta kalacak olan filini koruma altına aldı. Beyaz bunun yerine c4'teki piyonu alsaydı boştaki b2'de duran fili yüzünden Siyah durumu eşitleyecek hatta daha iyi konuma geçebilecekti: 15.♕×c4 b×c5 16.d×c5 ♘×c5 17.b×c5 ♖×b2= 18.♘d3 ♖c2 19.♘e1 ♖b2

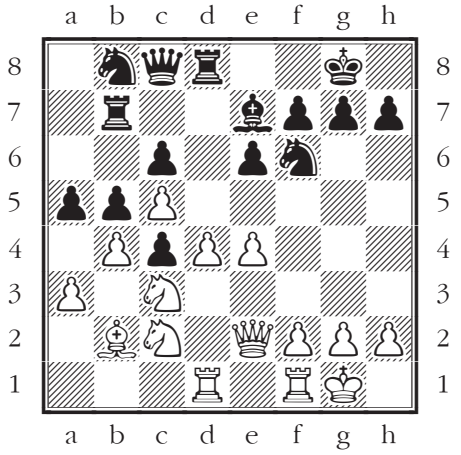
15...b5 16.e4

Siyahın c dikeyine geçen d piyonu şimdilik bağlı geçer konumunda Siyaha mutluluk verse de bedeli Beyazın e piyonunun hareketlenmesi oldu. Bu da Beyaza bir şah kanadı atağının kapısını aralıyor. Konuma dikkatlice bakarsak Beyaz taşlar şah kanadına kolayca transfer olabilecek yerlerde dururken Siyah taşların bir kısmı şahına yardıma koşma konusunda zorluk içinde olacaklar.

16...♖b7 17.♘c2 ♘b8 18.♖aa1

Beyazın kalesi eski görevini tamamladı. Buradaki yapı değiştiğine göre artık yeni görevleri üstlenmeli. Bu da Beyazın giderek güçlendiği merkez ve şah kanadı alanları olacak.

18...♕c8 19.♖ad1 ♖d8 (D)

20.♗c1!

Beyazın e4 sürüşünden sonraki hamlelere de bakınca tarafların zıt kanatlardaki saldırı hazırlığını fark edebiliyoruz. Beyazın son hamlesinde b2 karesinde hiçbir işe yaramayan fil de şah kanadına geçirilmek üzere yola çıkıyor. Örneğin bu fil için f4 karesi oldukça kullanışlı olabilir. Çünkü hareketli bir çapraza yerleşebilecek ve çok önemli e5 karesini kontrol edebilecektir. e5 karesi neden önemli? Çünkü Siyah e ve f piyonlarını süremediği sürece olası bir hücum sırasında şahının yardımına koşmakta büyük zorluk çekecektir.

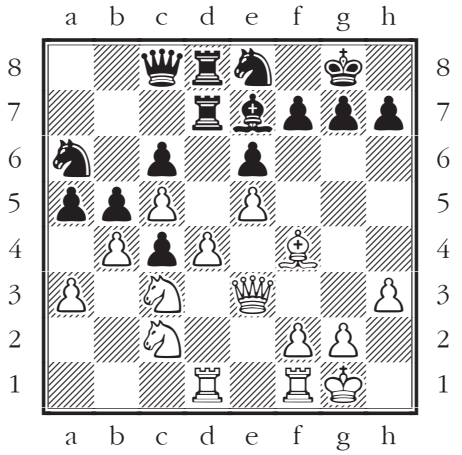
20...♘a6 21.♗f4 ♖bd7 22.h3

Beyaz şah kanadı hücumu için hazırlıklarını tamamlıyor. Sırada rakibinin şah savunmasının odağında oturan f6 atını bulunduğu yerden uzaklaştırmak var. Hemen 22.e5? Siyah at için d5 karesini boşaltmış olur. Oysa g4-g5 hücumu rakip ata böyle bir olanak tanımaz. 22.h3 ayrıca f4'teki fili için bir kaçış yolu, Beyaz şah için birinci yataydan kale saldırılarına karşı kaçabilecek bir h2 karesi de meydana getiriyor. Yararlı bir hamle.

22...♘e8 23.♕e3 ♗f6

Siyah rakibinin e5 sürüşünü özendiriyor. Bunun için düşüncesi atları ve kaleleri için d5 karesini ele geçirmek. Ancak bu arada Beyazın atına kullanışlı kareler ortaya çıkıyor: e4 yoluyla d6.

24.e5 ♗e7 (D)

25.♘e4!

İşte Beyaz daha hızlı davrandı ve atını etkili karelere ulaştırıyor. Atlar kısa mesafeli taş olduğundan rakip sahaya uygun karelerden yaklaşması çok önemlidir. Beyaz at e4 karesinden bir hareket sahası elde etmiştir. Tabii ki buradan da d6'ya hareket edecektir. Atın altıncı yataya yerleştiği durumlarda hep Kahraman Olgaç'ın sözünü hatırlarım "altıncı yataya atını yerleştirebildinse oyun senindir, arkana yaslan ve tadını çıkar!"

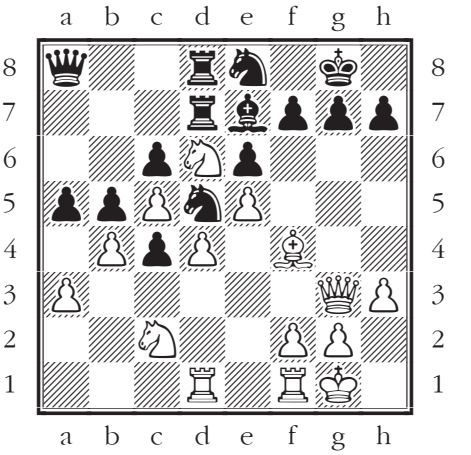
25...♘ac7 26.♘d6

Beyaz at altıncı yataya yerleşti. Olgaç'a göre bu ona oyunu garanti ediyor. Bakalım haklı mı!

26...♕a8

Siyah atı alsa bu sefer yerine piyon geliyor ki, bu piyan satranç stratejilerin temel konularından biri olan ilerlemiş bağlı geçeri meydana getirmekti. Alıştan sonra ulaşılan konumlar Siyah için iç açıcı değil: 26...♗×d6 27.c×d6 ♘d5 28.♕g3 ♘×f4 (28...a×b4 29.♘×b4 ♕b7 30.♘×d5 c×d5 31.♕c3 ♕b6 32.♖b1) 29.♕×f4 ♖a7 30.b×a5 ♖×a5 31.♖fe1 ♖a7 32.♖e3 ♕d7 33.♘b4

27.♕g3 ♘d5 (D)

28.♘e3! ♘c3

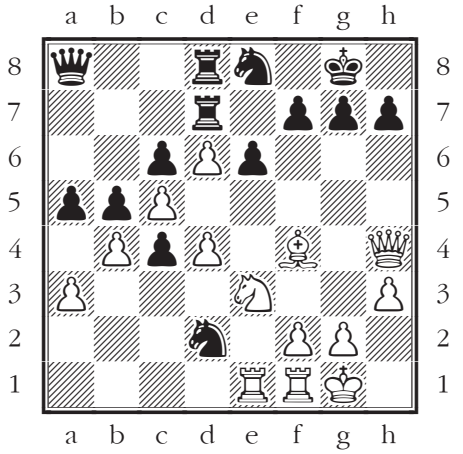
Bu hamle Beyazın 28.♘e3 hamlesinin ardında yatan taktik fikrin ortaya çıkmasına imkan veriyor. Siyah hücum düşünmek yerine savunmasını güçlendirmeyi tercih etmeliydi. Örneğin belki 28...♘ec7 ile devam edebilirdi.

29.♖de1!

Beyaz rakibine hoş bir tuzak hazır-

lıyor. Görünüşe göre Siyah rakibinin kalesini düşürüyor!

29...♗×d6 30.e×d6 ♘e4 31.♕h4 ♘d2

Beyazın kalesi düşmüş gibi görünüyor. Ama devrede tuzak var!

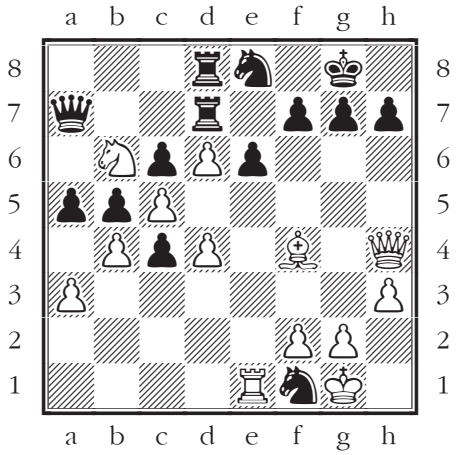
32.♘d5!

Tipik bir açarak atak saldırısı. Beyaz at d6 karesinden beynele giderken, fil ise atı alır konuma geliyor.

32...♘×f1

32...c×d5 33.♗×d2 a×b4 34.a×b4 ♖a7 35.♗f4 ♖dd7 36.♖e3 ♖a1 37.♖×a1 ♕×a1+ 38.♔h2 ♕a6 39.♗e5 ♕c6 40.♖g3+– ve Beyazın mat saldırısı için hazırlıklar tamam.

33.♘b6 ♕a7

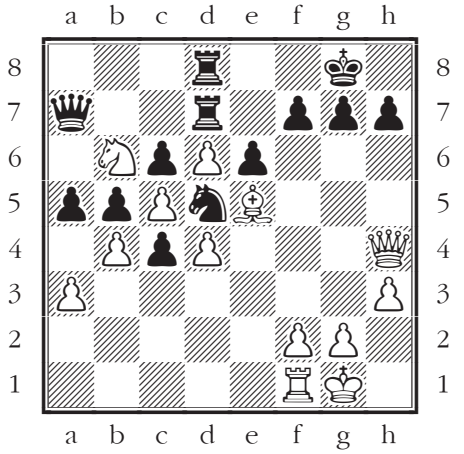
34.♖×f1!

Beyaz, altıya yerleşmiş güçlü atı ile kaleyi almaya gerek görmüyor.

34...♘f6?

Oldukça doğal görünen bu yanıt, Beyaza güçlü bir atak yapma fırsatı veriyor. 34...♖b8 daha iyi bir seçimdi. Beyazı d7'deki kaleyi almaya zorlayacaktı ama 35.♘×d7 ♕×d7 36.b×a5 ♖a8 37.♗d2 hamlelerinden sonra Beyaz hala kazanç yolunda büyük şansa sahip.

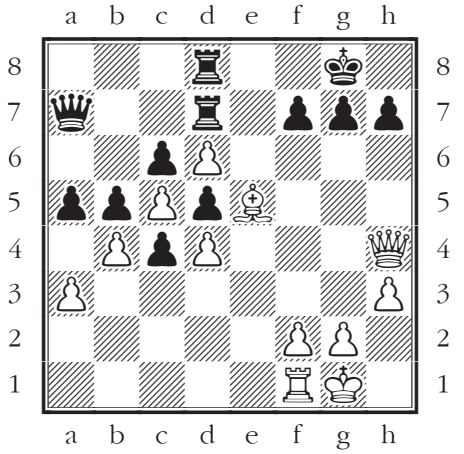
35.♗e5! ♘d5 (D)

36.♘×d5!

Sağlam ve rakip konuma yakın hareket noktalarına yerleşmiş bir at pasif kaleden çok daha kıymetlidir. Bu yüzden Beyaz doğru değişim tercihi yapmıştır.

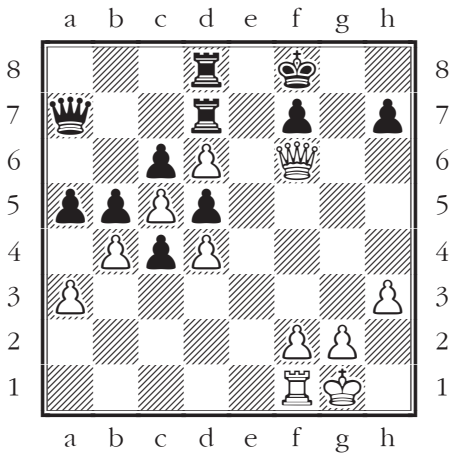
36...e×d5

37.♗×g7!!

Ünlü şampiyon Laskerin fedalarını anımsatan harika bi saldırı!

37...♔×g7 38.♕g5+ ♔f8 39.♕f6

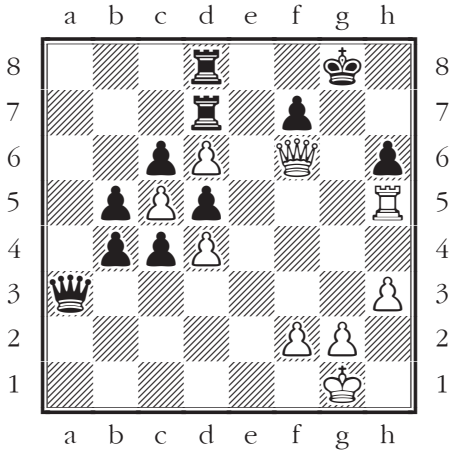

Beyaz şimdide ♕h8 mat tehdit ediyor.

39...♔g8 40.♖e1!

İşte göstere göstere mat! Beyaz kale e3-g3 ya da e5-g5 yoluyla vezire yardım ederek mata gidiyor. Siyah ise hareket sahaları kısıtlanmış "ağır taşlar"ıyla tehdide karşı eli kolu bağlı seyretmek zorunda kalıyor.

40...a×b4 41.♖e5 h6 42.♖h5 ♕×a3

43.♕×h6!

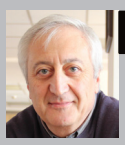
43.♖×h6?? büyük bir hata olurdu Çünkü: 43...♕c1+ 44.♔h2 ♕×h6! 45.♕×h6 b3 ve Beyaz sürekli şah ile berabere yapmak zorunda kalıyordu. Bu da oyuncunun en iyi konumda bile dikkatini dağıtmadan büyük bir özenle konumu değerlendirmeyi sürdürmesine bir başka bir örnek oluşturuyor.

43...f6 44.♕×f6 . 1–0

Kaynak: Margvelashvili, Giorgi'nin chessbase.com'da yayımlanan analizi.

İlhan Onat'ın ardından...

1929 - 2013

Dr. M. Sabri Koçak
IV. Kademe Antrenör
kocaksabri@yahoo.com

Ne yazık ki bir üstadımızı daha yitirdik. Böyle emektarlar arasından birini yitirdiğimizde onun ardından en iyi diğer bir emektar üstat Hayri Özbilen yazabiliyordu. Çünkü bir dönem Türkiye Satranç Federasyonu Başkanlığı görevini de yüklenen Özbilen, Türk Satrancının ayaklı tarihi ve kütüphanesiydi. Emektar oyuncular ile pek çok ortaklaşa anısı vardı. Ancak o da şu sıralar ciddi sağlık sorunu yaşıyor ve bize zaman ayıramayacak durumda. 2007'den başlayarak emektarların antrenörlük görevinin, bu kategorinin sorumluluğunun bana verilmiş olması ve bir sonraki kuşak olarak en yakınlarda bulunmam nedeniyle değerli üstat İlhan Onat'ı Mavikale'de bu kez ben uğurlayacağım.

İlhan Onat 1929 yılında İstanbul'da doğdu. Ancak yaşamını İzmir'de geçirdi. Annesi öğretmen babası ise kimyager-eczacı idi. Babasının işleri nedeniyle 1930'da İzmir'e yerleştiler. İlk, orta ve lise eğitimini İzmir'de tamamlayan Onat, üniversite eğitimi için İstanbul'a gitti. 1952 yılında İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu ve askerlik görevini de tamamladıktan sonra 1955 yılında yeniden İzmir'e döndü. İzmir'in Basmane semtinde açtığı Merkez Eczanesi'ni 1980 yılına kadar çalıştırdı. Emekli olduktan sonra da gayrimenkul ve inşaat işleri alanında faaliyetler gösterdi.

İlhan Onat, satranca ortaokul çağında başladı. Amcasının hediye ettiği Selim Palavan'ın "Modern Satranç" adlı kitabı onun satranca ilgisini büyüttü ve ona konumsal anlayış kazandırdı. Üniversite eğitimi için İstanbul'da olduğu sıralarda İstanbul'un güçlü oyuncularıyla tanıştı. 1950'de Nevzat Süer'in yarım puan ardından İstanbul ikincisi, 1952'de ise puan kaybetmeksizin İstanbul birincisi oldu. O dönemin İstanbul birincilikleri Türkiye Birinciliği ile eş değer güçteydi. İzmir'e döndüğünde istediği satranç ortamını bulamadığından 1970 yılana kadar satranca fazla zaman ayıramadı. Bu arada briç oyununa merak sarmıştı ve onda da başarılı oldu. Bu arada 1964 ve 1966 yıllarında olimpiyat takımına davet edildi. Bunlar satranca geri dönüşün ilk işaretleri olmuştu. Esas dönüşünü 1971 yılında yaptı. Balkan şampiyonasında birinci masa oynanması istenmişti. Bu maçlarda Elo'sunu 2398'e kadar yükseltti. O dönem için Türkiye'deki en yüksek Elo puanına erişti.

İlhan Onat, 1975 yılında Nevzat Süer ile birlikte aynı turnuvada, Venedik Caorle Zonal Turnuvasında Uluslararası Usta unvanını elde etti. Türkiye'ye ilk kez bu unvan gelmişti. O zamanlar uluslararası usta ve büyük usta unvanlı oyuncuların şimdikine göre çok daha az olduğunu, büyük ustaların genellikle 2500 ve 2600 üzeri Elo'ları olduğunu

da anımsamak gerekir. Örneğin dünya şampiyonu unvanını 1972 yılında Fischer'e kaptıran eski şampiyon Spassky'nin 1975 yılındaki Elo'su 2625'tir.

İlhan Onat 1972, 1974, 1975 ve 1982 yıllarında Türkiye şampiyonalarına katıldı. Bu yarışmalardan 1972 hariç tümünde Türkiye şampiyonu oldu.

İlhan Onat'ın yaşamını yalnızca satranç anlamlandırmıyordu. O aynı zamanda bir eğitim gönüllüsüydü. Annesinin öğretmen olması onda eğitime katkı yapma idealini aşılamıştı. Narlıdere 80. Yıl İlköğretim Okulunun yerini devir aldı. 4 bin 78 metrekare arsa üzerine kurulu olan iki katlı eski binayı yıkarak yerine yirmi dersliği üç anasınıfı, 4 laboratuarı, spor salonu, kütüphanesi, özel satranç sınıfı ve kantini olan modern bir bina yaptırdı. Bu yeni okul 2011-2012 yıllarında eğitim-öğretim faaliyetine başladı ve yaklaşık 600 öğrenciye hizmet sunuyor.

Satranç yaşamım bakımından İlhan Onat benden bir kuşak öncesini temsil etmektedir. Satrancı 1972 yılında öğrenmiştim. İlgimin yoğunlaştığı dönemde ise Nevzat Süer ve İlhan Onat Türkiye'nin en iyi oyuncularıydı ve onlar gibi oynayabilmek hayalimizi süslerdi.

İlhan Onat ile tanışmak ise bana 2007'de nasip oldu. İlhan Onat Dünya Emektarlar Şampiyonasına davet edilmişti. Ekibe katılan oyuncularımızdan biri oldu ve ben de heyette antrenör olarak yer aldım. Satranç yaşamım Ankara'da geçtiğinden O ana kadar İlhan Onat ile bilgilerim daha çok bana Hayri Özbilen ve Kahraman Olgaç'ın anlattıkları ile sınırlıydı. Başka arkadaşlardan da onunla ilgili bazı öyküler dinlemiştim. Herkes onun zor bir insan olduğunu söylüyordu.

Onunla ilk tanışma anım Esenboğa havaalanında olmuştur. Ayrıntılara geçmeden önce değerli üstat ile ilgili gördüğümün özeti şuydu:

Evet görünüşte zor bir insandı. İnsan ilişkilerinde güven ve sıcaklık duygusunu zor ediniyordu. Ancak sorununu atlattıktan sonra muzip, mantıklı ve olgun kişiliği ortaya çıkıyordu. Bu biraz da birlikte olduğu insanlara bağlıydı!

Dünya şampiyonasına Kahraman Olgaç, Hayri Özbilen ve İlhan Onat ile birlikte gitmiştik. Tabii Olgaç, onunla ilgili bir sürü anısını bana daha önce aktarmıştı. Doğrusu biraz da tedirgin olmuştum anlattıklarından. Dönüp dönüp en çok anlattığı Onat'ın havaalanında kaybettiği bavulun öyküsü olmuştu. "İki bavulla gelir, ikisi de yarım dolu olur" demişti.

Derken tanışma anımız gerçekleşti. İlhan Onat, Ankara Esenboğa havaalanına İzmir'den gelmişti ve bekleme salonunda buluştuk. Görünüşüne özen göstermişti, sanki yıllara direnmek istiyordu. Yüzündeki çizgiler ve onu hafif öne büken bel ağrısı mücadelesindeki zorlukları gözler önüne seriyordu. İlk bakışta güler yüzlü olduğu söylenemezdi ama dikkatli gözler müzip karakterini okuyabilirdi.

Ankara'dan Viyana'ya yolculuğumuz başladı. Olgaç'ın anlattığı gibi üstadın iki bavulu vardı ve sakat beli ile onlara sahip olması mümkün değildi. Ona yardımcı olmak için TSF'den bize eşlik eden Fatma Yıldız ile birlikte çok yorulduk. Viyana'ya uçaktan indiğimizde Olgaç'ın anlattıkları gerçek oldu. Hepimiz bantlardan bavullarımızı aldık ama Üstat, büyük bavulunun uçaktan çıkmadığını ve kaybolduğunu söylüyordu. Hepimizi bir telaş almıştı. Yabancı ellerdeydik, Viyana'dan Gmunden'e gidecektik daha üç tren yolculuğu yapacaktık.

İlhan Onat, Fatma Yıldız'la birlikte kayıp başvurusu yapmaya hazırlanıyordu. Ben ise Kahraman Olgaç'ın anlattıklarının ışığında, bavulun kaybolmamış olması ihtimaline inanma eğilimindeydim. O sırada bavulların çıktığı döner bantta habire dolanan ve kimsenin uzanıp almadığı tek kalmış bir siyah bavul dikkatimi çekti. Ortalıkta bekleyen yolcu da görünmüyordu. Üstada "bu bavul sizin değil mi emin misiniz?" diye sordum. Kesin bir dille "hayır o benim bavulum değil" dedi. Hatta renginin de tutmadığını söyledi.

Ben de aslında yapmamam gereken bir şey yaptım. Banttan bavulu çektim aldım ve açtım. Çünkü bavul bir başkasına ait olsaydı başım derde bile girebilirdi. Gerçekten bavul epeyce boştu ve içinden Olgaç'ın tarif ettiği şeyler çıktı. İlhan Bey ancak giysilerini görünce kendisinin olduğunu kabul etti. Sonunda hepimiz rahat bir nefes almıştık.

Değerli üstadın diğer bir dikkatimi çeken yanı da beslenme düzenine olan titizliği idi. Kendisine biraz daha rahat davranmasını bazen de yemeğinin tadını çıkarmasını tavsiye ettim. Bana "beslenmek benim için artık bir görev oldu" dedi. Doymak ve keyif almak için değil sorunsuz yaşlanmak ve sağlığını korumak için besleniyordu. Yediklerinin tadı umurunda değildi. Neredeyse yemeğinin her lokmasında yüzünü buruşturuyordu. Konuya önem veren biri olduğumdan kaldığımız sürece bu sorun üzerinde çokça durduk. Onu bu katı diyetinden vazgeçirmeye çalıştım.

Birlikte olduğumuz turnuvada Onat'ın satranççı yanını da tanıma fırsatı buldum. Oyunlarında konumsal düşünmeyi seviyor ve risk almayı istemiyordu. Başlangıçta benim antrenör olmamı yadırgamıştı. Ancak oyunlarını analiz edip rakiplerinin oyunlarına çalıştığımız süreçte giderek bana güveni arttı. Önerdiğim hamleler hoşuna gitmeye başlamıştı. Günlük sohbetlerimizle birlikte turnuvanın sonunda oldukça iyi dost olduk. Üstadın güvenini kazanmıştım ve artık gülen yüzünü bana gösterir olmuştu. Espriler yapıyor ve en çok da Kahraman Olgaç'a takılıyordu. Bu turnuva benim için önemli bir kazanım olmuştu. İlhan Onat'ı tanımıştım.

Şimdi sizleri değerli üstadın oyunlarıyla baş başa bırakıp kendisini ebedi yolculuğuna uğurlayayım. Toprağın bol olsun Üstat İlhan Onat, nur içinde yat!

Samuelsson - Onat
Dünya Emektarlar, Gmunden, 2007

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.g3 d5 4.♗g2 ♗e7 5.♘f3 0–0 6.0–0 ♘bd7 7.b3 c6 8.♘c3 b6 9.♕c2 ♗a6 10.♘d2 b5! 11.♖e1 b×c4 12.b×c4 ♕a5 13.♘b3 ♕d8 14.c5 e5?!

bu hamle d5 piyonunun güvenliğini bozuyor ve rakip g2'deki fil etkili olmak için yol bulabilecek.

15.e4 d×e4

15...e×d4 daha iyi. 16.e×d5 c×d5 17.♘×d4 ♗×c5 18.♘c6 ♕b6±

16.♘×e4 e×d4 17.♘×d4 ♖c8 18.♗b2+– ♘×e4 19.♗×e4 ♗×c5 20.♗×h7+! ♔h8 21.♗f5 ♖c7 22.♖e4 ♗e7 23.♖d1 ♗b7 24.♗×d7??

Buraya kadar Beyaz açık kazanç konumundaydı ama bu son hamle Siyaha biraz olsun umut oluyor. Doğru yol şöyleydi:

[24.♕e2 ♘f6 25.♖h4+ ♔g8 26.♘e6+–]

24...♖×d7 25.♖e5?

[25.♖de1+–]

25...f5 26.♖de1 c5 27.♘e6 ♕b6 28.♘×f8 ♕c6 29.♖1e4??

[29.♘g6+ ♔h7 30.♖5e4 f×e4 31.♘e5]

29...♗×f8 30.♕c4??

[30.♖×f5]

30...♖d1+ 31.♔g2 ♕g6–+ 32.♕b3 ♖d7 33.♔f1 ♗×e4 34.♖e6 ♕h5 35.♔e1 ♗f3 0–1

Onat - Süer
Asya Turnuvası, Tahran, 1972

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.♗e2 0–0 6.♘f3 e5 7.0–0 ♘c6 8.d5 ♘e7 9.♘d2 ♘d7 10.b4 c5 11.b×c5 ♘×c5 12.♘b3 b6 13.♘×c5 d×c5 14.♗e3 ♗b7 15.a4 ♘c8 16.a5 ♘d6 17.♕b3 f5 18.f3 ♗a6 19.a×b6 a×b6 20.♖fb1 f×e4 21.f×e4 ♘c8 22.♖a2 ♕h4 23.g3 ♕h3 24.♖ba1 ♖a7 25.♖×a6 ♖af7 26.♕d1 ♗h6 27.♕c1 ♖f2 28.♗×f2 ♗×c1 29.♖×c1 ♕h6 30.♖d1 ♖d8 31.♖a8 ♖f8 32.♘b5 ♘d6 33.♖×f8+ ♕×f8 34.♘×d6 ♕×d6 35.♖a1 ♕b8 36.♗e3 ♔g7 37.♗g4 b5 38.♖b1 ♕a7 39.c×b5 ♕a3 40.♗f2 c4 41.b6 ♕d3 42.♖c1 c3 43.b7 ♕b5 44.♗c8 ♕b2 45.♖×c3 ♕b1+ 46.♔g2 ♕×e4+ 47.♖f3 ♕b4 48.h4 1–0

Radulov - Onat
Balkan Birinciliği, Athens, 1976

1.c4 c6 2.♘f3 d5 3.e3 ♘f6 4.b3 ♗g4 5.♗b2 e6 6.♗e2 ♘bd7 7.0–0 ♗e7 8.d3 0–0 9.♘bd2 a5 10.♕c2 ♗d6 11.e4 d×e4 12.d×e4 ♕c7 13.h3 ♗h5 14.♖fe1 e5 15.g4 ♗g6 16.♘h4 ♗c5 17.♘f5 ♖fe8 18.♗f1 h5 19.♗e2 h×g4 20.h×g4 ♘h7 21.♔g2 ♕b6 22.f3 ♘g5 23.♖h1 ♘e6 24.♖h2 ♘f4+ 25.♔h1 ♘f8 26.♖f1 f6 27.♘b1 ♘8e6 28.♘c3 ♖ad8 29.♘a4 ♕a7 30.♘×c5 ♕×c5 31.♕c1 ♗×f5 32.g×f5 ♘d4 33.♗d1 ♔f7 34.♗a3 ♕a7 35.♕e3 ♖h8 36.♕g1 ♖×h2+ 37.♕×h2 ♕b8 38.♔g1 ♖h8 39.♕d2 ♖h5 40.♗c5 ♕h8 0–1

Onat - Zapata
Olimpiyat, Luzern, 1982

1.♘f3 ♘f6 2.d4 g6 3.♘bd2 ♗g7 4.e4 d5 5.♗d3 0–0 6.0–0 c5 7.e5 ♘fd7 8.c3 ♘c6 9.b3 a5 10.a3 f6 11.e×f6 ♗×f6 12.♗b2 c×d4 13.c×d4 ♘c5 14.♗b5 ♗f5 15.♕e2 ♘e6 16.♕e3 ♕b6 17.♗×c6 b×c6 18.♖ac1

Beyaz rakibinin hareket sahasını kısıtlamak için c5 karesinin kontrolünü elinde tutmak zorunda.

18...♖ac8 19.h3 ♘g7

[Siyah fırsatı varken ...c5 sürüp oyunu açmalıydı. 19...c5 20.d×c5 ♖×c5 21.♗×f6 ♖×f6 22.♖×c5 ♕×c5 23.♕×c5 ♘×c5 24.♖e1 ♔f8=]

20.g4 ♗d7 21.♘e5 ♗e8?

[21...♗×e5 22.♕×e5 ♘e6 23.♖fe1 ♖f7=]

22.♘d3 ♗f7? 23.♘c5

c5 karesinin mutlak kontrolü Beyazın hareket sahasını genişletiyor.

23...♖fe8 24.f4 ♕c7 25.♘f3 e6 26.♖c2 ♗e7 27.♘e5 ♗d6 28.♖fc1 ♗×e5 29.f×e5 ♖f8 30.♖f2 ♕e7 31.♖cf1 ♖a8 32.♕h6! ♔h8 33.♗c1 ♖ab8 34.♗g5 ♕a7 35.♗f6 ♖g8 36.g5 ♖b5 37.♖f4 1–0

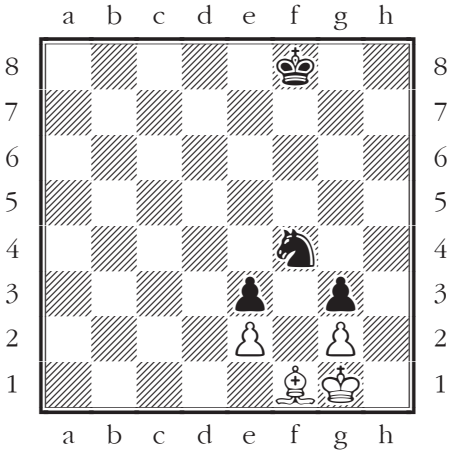
At mı, Fil mi? (2)

Sakla filini gelir zamanı

WIM Nilüfer Çınar Çorlulu
Antrenör
nilufercinar@gmail.com

Satranca yeni başlayanlar "At mı, Fil mi?" sorusuna daha çok at cevabını verirler. Oysa bu soruya en keskin cevabı Garry Kasparov "Hatta en kötü fil bile en iyi attan iyidir." diyerek vermiştir.

İkinci bölümde oyunsonunda fil çifti avantajının nasıl değerlendirileceğini inceleyeceğiz. İlk Dünya Şampiyonu W. Steinitz'in Strateji Kuramları'nda belirttiği gibi oyunsonunda fil çifti kesin olarak üstünlük sayılmaktadır. İzlenecek yol ise rakibin hafif figürlerini özellikle atlarını etkisiz hale getirmek. Bu planı piyon sürüşleriyle gerçekleştirebiliyoruz. Piyon kazanmak, geçer piyon elde etmek hedeflerimiz arasında. Uygun bir konumda iyi file kötü at bırakabilmek de mümkün.

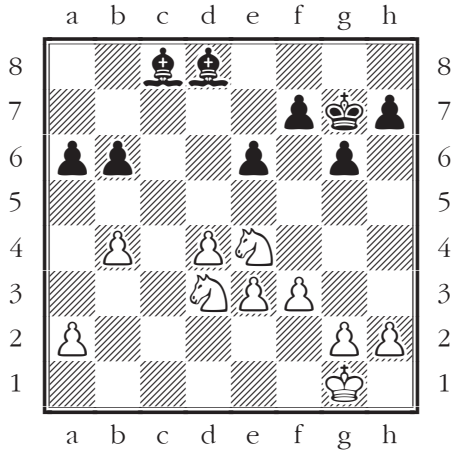
Sırada birbirinden güzel partilerimiz var. Biz sadece oyun sonu konumlarını yorumlayacağız.

Nakamura - McShane

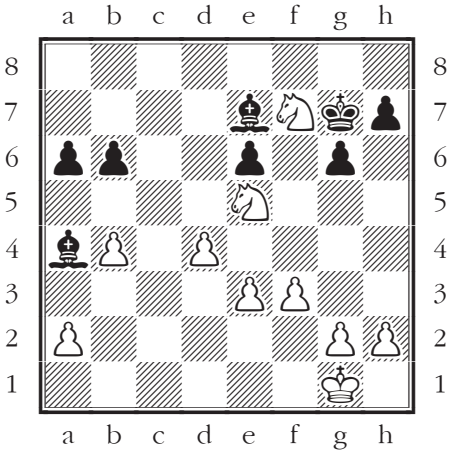
Mallorca Trophy, 2004

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 d5 4.♗g5 ♗g7 5.♗×f6 ♗×f6 6.c×d5 c6 7.e3 c×d5 8.♗b5+ ♔f8 9.♘ge2 ♔g7 10.♕b3 e6 11.0–0 a6 12.♗d3 ♘c6 13.♖ac1 ♗e7 14.♘a4 ♘a5 15.♕b6 ♗d7 16.♕×d8 ♗×d8 17.♘c5 ♗c6 18.b4 ♘c4 19.♗×c4 d×c4 20.♖×c4 ♗d5 21.♖c2 b6 22.♘d3 ♗e7 23.f3 ♖hc8 24.♖fc1 ♖×c2 25.♖×c2 ♗d8 26.♘c3 ♗b7 27.♘e4 ♖c8 28.♖×c8 ♗×c8

Oluşan konumda Siyahın çift filine karşılık, Beyazlar iki ata sahip. Siyahlar b6 ve e6 piyonları ile atların hareketini şimdiden kısıtlamış durumda.

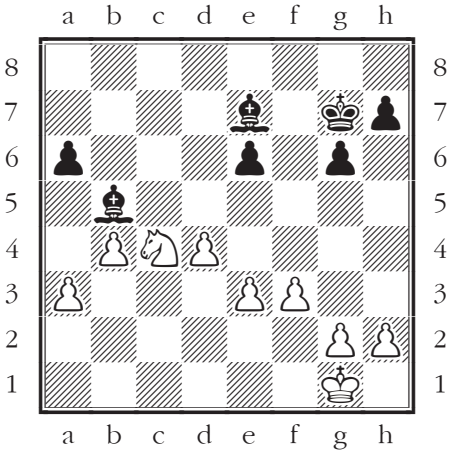

29.♘d6 ♗d7 30.♘e5 ♗a4 31.♘d×f7? ♗e7

Beyaz f7 piyonunu yanlış atla alarak e8 karesini beyaz file bıraktı. Kesin yanlış olan bu tercih Beyazın taş kaybına neden olacak.

32.a3 ♗e8 33.♘c4 b5 34.♘fd6 b×c4 35.♘×c4 ♗b5

Beyaz eksik taşına karşılık üç piyon fazlalığına sahip olsa da fil çiftine karşı koymak çok zor.

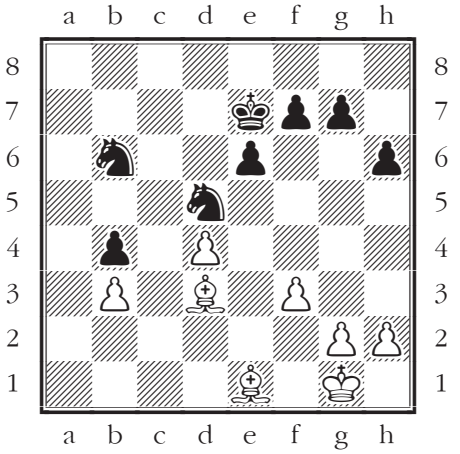
36.♘d2 a5 37.b×a5 ♗×a3 38.♔f2

♗b4 39.♘e4 ♗×a5 40.♘d6 ♗d7 41.♘e4 ♗c6 42.♘g5 ♗d7 43.♘e4 ♔f8 44.♘c5 ♗c8 45.♘d3 ♔e7 46.♘e5 ♗c7 47.g3 ♗×e5 48.d×e5 ♗a6 49.e4 ♗b5 50.h4 ♗a4 51.♔e2 h6 52.g4 ♔d7 53.f4 ♗c2 54.♔e3 ♔e7 55.♔d4 ♗d1 56.g5 h5 57.♔c5 ♗c2 58.♔d4 ♔d7 Siyah şahın mücadeleye katılmasıyla, Beyaz terk eder. **0–1**

Karpov, - Andersson

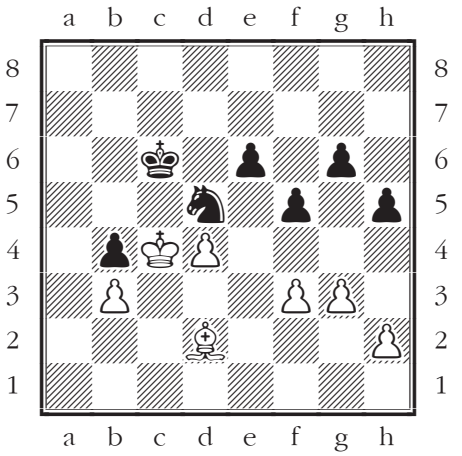
Skelleftea, 1989

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘f3 ♗b4+ 4.♘bd2 b6 5.a3 ♗×d2+ 6.♗×d2 ♗b7 7.♗g5 d6 8.e3 ♘bd7 9.♗h4 c5 10.♗d3 0–0 11.0–0 c×d4 12.e×d4 d5 13.♖e1 d×c4 14.♗×c4 ♕c7 15.♖c1 ♖fc8 16.♖c3 ♕d6 17.♗g3 ♕f8 18.♕d3 a6 19.♘g5 b5 20.♗a2 ♖×c3 21.♕×c3 ♗d5 22.♗b1 ♖c8 23.♕e3 ♕d8 24.f3 ♕b6 25.♕d2 a5 26.♗f2 b4 27.♖c1 ♖×c1+ 28.♕×c1 h6 29.♘h3 ♕c6 30.♕×c6 ♗×c6 31.a×b4 a×b4 32.♘f4 ♘b6 33.b3 ♘fd5 34.♘d3 ♗b5 35.♗c2 ♔f8 36.♗e1 ♗×d3 37.♗×d3 ♔e7

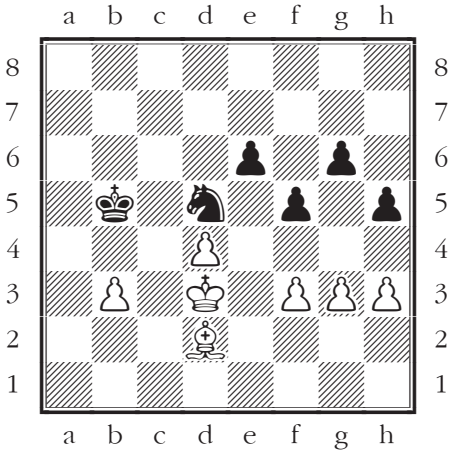
Efsane Dünya Şampiyonlarından GM Karpov İsveçli GM Andersson'a karşı. Oyun sonlarında ince stiliyle ünlü olan Karpov, üstelik fil çiftine de sahip. Beyaz c4, e5 ve kritik e4 karelerini piyonlarıyla denetleyerek atları pasif konumlarda tutmayı başarıyor. Zayıf b4 piyonundan dolayı d5 karesindeki atını hareket ettiremeyen Siyahlar zor durumda.

38.♔f2 ♔d6 39.♗d2 ♘d7 40.♗c4 ♘7b6 41.♔e2 h5 42.♔d3 ♔c6 43.g3 g6 44.♗×d5+ ♘×d5

Beyaz b4 piyonunu şahıyla da tehdit etme fırsatı bulduğundan, fil çifti üstünlüğünü kazanç oyun sonu için terk etmekte çok haklı.

45.♔c4 f5 46.h3 ♔b6 47.♗×b4 ♘e3+ 48.♔d3 ♘d5 49.♗d2 ♔b5

Beyaz piyon fazla, üstelik b3 geçer piyon olmasına rağmen kazanca yetmiyor, şahkanadında da zayıflık yaratmak zorunda.

50.g4 ♘f6 51.♗g5 ♘d5 52.g×h5 g×h5 53.♗d2 ♘f6 54.♔e3 ♘d5+ 55.♔f2 ♘e7 56.♗g5 ♘c6 57.♗f6 f4 58.♔e2 ♔b4 59.♔d3 ♔×b3 60.♔e4 ♔c4 61.♗e5 ♘e7 62.♗×f4 ♘c6 63.♗e5 ♘e7 64.h4 ♘d5 65.♗h8 ♘e7 66.♗g7 ♘g6 67.♗f6 ♘f8 68.♔e5 1–0

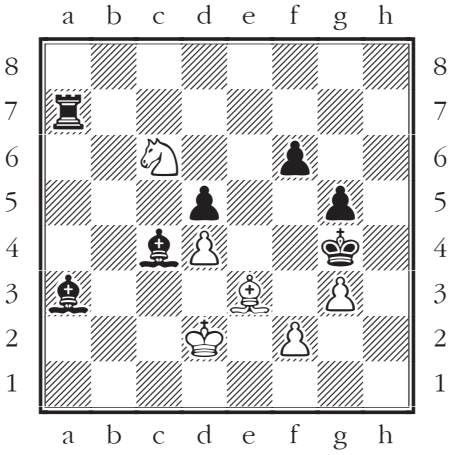
Beyaz e6 piyonunu kazandıktan sonra, d4 geçer piyonu sonucu belirliyor. Tehdit

69. ♗g7 ve çare yok.

Vallejo Pons - Anand

Bilbao, 2011

1.♘f3 c5 2.c4 ♘c6 3.♘c3 g6 4.e3 ♘f6 5.d4 c×d4 6.e×d4 d5 7.c×d5 ♘×d5 8.♕b3 e6 9.♘×d5 e×d5 10.♗b5 ♗g7 11.♕a3 ♕e7+ 12.♕×e7+ ♔×e7 13.♗×c6 b×c6 14.♗f4 f6 15.♖c1 g5 16.♗e3 ♗d7 17.h4 h6 18.h×g5 h×g5 19.♖×h8 ♖×h8 20.♔d2 ♗f8 21.♘e1 ♔f7 22.♘d3 ♔g6 23.♘c5 ♗e8 24.g3 ♔f5 25.♖c3 ♗d6 26.♖a3 ♖h7 27.♖a6 ♔g4 28.♘d3 ♖c7 29.b4 ♗d7 30.b5 ♗e7 31.b×c6 ♗×c6 32.♖a5 ♗d8 33.♘b4 ♗a8 34.♖c5 ♖d7 35.a3 ♗b7 36.♘d3 ♗a6 37.♘b4 ♗c4 38.♖c8 ♗e7 39.♖a8 ♖b7 40.♘c6 ♗×a3 41.♖×a7 ♖×a7

Oluşan konumda Siyahın fil çiftine karşılık, Beyazların at ve fili var. Üstelik at a7 karesindeki kaleyi almak zorunda olduğundan kenarda kalacak. Piyonların eşit olması da Beyazı kurtaramayacak.

42.♘×a7 ♗b4+ 43.♔c2 ♔f3

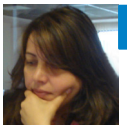
Beyaz f2 piyonunu korumakta zorlanıyor. İki fil yan yana maksimum güce sahip durumda. Beyaz şah ve at savunma yapamıyor.

44.♘c8 ♗b5 45.♔d1 ♗a4+ 46.♔c1 ♔e2 47.♔b2 ♗d7 48.♘b6 ♗c6 49.♘c8 g4 50.♔c1 ♗d7 51.♘b6 ♗e6 52.♘a4 ♗e1 53.♘c5 ♗f5 54.♘a4 ♗×f2 55.♗×f2 ♔×f2 56.♘c3 ♗e4 57.♔d2 ♗f3 0–1

Beyaz iki piyon kaybından sonra partiyi terk ediyor.

1981 Türkiye Şampiyonu
IM Suat Soylu

Satranç zaman kaybı değil başka ufukların kapısıdır. En ufak ticari faaliyeti, sanatı, filmi… istem dışı analiz ediyorum. Eğer bunu fayda kabul ederseniz, satrancı tavsiye ediyorum.

Fatma Yılmaz
FIDE Hakemi
fyilmazmavikale@gmail.com

Biz sizi bir dönem ülkemizin en başarılı birkaç satranççısından biri, 1981 Türkiye şampiyonu, günümüzün yılda birkaç turnuvada oynamaya ancak vakit bulabilen sporcusu olarak tanıyoruz. Peki, sizi, sizin cümlelerinizle tanıyalım desek… Satranca nasıl başladınız, eğitiminiz, işiniz, aileniz, çoluk çocuk vb. Kısacası kimdir Suat Soylu?

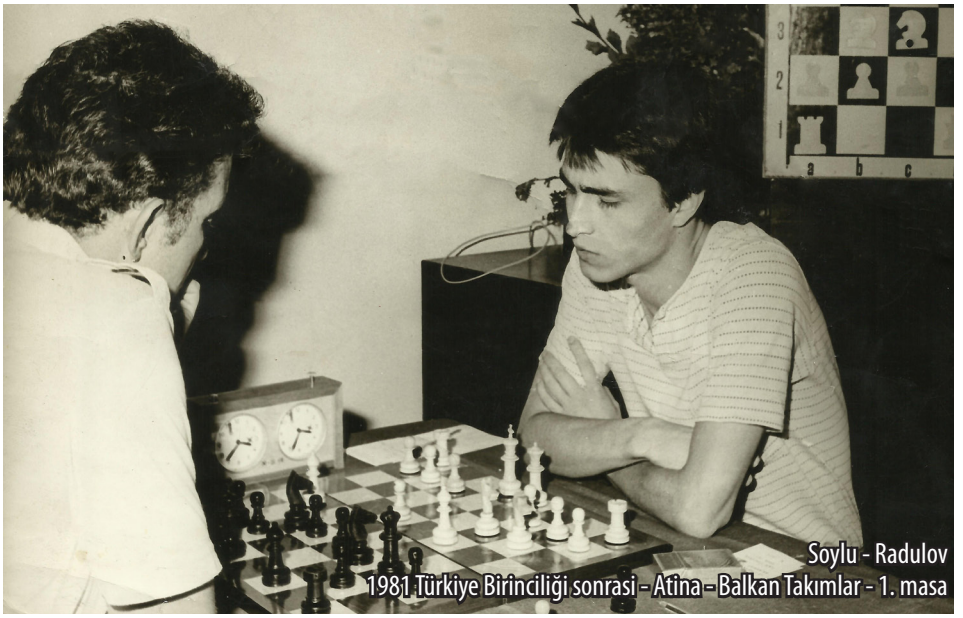
1960 Niğde doğumluyum. Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi mezunuyum. Evliyim, işletme mezunu bir kızımız, yazılım mezunu bir oğlumuz var. Balıkesir'de eşim ve köpeğimizle yaşıyorum. Boş zamanlarımda ICC'de oynamayı seviyorum.

Satranca kimin aracılığıyla ne zaman başladınız?

Satranca başlamam Fischer-Spasky maçı ortamından etkilenip 1974 yılında oldu. Edindiğim Süer Satranç Dergileri ve Satrancın Esasları kitabı ile kısa zamanda teorik bilgiler edinip 6 aylık bir bilgi birikimiyle turnuva deneyimi olmayan bir oyuncu olarak 1975 Türkiye Küçükler Birinciliği'ne katıldım. Zamanın bütün ünlüleri arasında 4-7. olduğumda bunu başarısızlık sanmıştım.

Peki, başarı saydıklarınız?

Üç Ankara Birinciliği sonrası 1979'da ilk kez genç milli oldum. 1980 Türkiye Birinciliği'nde dördüncülüğüm var. İlk kez büyük milli takıma seçilmemin hemen arkasından da 1981'de Türkiye şampiyonu oldum. Aynı yıl Budva 1981 Zonal Turnuvası'nda da iyi derece alarak FIDE Ustası (FM) oldum. Çok fazla turnuva birinciliğim ve derecelerim var. Önemliler arasında, 1982 Uluslararası Çeşme Turnuvası birinciliğim, 1995 Başbakanlık Kupası şampiyonluğum, 1998'de Türkiye Şampiyonası'nı birinciyle eş puanla tamamlayarak eşitlik bozmalardaki ikinciliğim, 1990 ve 2002 Olimpiyatları'ndaki masa ikinciliklerim sayılabilir.

Soylu - Radulov
1981 Türkiye Birinciliği sonrası - Atina - Balkan Takımlar - 1. masa

Uluslararası usta (IM) oluşunuz oldukça gecikmeli. Biraz da bu süreçten söz eder misiniz?

2003'te IM oldum ancak 1980'lerin federasyon yönetimi ilk normumun farkına varabilseydi 20 sene önce IM olabilirdim. İlk normumu 1981 Zonal Turnuva'da almışım ancak kimse ilgilenmediği gibi farkına bile varmamışız. Ali Nihat Yazıcı yıllar sonra bunun norm olması gerektiği konusunda FIDE'ye başvurarak normumu onaylattı. Ayrıca 2000 - 2002 Olimpiyatları'ndan ve o yıllardaki birtakım başka turnuvalardan da norm aldım ancak takip etmedim. 1981-2000 normları müracaatı sonrasında 2003'te İtalya'da açık bir turnuvada reytingim 2396'ya yükseldi. Aynı yıl Lig'de de 2400 reyting barajını geçince IM oldum.

Söz ettiğiniz dönemleri düşünürsek, federasyon desteği yok denecek kadar az, kaynak neredeyse yok! O koşullarda sözünü ettiğiniz başarıları elde edip IM olmak bir yana o turnuvalara katılmak bile çok zor hatta neredeyse imkansız. Olanakların kısıtlı olduğu o dönemlerde destek

1990 - Kahraman Olgaç'ın Evi

aldığınız, o olmasaydı ben bunları yapamazdım dediğiniz kişi ya da kişiler oldu mu?

Merhum Kahraman Olgaç! Kendisinin hayatımda önemli bir yeri vardır. Babam gibiydi, mahalle komşumuz olduğundan kitaplığını bana açmıştı. Onun kitaplarıyla satranç çalıştım. Bir çeşit menajerlik de yaptı diyebilirim. Sponsorlar bulamasa turnuvalara bile gidemezdim. Çıkardığım dergilere yazı takviyesi de yaptı. Hatta eşimle tanıştıran da oğlum Erce'nin, erkence ve erkekçe demekmiş, adını veren de kendisidir. Yazıları ve destansı hikayeleri ile de hep yanımda olmuştur.

Şimdi kendi tarihime baktığımda bir kez daha görüyorum ki adeta hayatıma yön vermiş! Saygıyla anıyorum!

Bu kadar destek almış olsanız da satranca ara vermeyi düşündüğünüz ya da tamamen bıraksam dediğiniz dönemler oldu mu?

Önceleri Çanakkale'de daha sonra da Balıkesir'de eczacılık yaptığım için satranca fazla zaman ayıramadım. Bu nedenle çok düzenli bir oyuncu olduğum da söylenemez, yılda bir iki turnuvada oynayabilirsem kendimi şanslı sayıyorum. Kendi koşullarım içinde aktif sporculuk yapmam neredeyse imkansızdı ben de yapamadım zaten. Hatta son dokuz yıldır da hiç oynamıyorum desem yeridir. Onun için de satrançla ilgili olarak kendimi "pratiksiz ve devamsız" olarak tanımlıyorum. Bütün bunlardan kaynaklı olarak da satranç hayatım, bulunduğum amatörce noktadan öteye geçemedi. Böyle olmasına rağmen satrancı tamamen bırakmam da söz konusu değil.

Aktif sporcu değilsiniz belki de aralarınız oyunculuğunuzdan daha uzun süreli. Bu kadar uzun aralardan sonra yeniden bir turnuvada oynayayım dediğinizde satranç çalışma ihtiyacı duyup sıkı bir çalışmaya girdiğiniz oluyor mu?

Satranca ara verdiğim süreler ne kadar uzun olursa olsun, döndüğümde satranç çalışmıyorum ancak ender de olsa merak ettiğim bir sistemi incelerim.

Satrancın Esasları'nın etkisiyle Capablanca'dan çok şey öğrendiğinizi, onu kendinize model aldığınızı biliyoruz. Hatta tarz olarak sizi Capablanca'ya benzeten satranççılarımız da var. Peki, Capablanca dışında dünya satrancından beğendiğiniz isimler?

Ben Cabaplanca ve Fischer öğretisi ile stilime, düşünceme yön verdim. Oyun tarzıma uymayan Alekhine, Karpov ve Kasparov'u da beğendim. Bu aralar herkes gibi Carlsen'i hayretle izliyorum. Artık bu düzeyde oyuncular adeta bir bilgisayar gibi oynuyorlar.

Saydıklarınız içerisinde sizce satrancın en büyük ismi kim?

Gelinen nokta ortada olsa da insanlar bilgisayar gibi oynasa da ben saf bir yetenek olarak gördüğüm Capablanca'yı ilk sıraya koyarım.

Peki, Türkiye satrancını ve satranççılarını değerlendirir misiniz? Sizce, satrancımız dünya satrancının neresinde?

Satranç bir gelenek ve kültürdür onun için ne kadar yatırım yapsak da süper oyuncular yaratamıyoruz. En azından şimdiye kadar yaratamadık.

Sizi iş yoğunluğunuz içerisinde genel olarak uzun süreli turnuvalarda göremiyoruz. Geçtiğimiz yıllarda sadece Türkiye İş Bankası Ligi'nde oynadınız. 2013'te de Lig'de oynayacak mısınız?

Dediğiniz doğru, zaman sıkıntım nedeniyle uzun süreli turnuvalarda oynayamıyorum bu nedenle hafta sonu turnuvalarını tercih ediyorum. Bu yıl Lig'de oynayıp oynamayacağım konusu ise henüz net değil. Kulüp seçmedim belki oynarım ama oynayacağım takımın belli bir hedefinin olması ancak bana karışmaması gerekiyor.

Lig demişken… Bazı sporcularımız sonuna kadar oynanması taraftarı olsa da özellikle ilk masalarda çokça beraberlikler yapılıyor. Sizinle ilgili bilgi topladığım aşamada Yakup Bayram uzun bir süre oynadığınız bütün maçlarda anlaşmasız olarak berabere kaldığınızdan, belki de en çok berabere kaldığınız oyuncunun kendisi olduğundan söz etti. Buradan da hareketle sonuç berabere olacaksa bile siz de sonuna kadar oynanması gerektiğine inananlardan mısınız?

Maçın oynanması gerektiğine inanırım ama beraberliğe tamamen karşı olduğum da söylenemez. Yakup'la öyle denk gelmiştir, her iki tarafın da puana ihtiyacı vardır onun için sonuna kadar oynamışızdır. Yoksa benim de berabe-

re yaptığım maçlarım var. Ne de olsa beraberlik stres alır. O maçı berabere yapar, sonraki maçlarınıza bakarsınız. Beraberlik yetiyorsa ya da başka dengeleri bozuyorsa da beraberlik yapabilirim elbette. Bunların ötesinde Can Arduman benim çok yakın arkadaşım şampiyonluğa bile oynasak onunla maçlarımız hep anlaşmalı olarak berabere biter. Kısacası yerine ve zamanına göre anlaşmalı beraberlikler iyidir!

İster berabere kalmış olun, ister yenmiş ister yenilmiş olun, çok önemsediğiniz, hatta satranç kariyerimin köşe taşları dediğiniz maçlarınız mutlaka vardır. Bu tür maçlarınızın birkaçından söz eder misiniz?

Sözünü ettiğiniz türden partilerim elbette çok var, biz burada birkaçından söz etmekle yetinelim:

Suat Soylu - Adrian Negulescu

Balkaniad U20 Bihac, 1979

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 ♘f6 4.♘c3 c×d4 5.♘×d4 a6 6.♗e2 e5 7.♘b3 ♗e7 8.0–0 0–0 9.a4 ♗e6 10.f4 ♕c7 11.♔h1 ♘bd7 12.♗e3 e×f4 13.♖×f4 ♘e5 14.a5 ♖ac8 15.♘d4 ♘c4 16.♗×c4 ♕×c4 17.♖a4 ♕c7 18.♘f5 ♗×f5 19.♖×f5 ♕d7 20.♖d4 ♕e6 21.h3 ♖×c3 22.b×c3 ♘×e4 23.♖f3 ♗f6 24.♖b4 ♗×c3 25.♖×b7 ♗×a5 26.♖a7 ♗c3 27.♖×a6 ♗e5 28.♕d3 ♕c8 29.♖a7 ♘c5 30.♕c4 ♕e6 31.♕b5 ♕c8 32.♗×c5 d×c5 33.♕d7 ♗f6 34.♕×c8 ♖×c8 35.♖fa3 ♔f8 36.♖a8 ♖×a8 37.♖×a8+ ♔e7 38.♖a6 ♗e5 39.♔g1 ♗d6 40.♔f2 ♔e6 41.♔e3 f5 42.♖a7 ♗e5 43.♔d3 ♔d5 44.♖d7+ ♔e6 45.♖d8 h5 46.♔c4 ♗d6 47.♖e8+ ♔f6 48.♔d5 ♗e7 49.h4 f4 50.♖×e7 ♔×e7 51.♔×c5 g5 52.♔d4 f3 53.g×f3 g4 54.♔e3 ♔e6 55.♔f2 1–0

Bu maçımı, uluslararası ilk partim ve dönemin gençler Avrupa üçüncüsü Adrian Negulescu ile birinci masada oynamam nedeniyle önemserim. O maçımı daha sonra analiz ettiğimde ustaya duyduğum güvenden dolayı ara ara taş kazançlarımı kaçırdığımı gördüm.

2000 İstanbul Olimpiyatı

Dragoljub Velimirovic- Suat Soylu

Budva zt Budva, 1981

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.♗g5 e6 7.f4 b5 8.♕f3 ♗b7 9.0–0–0 ♘bd7 10.♗d3 ♗e7 11.♖he1 ♕b6 12.♘d5 ♕×d4 13.♘c7+ ♔d8 14.♘×a8 ♕c5 15.♕g3 ♗×a8 16.e5 d×e5 17.f×e5 ♘d5 18.♗×e7+ ♕×e7 19.♕×g7 ♕f8 20.♕g5+ ♔c7 21.♖f1 ♖g8 22.♕h5 f5 23.e×f6 ♘5×f6 24.♕e2 ♗d5 25.♔b1 ♖×g2 26.♕e3 ♔b7 27.♗×h7 ♖×h2 28.♗d3 ♕h6 29.♕d4 e5 30.♕b4 e4 31.♗×b5 a×b5 32.♕×b5+ ♘b6 33.b3 ♗c6 34.♕e5 ♘fd7 35.♕e7 ♕e3 36.♖d6 ♕c3 37.♖c1 e3 38.♖e6 ♘d5 39.♕d6 ♕c5 40.♕×h2 ♘c3+ 41.♔b2 ♕d4 42.♕d6 ♘a4+ 43.♔a3 ♕b2+ 44.♔b4 ♕c3+ 45.♔a3 ½–½

Bu partim, benim satranç hayatımın kırılma noktasıdır ve bana rakibi hem küçümsememeyi hem de gözümüzde büyütmemeyi öğretmesi bakımından önemlidir. Çünkü rakibim ustalığına güvenerek kayıp varyantları oynadı. Ben de ne yazık ki onun ustalığına duyduğum güven nedeniyle bu fırsatları tam olarak değerlendiremedim ve oyun berabere bitti. Oysa 42...♘a4 yerine 42...♘d1 oynasaydım devamında 43. ♔a3 ♕b2 44. ♔b4 ♕c3 45.♔a3 ♕a5 mat kaçınılmaz olacaktı. Ama ne yazık ki 40 hamle kontrolünü geçtiğimi fark edemedim ve zaman sıkışmasında olduğumu zannettiğim için dört hamlelik matı göremeyince oyunu birkaç hamle sonra berabere yaptım. Bu beraberlikle birlikte kaçırdığım sadece yarım puan değildi elbette. Kazansaydım 1981'de uluslararası usta olacaktım, berabere kalınca IM oluşum da yirmi yıl sonraya kaldı.

Ni Hua - Suat Soylu

Bled Ol. (Men) Bled, 2002

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.♗e3 e5 7.♘b3 ♗e6 8.f3 ♗e7 9.♕d2 0–0 10.0–0–0 ♕c7 11.g4 ♖c8 12.g5 ♘h5 13.♘d5 ♗×d5 14.e×d5 ♘d7 15.♗h3 a5 16.♕d3 ♕d8 17.♗g4 ♘f4 18.♗×f4 e×f4 19.♗×d7 ♕×d7 20.h4 a4 21.♘d4 ♖c5 22.♕e4 ♖ac8 23.♖de1 ♗f8 24.h5 g6 25.h×g6 h×g6 26.a3 ♗g7 27.♔b1 ♕d8 28.♘e6 ♕b6 29.♘×g7 ♖×c2 30.♕b4 ♕×b4 31.a×b4 ♔×g7 32.♖h4 ♖g2 33.♖eh1 ♖×g5 34.♖×f4 ♖×d5 35.♖e1 ♖c7 36.b5 a3 37.b×a3 ♖×b5+ 38.♔a1 ♖b3 39.♔a2 ♖d3 40.♔b2 f5 41.a4 ♔f6 42.♖e8 ♔g5 43.♖b4 ♖×f3 44.♖d4 ♖h7 45.♖e2 ♖h4 46.♖×d6 ♖b4+ 47.♔c2 ♖g3 48.♖ee6 ♔h5 49.♖e7 ♖×a4 50.♖h7+ ♔g5 51.♖g7 ♔f4 52.♖×b7 ♖a2+ 53.♔b1 ♖h2 54.♖d1 ♔g4 55.♖c7 g5 56.♖g7 f4 57.♖f7 ♖b3+ 58.♔c1 ♖bb2 59.♖g1+ ♖hg2 60.♖f1 ♖gc2+ 61.♔d1 ♖b1+ 62.♔×c2 ♖×f1

63.♔d2 f3 64.♖g7 ♔f4 65.♖g8 g4 66.♖g7 g3 67.♖f7+ ♔e5 0–1

Bu maçımın önemi ise Olimpiyatlar'da ikinci kez masa ikincisi olmamdaki etkisinden gelir.

Suat Soylu - Marc Narciso Dublan

Türkiye Kulüpler Şamp. Konya, 2009

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘d2 c5 4.♘gf3 ♘f6 5.e×d5 e×d5 6.♗b5+ ♗d7 7.♗×d7+ ♘b×d7 8.0–0 ♗e7 9.d×c5 ♘×c5 10.♘d4 ♕d7 11.♕f3 0–0 12.♘f5 ♗d8 13.♘b3 ♘ce4 14.♗e3 ♖c8 15.♘bd4 ♖e8 16.♖ad1 g6 17.♘h6+ ♔g7 18.h3 ♘d6 19.♗c1 ♗b6 20.c3 ♘c4 21.♕f4 ♗d8 22.♘g4 ♘×g4 23.h×g4 ♘e5 24.g5 ♗c7 25.♘f3 ♕e6 26.♘×e5 ♕×e5 27.♕×e5+ ♖×e5 28.♗e3 ♗b6 29.♗×b6 a×b6 30.f4 ♖e2 31.♖f2 ♖×f2 32.♔×f2 ♖c5 33.♖e1 ♖b5 34.b3 ♖c5 35.♖e3 h6 36.g×h6+ ♔×h6 37.♔e2 ♔h5 38.♔d2 ♔g4 39.♖e7 f5 40.♖e6 ♖a5 41.♔e3 ♖×a2 42.♖×g6+ ♔h4 43.♔f3 ♔h5 44.♖g5+ ♔h6 45.♖×f5 ♖c2 46.♖f6+ ♔g7 47.♖×b6 ♖×c3+ 48.♔g4 d4 49.♖×b7+ ♔f6 50.b4 ♔e6 51.f5+ ♔d5 52.♖d7+ ♔e4 53.f6 ♖c2 54.♖e7+ ♔d5 55.f7 ♖f2 56.b5 ♔d6 57.♖e4 ♖×f7 58.♖×d4+ ♔e5 59.♖d2 1–0

Yukarıdaki partim için de satranç stilimi özetleyen parti diyebilirim. Satranç stilim ile ilgili duyduğum en doğru tanımı İsmail Doğantuğ yapmış ve "Sen 'best move'cusun!" demişti. Kontrol edebildiğim oyunlarda birçok değil, kazanan tek hamle vardır. Onun için bu partimin benim oyun stilimi özetlediğine inandığım gibi didaktik bir oyun için de iyi bir örnek diyebilirim. Oyunun tamamını incelediğimizde belli bir noktadan itibaren kazanacak tek hamleler karşısında Siyahın çaresiz kaybettiğini görürüz.

Şimdi de günümüze ve satrançla ilgili düşüncelerinize yönelik bir birine bağlı üç soru sormak istiyorum:

1-Düzenli olarak zaman ayıramamış olsanız da hafta sonu turnuvalarıyla yetiniyorum deseniz de satranç yaşamınızda hep olmuş olmaya da devam ediyor. Nedir sizin açınızdan satranç ya da satrancı nasıl tanımlarsınız?

2- Satranç size neler kazandırdı?

3- Ailelere, çocuklarına satranç eğitimi aldırmalarını öneriyor musunuz?

Satrancı tarif ederken yeteneği, gelişimi, zekâyı vb. geliştirdiği gibi, inanmadığım basmakalıp tanımlar kullanırdım. Ancak sonradan anladım ki diğer insanlardan farklıyım ve en ufak olayı, durumu ilişkiyi ticari faaliyeti, sanatı,

2012 Türkiye İş Bankası Satranç Ligi

filmi her şeyi istem dışı analiz ediyorum. Hayatta hep birkaç hamle ötesine istem dışı beynim çalışıyor. Eğer bunu fayda kabul ederseniz ailelere satrancı tavsiye ediyorum. Satranç zaman kaybı değil başka ufukların kapısıdır. Bu yaşımda, bulunduğum tepeden geçmiş yaşamımı seyrettiğimde bunları daha iyi anlıyorum.

Geçmiş yaşamınızı seyrettiğimizde neredeyse tek başınıza çıkardığınız dergiler de görüyoruz: Analiz ve Satranç Dünyası! Biraz da bunlardan söz eder misiniz?

Analiz'i üst seviye satranç oyuncusuna hitaben Rus Şahmat dergisini örnek alarak çıkarmıştık. Ancak fazlaca üst seviyeye yönelik olduğu için baskı sayısı az oldu. Derginin bütün yazılarını ben yazdım diyebilirim. Ticari amaçla çıkardık ancak hitap ettiği alan dardı.

Kaç sayı çıkardınız?

Analiz beş sayı sürdü, reklamsız yaşayamadı. Gerçi bitirmemizde başka nedenler de etkili oldu. İzin almayı ihmal ettiğimiz için Sıkı Yönetim İdaresi tarafından 1402. maddeye göre yargılandık! Dergiyi kapattık. O dönem bize destek olan Sıkı Yönetim Komutanı Şahap Ar Paşa'ya buradan da teşekkür etmeliyim. Hakkımızdaki soruşturmayı engellediği gibi desteği sayesinde dergiyi Ankara'da yurtlara dağıttık.

Peki, Satranç Dünyası…

Satranç Dünyası'nı Analiz'in hemen arkasından çıkarmaya başladık. Daha genele hitap eden bir dergiydi. 14.000 satış sayısı ile belki de Türkiye'de tek, dünyada da sayılı bir dergidir. Onun da yazılarının çoğunu ben yazdım ancak kendisi nerede bilemesem de (en son 20 sene önce görmüştüm) Çetin Kaya Erten'in idealizmini anmak gerekli.

Satranç Dünyası kaç sayı devam etti?

Satranç Dünyası Adam Yayıncılık sahipliğinde çıkmasına rağmen bir yıl yaşayabildi. Satış sayısı satranç dergilerinde zamanla azalıyor. Okuyucu beklediğini bulamıyor. Bunlara bağlı olarak tiraj düşünce ticari firma yayını kapatıyor. Satranç Dünyası'nda da böyle oldu. Satışlar düşünce bizim reklam bulmamız beklendi ama reklam bulmak kolay değildi üstelik ben de askere gidiyordum. Sonuçta bir yıl dayandıktan sonra Satranç Dünyası da kapanmış oldu ama kapanmadan bir önceki sayının satışının da 9.000 olduğunu belirtmek isterim.

Satranç dışı hobileriniz?

Satranç dışında hobi edinmedim desem yeridir. Her şeyden birazcık, sakin, normal, sıradan bir hayatı yaşayıp gidiyorum işte.

Bu güzel söyleşi için bütün okuyucularımız adına, çok teşekkür ediyoruz.

Geri'nin Oyunu
Hiç kimse rakipsiz kalmasın

Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Sporcu
erginciftci@gmail.com

Mavikale'nin bu sayısında satranca yer veren bir kısa filmi tanıtacağım: Geri'nin Oyunu

Filmin Künyesi	
Türkçe adı	Geri'nin Oyunu
Orijinal adı	Geri's Game
Yönetmen	Jan Pinkava
Yapım yılı	1997
Yapımcı ülke	Amerika Birleşik Devletleri
Orijinal dil	İngilizce
Süresi	4 dakika
Oyuncular	Bob Peterson (ses)
IMDB Puanı	7.8

Perde, yeşile boyanmış ahşap bir masaya açılır. Masanın canlı yeşilinin üstüne düşmüş, sarı, solgun, farklı biçimlerde ağaç yapraklarının oluşturduğu çelişki, satrançsever izleyicinin hemen dikkatini çeker: Sanki ağaçları sonbahar sıkıntısı basmış, yapraklarından oluşturuverdikleri bir satranç takımı ile çekişmeli bir oyuna tutuşmuşlardır. Şu çınar yaprağı taç takmış bir vezire benzer, şu uzun yaprak bir fili andırır, bir piyondur şu en küçük olan… Biz tam masa üstündeki konumu kavramaya çalışırken hafif bir rüzgâr eser, ama kuvvetli bir hamle yapılmış gibi yapraktan taşlar karışır, sonra bir esiş, bir esiş daha… Bu sonuncusu, bir insan üflemesine benzer, bütün yaprakları süpürüp atar masadan. Sonra birden masa gerçek bir satranç tahtası ile kaplanıverir! Satrançsever izleyici sezilerinin kendisini yanıltmadığını anlayıp rahatlar. Satranç tahtasını masanın üstüne koyan, yaşlı bir adamın yorgun elleridir sanki. Filmin adı görününce bu yaşlı ellerin sahibinin adını da öğreniriz: Geri

Sonra tahtanın üstüne ahşap satranç taşları girer yuvarlanarak. Sanki bir kutuda uzun zaman sıkıntıyla beklemiş, kutunun kapağı açılınca, ahşaptan ayak sesleri çıkartarak, coşkuyla ait oldukları yerlere koşup yerleşiverecek gibi görünürler. Gerçekten de, yaşlı adamın elleri, boşalmış kırmızı renkli bir puro kutusunu masanın kenarına koyar. Sonra da, henüz tabanı çevresindeki dönme hareketi sürmekte olan beyaz bir piyonu alıp ikinci yataydaki bir siyah kareye koyar, bunu siyah bir piyonun yedinci yataydaki yerine ve yine beyaz bir piyonun ilk konulanın yanındaki kareye yerleştirilmesi izler. Yaşlı adam, bir taraftan keyifli bir melodi mırıldanırken, bütün taşları dizmeyi bitirmiştir. Sanki taşları dizmemiş de bozuk bir satranç takımını tamir etmiş gibi gururludur. İşte, yaşlı adamın o ellerini memnuniyetle ovuşturduğu an, Edip Cansever'in, dizelerini sonuna dek hak ettiği andır: *"Ne peki / Yere dökülen bir un sessizliği mi / Göğe bırakılmış bir balon sessizliği mi / İşini bitirmiş bir org tamircisinin / Tuşlardan birine dokunacakkenki / Dikkati ve tedirginliği mi."*

Satranç taşlarını dizmeyi bitiren Geri, eserine bakıyor.

Taşları dizen Geri'nin bu heykelsi duruşu uzun sürmez, e2 ve g2 piyonlarına hafifçe dokunup onları düzeltir, sonra mutlu bir telaşla sandalyesini çekip masaya oturur. Ceketinin cebinden gözlüğünü çıkarıp takar, kendinden emin bir tarzda hamlesini yapıp rakibinin gözlerinin içine bakar: 1.e4!

Çekingen Geri ilk hamlesini yapıyor.

Kamera biraz daha geri plana çekilince acı gerçek görünür: Karşıda bir rakip yoktur aslında, hatta parkta başka bir insan bile yoktur. Satrançsever izleyici yalnızlıktan iliklerinin üşüdüğünü hisseder. Geri, gözlüğünü çıkarıp masanın üstüne bırakır, sandalyesinden yavaşça kalkar, küçük adımlarla masanın karşısına geçerek oradaki sandalyeye oturur. Sandalyeye oturur oturmaz adeta bir başka insan haline dönüşüverir: Kendinden emin, dinç, saldırgan, alaycı ve neredeyse daha genç bir başka adam. Hamlesini rakibine bir tokat atar gibi sertçe yapar: 1… e5!

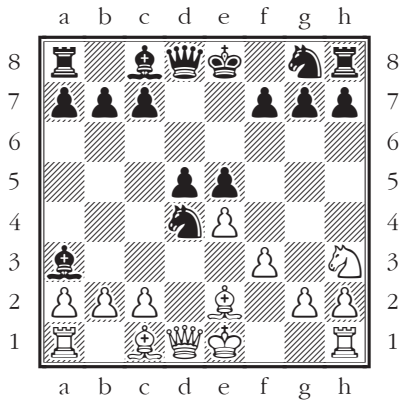
Saldırgan Geri hamlesini şevkle yapıyor.

Saldırgan Geri, bu dinamik hamleden sonra, sanki yorulmuş gibi, yine yavaş hareketlerle karşı sandalyeye geçer, sandalyeye sanki ağır çekimde oturur, gözlüğünü takar takmaz Tedirgin Geri'ye dönüşmüştür, Siyahın hamlesini ilk kez görmüş kadar kısa süren bir şaşkınlıktan sonra kendisi gibi çekingen bir hamle yapar: 2.d3

Tedirgin Geri, gözlüğü yeniden çıkarıp karşıdaki sandalyeye geçer. Oturmasıyla Saldırgan Geri haline gelmesi bir olur: 2… d5!

Oyun ilerledikçe saldırgan oyuncunun saldırganlığı, tedirgin oyuncunun tedirginliği artar. Saldırgan neredeyse her hamlesi ile bir rakip taşı alıp kutusuna geri gönderirken kendi taşlarının tamamını tahtada tutmayı başarmaktadır (Diyagram 1).

Diyagram 1

Tedirgin Geri - Saldırgan Geri
Siyah hamlededir.

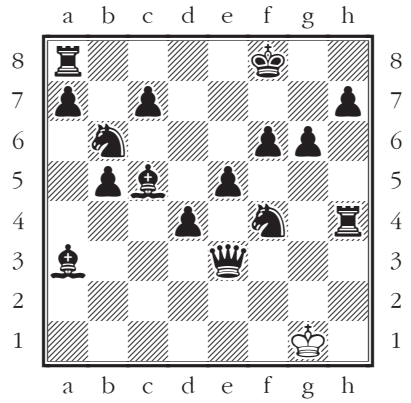
Son olarak beyaz vezir de kutunun yolunu tutarken şahını siyah taşların arasında yapayalnız bırakır.

Tedirgin Geri, siyah taşlarla çevrelenmiş yapayalnız şahını korumaya çalışıyor.

Tedirgin Geri son kalan taşı olan şahını tutar, ama hangi kareye bırakmaya niyetlense rakibinin mimikleri hatalı bir hamle yapmak üzere olduğunu anlatmaktadır (Diyagram 2).

Diyagram 2

Tedirgin Geri - Saldırgan Geri
Beyaz hamlededir.
Tedirgin Geri'nin hamlesi tahtayı ters çevirip üstün hale gelmek olacaktır.

İşte tam o anda şaşırtıcı bir şey olur: Tedirgin Geri'nin yüzüne acı bir ifade yerleşir, ağrıyan göğsünü tutar ve sandalyeden yere düşer! Saldırgan Geri şaşırmıştır, ne olduğunu anlamakta güçlük çeker, bir an korkuyla nabız atışını kontrol eder, neyse ki hala hayattadır, o, masanın altında rakibini ararken Tedirgin Geri masanın diğer ucunda görünür, çevik bir hareketle satranç tahtasını çeviriverir (Diyagram 3).

Diyagram 3

Saldırgan Geri - Tedirgin Geri
Siyah hamlededir.
Tedirgin Geri, hamle sırasını da alarak kazanıyor: **1...♕e1+** ve mat!

Saldırgan Geri rakibinin sağ olduğunu görünce biraz rahatlar, ama acaba her şey yolunda mıdır? Tedirgin Geri onu sakinleştirir: Evet, oldukça iyidir. Saldırgan Geri acelecidir; mademki iyileşmiştir öyleyse hamlesini yapmalıdır. Tedirgin Geri, birden çok kuvvetli bir hamle bulmuş gibi sevinir: ♕e1+! Saldırgan Geri, tahtada bir tek şahı kaldığını görünce neye uğradığını şaşırır, diğer taşlarını oyunda nasıl kaybettiğini hatırlamaya çalışsa da başaramaz ve sonunda şahını devirerek yenilgiyi kabullenir. Tedirgin Geri son derece mutludur. Sanki bir iddiasına oynamışlar gibi kazananın ödülünü ister rakibinden. Ortaya çıkan şey bir takma diştir. Tedirgin Geri, onları takar ve takma dişleriyle gülümser. Kamera geri çekilir, parkta tek başına gülen, mutlu bir adam görürüz ve

Tedirgin Geri en iyi hamlesini yapıyor!

perde iner.

Satrancı konu edinen ilk kısa film, bir asırdan uzun zaman önce, Robert W. Paul tarafından çekilmiştir. *'A Chess Dispute (1903)'* adlı bu filmde, satranç oynayan iki adamın, bir tarafın hile yapması nedeniyle, gerçek bir kavgaya tutuşması canlandırılır. Bu ilkten sonra da satranç, kısa filmlerin sevdiği konulardan biri olmuştur. Satranç konulu kısa film sayısının uzun metrajlılardan çok daha fazla sayıda olduğunu belirtmeliyim. Bununla birlikte, Geri'nin Oyunu bütün bunların içinde ayrı bir yere sahiptir. Film, 1998 yılında, alanının en büyük ödülü olan En İyi Kısa Animasyon Oskarı'nı kazanmıştır.

Geri'nin Oyunu, bir kısa film olmasına ve bütünüyle satranca odaklanmasına rağmen satranç konusunda önemli hataları içeren bir filmdir. Geri, satranç taşlarını dizerken ilk piyonu ikinci yatayda siyah bir kareye koyar, ikinci taş olan siyah piyonu yedinci yataya koyduktan sonra yeniden ilk sahneye dönüldüğünde, ilk piyonun siyah yerine beyaz bir karede durduğu görülür. Oyunun hemen başında, Siyah a3 karesindeki fili ile c3 karesindeki bir piyonu alıyor bunu hemen izleyen planda siyah filin hala a3 karesinde durduğu görülüyor. Bir başka sahnede Beyazın 3.♗e2 hamlesi ile oynadığı filinin

Geri karakterinin esin kaynağı aktör Jonathan Harris

f1 karesine geri döndüğü, bir diğer sahnede önceden d4 hamlesi yapılmış olmasına karşın d piyonunun d3 karesinde durduğu görülür. Satranç tahtasının yönünün değiştirildiği sahnede Siyahın taşları önemli oranda yer değiştirmiştir. Bu yer değişikliği tahtanın hareketi sırasında taşların yerlerinden kayması ile açıklanamayacak kadar büyük orandadır (Diyagram 2 ve 3). Siyahın bütün piyonlarının tahtada durmasına karşılık siyah karelerde duran iki fili olduğu göze çarpar. Son hamlede, tehdit altındaki şah hamle yapmamışken, bir kez daha şah çekilerek mat edilir. Sonuç olarak filmde çok ciddi satranç hatalarının olduğu görülmektedir. Filmin yazılarından bir satranç danışmanının bulunmadığını anlayabiliyoruz. Ayrıca, yönetmenin filmi Amerikan Satranç Federasyonu'na gönderdiği halde oradan bir yorum alamadığından yakındığını da öğreniyorum. Bu durum, yönetmenin yeterli satranç bilgisi olmadığı, bu nedenle de yaptığı büyük hataların farkına varamadığı sonucunu çıkarmamızı sağlıyor. Diğer taraftan, daha kuvvetli bir satranç oyuncusu olduğu aşikâr olan Saldırgan Geri'nin, kazanılmış oyunu kendinden çok daha zayıf bir oyuncuya muzip bir hamle ile kaybetmesi de satranç ahlakına uygun bir durum değildir. Filmde dikkati çeken bir diğer hata da tahtanın çevrilmesi sırasında masadan düşen kutunun ve oyundan çıkan satranç taşlarının bir daha ortalıkta görünmemesidir. Bütün bunlara rağmen filmin, özellikle satrancı iyi bilmeyen izleyici açısından oldukça etkileyici olduğunu belirtmeliyim. Başından itibaren tek bir kahramanı olduğu bilinmesine rağmen, film izleyiciyi sarıyor ve izleyicide çok kısa sürede sanki iki ayrı rakibin var olduğu illüzyonunu yaratmayı başarıyor.

Filmi yönetmesinin yanında senaryo yazarlığını da üstlenen Jan Pinkava, Geri karakterini yaratırken, bir satranç tutkunu olan, kendi büyükbabasından esinlediğini belirtmiştir. Pinkava dedesinden biraz satranç öğrenseydi bütün satranççıların takdirini kazanacak bir film yapmayı başarabilirdi. Geri'nin Oyunu, yapımcı şirket Pixar'ın insan karakterler üstünde yaptığı ilk çalışmalardan biridir. İnsan hareketlerinin giysilerdeki kıvrımlanma gibi yansımaları gerçeğe en yakın biçimde ilk kez bu animasyonda yaratılabilmiştir. Pixar, Geri karakterini *Oyuncak Hikâyesi 2 'Toy Story 2 (1999)'* filminde de kullanmıştır. İlginç olarak, bu filmde bir oyuncak tamircisini canlandıran Geri'nin alet çantasının çekmecelerinden birinde satranç taşları, diğerinde de bir gözlük bulunduğu görülür. Söz konusu filmde Geri'yi seslendiren aktör Jonathan Harris kahramanımıza o kadar benzemektedir ki bu kişinin Geri'nin gerçek esin kaynağı olduğu ileri sürülmüştür.

Düşündüğümde kendine karşı satranç oynama konusunda aklıma gelen ilk örnek, Fransız sanatçı René Maltête'nin o ünlü fotoğrafı oluyor. Söz konusu fotoğrafta oyuncu yalnızlığını aynadaki hayali ile paylaşır.

René Maltête'nin satranç konulu fotoğrafı.

"Kendine karşı satranç oynama" teması sinemada daha önceden de karşımıza çıkmıştı. Bu sütunlarda tanıttığım *Satranç Ateşi 'Chess Fever (1925)'* filminin satranç tutkunu kahramanı kendine karşı amansız bir rakip olmuştu.

Küçük Dahi 'Vitus (2006)' filminin üstün yetenekli çocuğu Vitus da kendi yaşıtı bir rakip bulamadığı için, tahtayı çevire çevire, kendine karşı oynamak zorunda kalmıştı.

Siyah ve Beyaz Gece ve Gündüz Gibi 'Black and White Like Day and Night (1978)' filminin kahramanı Thomas Rosemund, bir akıl hastanesinin, kendinden başka kimsenin bulunmadığı bir koğuşuna kapatılmıştı.

Satranç 'Schacnovelle (1960)' filminin kahramanı Verner von Basil, tutukluyken eline geçirdiği kitaptaki bütün oyun ları inceleyip bitirdikten sonra, aklından kendine karşı oynamaya başlamıştı.

Bütün bunları bir kez daha hatırladıktan sonra kendine karşı satranç oynama fikri o kadar ilginç geliyor ki ben de denemeye karar veriyorum. Bir taraftan kendi kurduğum tuzaklarımı kendimden gizlemeye çalışıyor, diğer taraftan kendimin kurduğu tuzaklardan haberim yokmuş gibi davranıyor, aslında haberdar olduğum tuzağı boşa çıkarmaya çalışırken kendime karşı tuzaklar kuruyorum. Kimi zaman zorlu mücadelelerden sonra bir piyon öne geçmenin coşkusunu yaşayan tarafa yakın olurken bir hamle sonra geri düşenin tarafını tutmaya başlıyorum. Bu çaba beni şimdiye dek oynadığım en zorlu maçlardan daha çok yoruyor. Sonunda ben de "İyi ki varsın ezeli rakibim!" diyorum, "Sen olmadan var olmamın hiçbir anlamı yok!"

Kaynaklar

1. http://www.imdb.com/title/tt0131409/ (Erişim tarihi: 17.05.2013)

2. http://www.imdb.com/title/tt0000430/ (Erişim tarihi: 17.05.2013)

3. Chess in the Movies, Bob Basalla, Thinkers' Press Wonderworks, 2005.

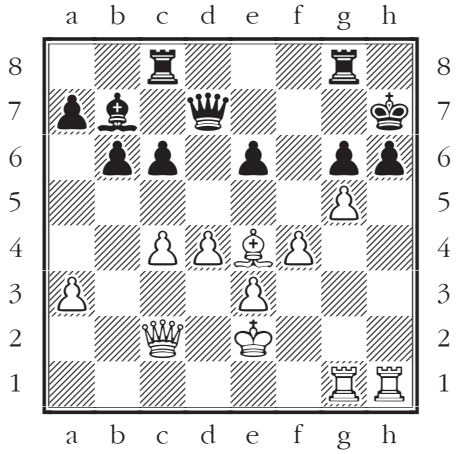

Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Sporcu
erginciftci@gmail.com

Kazancı görme ve hesaplama

Bu sayımızda da 2013 Türkiye Şampiyonası'ndan seçtiğimiz diyagramlarla çıkıyoruz karşınıza. Bakalım siz de kazancı görebilecek misiniz?

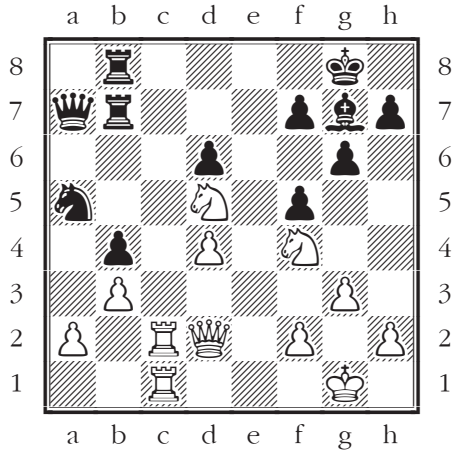
Yiğit Can Keseroğlu - Filiz Ünal
Antalya, 2013

1. Beyaz oynar ve kazanır.

1.♗xg6+! ♔xg6 [1...♔g7 2.♖xh6++-] 2.♗h7 ♕f7 3.♕xh6+ ♔h8 4.♗xg8 ♖xg8 5.♖g7 ♖xg7 6.h×g7+ ♔xg7 7.♖h7+ 1–0

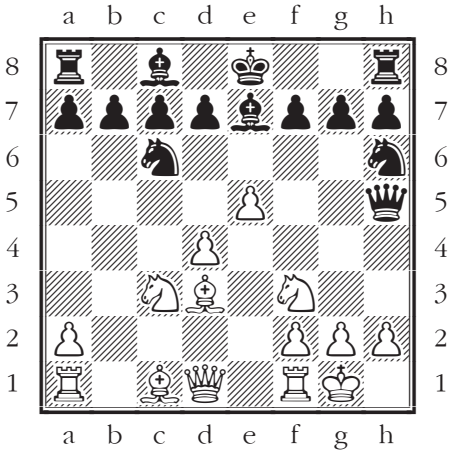
Halil Nejat Özmen - Murat Keser
Antalya, 2013

2. Beyaz oynar ve kazanır.

1.♖c8+! ♗f8 2.♘f6+ ♔g7 3.♘d4h5+ 1–0 [3...♔xh5 4.♕g5+ ♔h8 5.♕g8#; 3...♔h8 4.♕h6 ♖×c8 5.♕g7#]

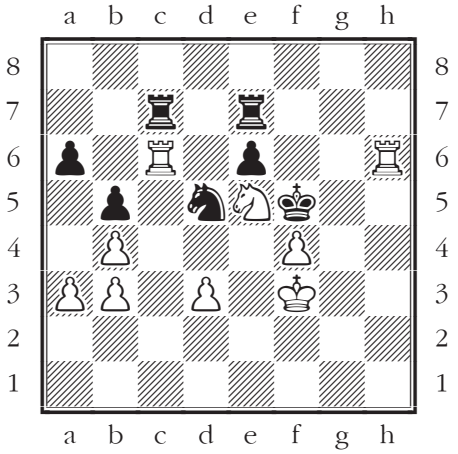
Mehmet Doğdu - Cem Azad Kaplan
Antalya, 2013

3. Beyaz oynar kazanır.

1.♘d5! ♗d8 2.♘f4 1–0 [2...♕g4 3.h3 ♕×f3 4.♕×f3+-]

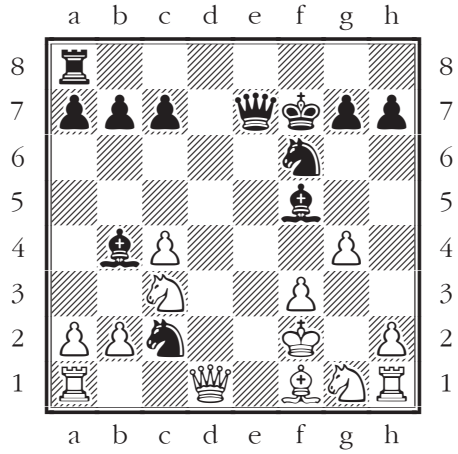
M. Batuhan Daştan - Selami Gözübüyükoğlu
Antalya, 2013

4. Beyaz oynar ve kazanır

1.♘g6! ♖×c6 [1...♘×f4 2.♖×c7 ♘×g6 3.♖×c7 ♘×e7 4.d4+-] 2.♘h4# 1–0

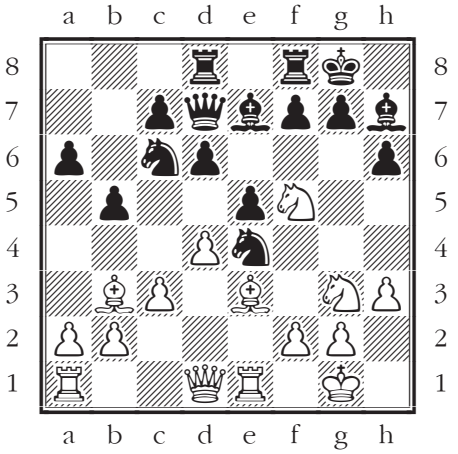
Orhan Çelebi - K. Ayhan Aydın
Antalya, 2013

5. Siyah oynar, kazanır.

1...♘×g4+! 2.f×g4 ♕h4+ 3.♔e2 ♖e8+ 0–1 [4.♔d2 ♕g5#; 4.♔f3 ♗×g4+ 5.♔g2 ♘e3#; 4.♘e4 ♖×e4+ 5.♔f3 ♕×g4+ 6.♔f2 ♗c5+ 7.♕d4 ♗×d4#]

Mert Yılmazyerli - Ekim Benzetsel
Antalya, 2013

6. Beyaz oynar ve kazanır.

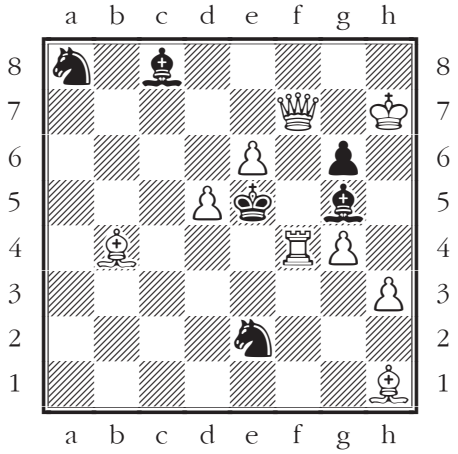
1.♕g4! ♗×f5 2.♘×f5 ♘g5 3.h4 h5 4.♘×e7+ +- 1–0

WIM Nilüfer Çınar Çorlulu
III. Kademe Antrenör
nilufercinar@gmail.com

Problemler köşemizde birbirinden güzel altı problem sizleri bekmekte. Soruların çözümünde ilk hamle anahtar hamledir. Anahtar hamle sonrasında ise aynı soru için farklı mat yolları bulmak mümkün. Bakalım her soru için farklı mat yolları bulabilecek misiniz?

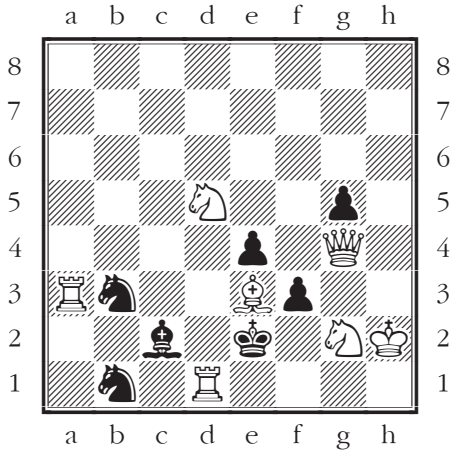
J. Jespersen, 1897

Beyaz oynar, iki hamlede mat yapar.

1.♗a6 ♗×a6 2.♕e3#
1...♔×f4 2.♗d6#;
1...♘b6 2.♕c7#;
1...♘×f4 2.♕a1#;
1.♕a7 ♗×f4 2.♕g7#

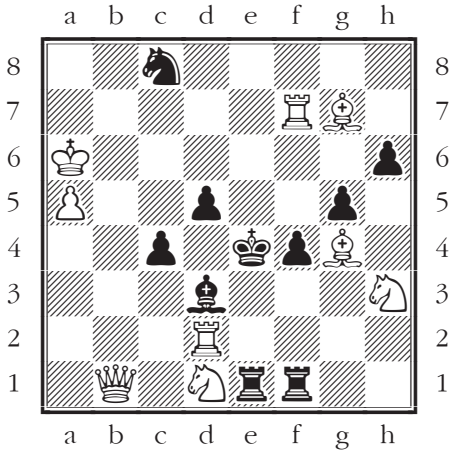
W. Greenwood

Beyaz oynar, iki hamlede mat yapar.

1...♘d2 2.♘c3#
1...♔×d1 2.♘c3#;
1...♗×d1 2.♕b5#;
1.♕d7 ♘×a3 2.♘c3#

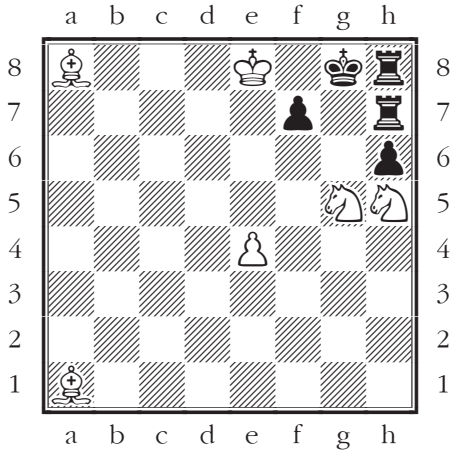
J. A. W. Hunter

Beyaz oynar, iki hamlede mat yapar.

1...d4 2.♕b7#
1...♘d6 2.♖e7#;
1...♖×d1 2.♖e2#;
1...♖e3 2.♘c3#;
1.♗h8 ♗×b1 2.♖d4#

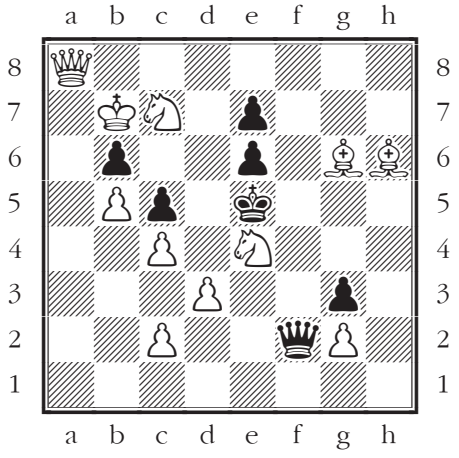
J. Menzies

Beyaz oynar, üç hamlede mat yapar.

1.♘e6 f×e6
[1...♖g7 2.♘f6#; 1...f6 2.♘×f6#]
2.♗g7 ♖×g7 3.♘f6#
[2...e5 3.♗d5#]

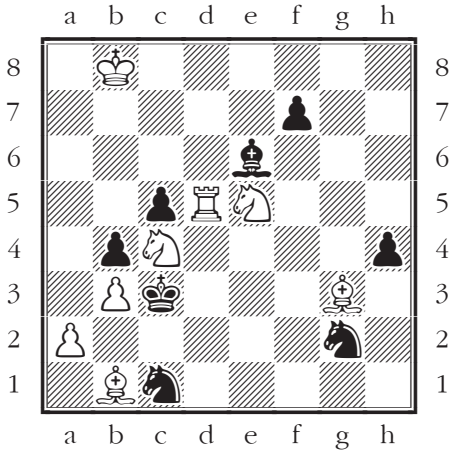
F. H. Bennet

Beyaz oynar, üç hamlede mat yapar.

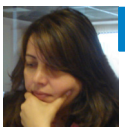
1.♗h7 ♕f1
[1...♕×e2 2.♕a1#; 1...♕f7 2.♕a1#; 1...♕×c2 2.♕h8#]
2.♗e3 ♕e1 3.♕h8#
[2...♕f5 3.♕a1#; 2...♕×e2 3.♕a1#]

T. Smith

Beyaz oynar, üç hamlede mat yapar.

1.♘×f7 h×g3
[1...♘d5 2.♗e5#; 1...♘e2 2.♖d3#; 1...♗×f7 2.♗e5#]
2.♖f6 ♗×d5 3.♘b5#
[2...♖f4 3.♘e4# (3.♘b5#) ; 2...♘e2 3.♘b5#]

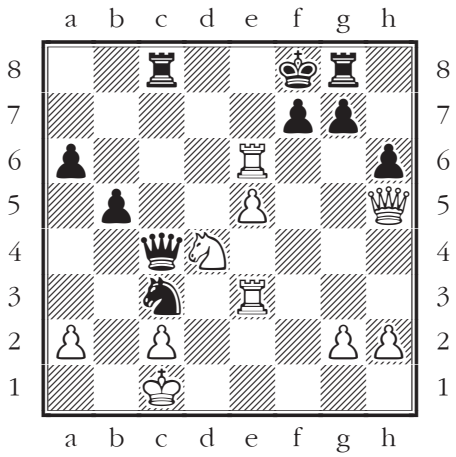

Fatma Yılmaz
FIDE Hakemi
fyilmazmavikale@gmail.com

Bu sayımızın sorularını, Söyleşe Söyleşe köşemizin konuğu IM Suat Soylu'nun oyunlarından seçtik. Bakalım sizler de usta oyuncumuz gibi kazançları görebilecek misiniz?

Soruları çözmeye çalışırken rakibin şah çekebileceği yerleri, kazançlarını, kısacası en iyi hamlelerini de göz önünde tutmayı unutmayınız.

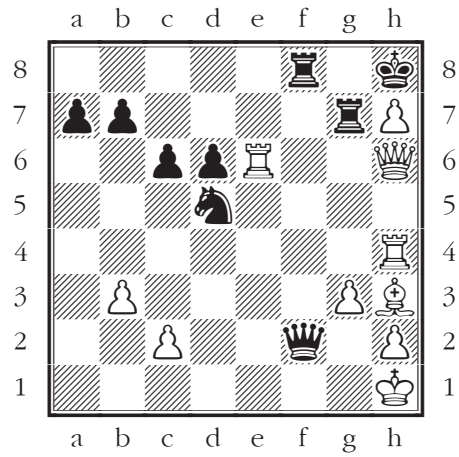
Soylu – Delchev, Balkaniad Mangalia, 1992

1. Beyaz oynar, kazanır.

1.♕×f7+ [♔×f7 2.♖f3#] 1–0

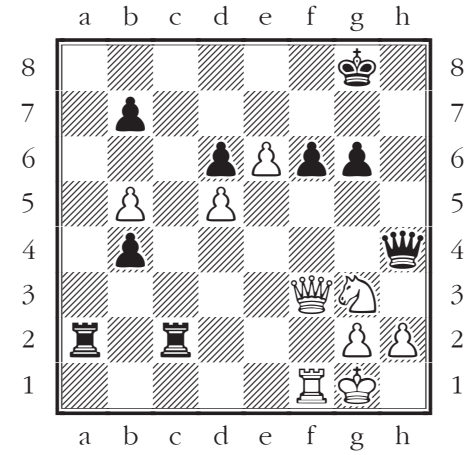
Bousios – Soylu, Balkaniad U20 Bihac, 1979

2. Siyah oynar, kazanır.

1–♕f3+ [2.♔g1 ♕d1+ 3.♖e1 ♕×e1+ 4.♔g2 ♖f2#] 0–1

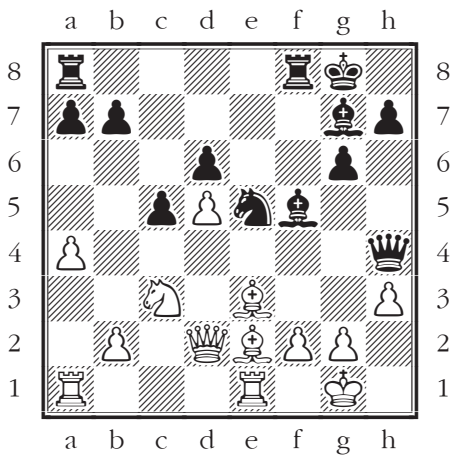
Toth – Soylu, Budva zt Budva, 1981

3. Siyah oynar, kazanır.

1...♕d4+ 2.♔h1 ♖×g2 3.♕×g2 ♖×g2 4.♔×g2 ♘e7 5.♖e1 ♗g1+ 6.♖×g1 ♕×d5+ 0–1

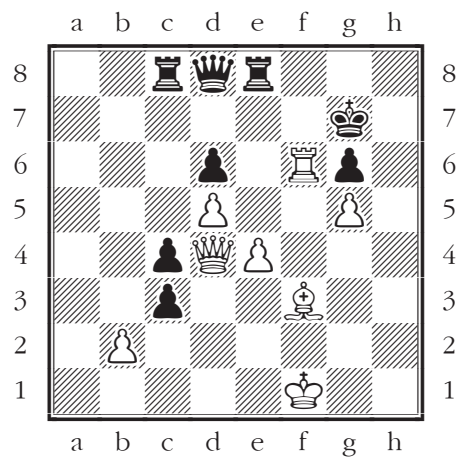
Skalkotas – Soylu, Kavala zt Kavala, 1985

4. Siyah oynar, kazanır.

1...♗×h3 2.♔×h3 ♖f3 3.♔f1 ♖×h3 4.♔g2 ♕g4 5.♔f1 ♖f8 6.♕d1 ♘f3 7.♗×f3 ♖×f3 8.a5 ♖h1+ 0–1

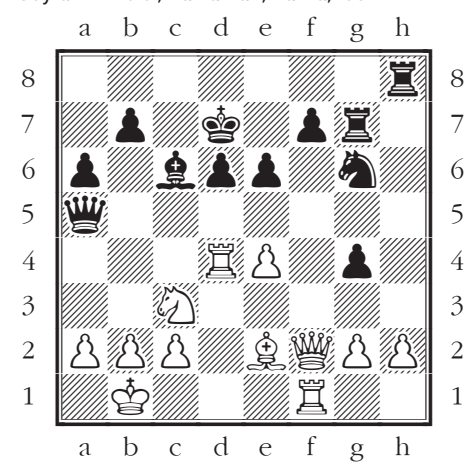
Torres – Soylu, Istanbul Olimpiyatı, 2000

5. Siyah oynar, kazanır.

1... c×b2 2.♖×d6+ ♔h7 3.♖b6 ♕×b6 4.♕×b6 ♖b8 5.♕e7+ ♔g8 0–1

Soylu – Ilincic , Balkaniad, Varna,1994

6. Beyaz oynar, kazanır.

1.♖×d6+ ♔e7 2.♖fd1 ♘e5 3.♕f6 ♖g8 4.♖6d5 e×d5 5.♕×e5+ ♔b6 6.e×d5 ♗e8 7.♗×g4 ♔a7 8.h3 ♕b6 9.a4 f6 10.♕f4 ♗d7 11.a5 ♕×a5 12.♗×d7 ♖×d7 13.♕×f6 ♖g8 14.g4 ♕b6 15.♕f5 ♖e7 16.♘e4 ♕e3 17.d6 ♖c4 18.♘f6 ♖d8 19.♕d3 ♕c5 20.d7 ♖f4 21.♕d6 ♕g5 22.♘h7 1–0

Salon ve Hakem

Tahsin Aktar
Uluslararası Hakem - Organizatör
tahsinaktar@tsf.org.tr

Hakemlerin salon içinde görev anlayışları her zaman tartışılmıştır. Aynı salonda aynı durum karşısında iki ayrı hakemin farklı kararlar vermesi tartışmanın fitilini ateşleyen önemli bir örnektir. Hakemlerin salonda sergilediği duruş, verdikleri kararlar, uygulamaları, görüntüleri güven verici, otoriter, bir bilen olarak öne çıkmalı, öyle görünmeli ve anlamlandırılmalıdır. Bu amaca yönelik olarak hakemlerin sporcular ile salonda yapacağı her iletişim dikkat çekecektir. Tabii, asıl dikkat çeken hakemlerin doğru ve yerinde yaptığı uygulamalar olmalıdır.

Hakemler, organizasyon başlamadan önce bir dizi görev ile karşılaşır. Sonra yarışma başlar. O süreçte ve sonrasında yerine getirmek durumunda oldukları önemli görevleri olacaktır. Bu kadar ile de kalmaz, yarışma bittikten sonra da hakemlerin önemli sorumlulukları vardır. Başhakemin diğer hakemlerden ayrı olarak, tüm süreçte, farklı sorumluluk ve görevlerinin olduğunu da unutmamak gerekir. Bunlardan hareketle, bazı temel görevleri hakemlerimize bu sayıda anımsatmak yararlı olacaktır kanısındayım.

Yarışma Öncesi Görevler

Yönerge ve yarışma ile ilgili diğer kurallar incelenir.

Organizasyonun dayandığı temel esasların neler olduğu öğrenilir.

Oyunların hangi eşlendirme sistemine göre ve hangi tempoda oynanacağı, değerlendirme ölçütlerinin neler olduğu, bu yarışma sonunda kazanılacak, hakların neler olacağı, itirazların nasıl değerlendirileceği gözden geçirilir.

Tur gün ve saatlerinin belirtildiği program özümsenir.

Eşit puan durumunda eşitliklerin nasıl bozulacağı öğrenilir.

Oyunların oynanacağı yer "Oyun Salonu" belirlenir. Aydınlatma, iklimlendirme, havalandırma gibi ortam özellikleri kontrol edilir.

Dinlenme alanları ile oyunların izlenebileceği yerler incelenir.

Satranç taşlarının doğru dizilip dizilmediği, birbirleri ile oynayacak sporcuların yerleri, sırası ve yarışma tablosuna göre dizilip dizilmediği kontrol edilir.

Masaların, sandalyelerin, satranç takımları ile saatlerin, notasyon kağıdı gibi diğer belgelerin, standart ölçülerde olması sağlanır.

Satranç saatlerinin ayarlarının tam, bataryalarının uygun, bütün sporcular için notasyon kağıdının olup olmadığı kontrol edilir.

Oyun masalarının aynı hizada, aynı renkli taşların aynı yönde dizilip dizilmediği kontrol edilir.

Her zaman sakin ve soğukkanlı olunmasında yarar vardır. Aşırı heyecan, salon veya koridorda koşmak gibi eylemlerden kaçınılmalıdır.

Sporculara, hangi nedenle olursa olsun, el ile temasta bulunulmaz.

Hakem kendi kalemini taşımalı, sporcuların elindeki kalemi istemek durumuna düşmemelidir.

Jest ve mimikler kontrol edilmelidir. Sporcuların oyunları veya hamleleri karşısında davranışlarını kontrol edebilecek bir tavır geliştirilmesi gerektiği öğrenilmelidir.

Yazılı kaynaklardan hakemlerin temel görevleri ve görev tanımları, işlerin nasıl yürütüleceğini gösterir iş tanımları öğrenilmelidir.

Organizasyon için gerekli dokümanların ve standart formların kullanımı konusundaki bilgiler yenilenmelidir.

Yarışma Sırasındaki Görevler

Sonuçlar düzenli olarak kayıtlara geçirilir, satranç saatlerinin çalışması denetlenir.

Hamlelerin hamle yazım kağıtlarına doğru olarak kaydedilmesi sağlanır.

Sporcuların davranışları ve karşılıklı ilişkileri gözlemlenir, anlaşmazlıklar çözülür, tartışmalar önlenir.

Sporcuların dürüstlük ve spor anlayışına uygun bir şekilde yarışıp yarışmadıkları denetlenir. Anlaşmalı bera-

berliğin oyun sırasında gerçekleşmesi gerektiği anlayışına hakim olarak tanık oldukları farklı uygulamalara kesin müdahale ederler.

Hakemler, gereksinimleri için oyunların oynandığı alandan ayrılmaları gerekiyor ise bölüm yöneticisi hakeme, mutlaka bilgi verirler.

Sporcuların, antrenörlerin veya kafile yöneticilerinin uygun isteklerine olumlu yanıt verilir. İstekleri doğrultusunda olanaklı ise olumlu davranış sergilenir. Her zaman hayır diyen ve ulaşılmakta zorlanılan hakem görünümü yansıtmış olmamak için dikkatli davranılır.

Masalarda sporcular ile kurulacak iletişimde rahat ve sakin olunmalıdır. Telaş ve aşırı duyarlı duruş hata yapılması olasılığını artırır.

Masalarda maç sonuçları alınırken veya bir nedene dayalı olarak masaya çağırıldığında, diğer masaları rahatsız etmemeye özenilmelidir.

Hakemin hangi nedenle masaya davet edildiği önemli değildir. Bu aşamada saat durdurulmalıdır. Durdurulan saat masaya davet ediliş nedenine göre gereği yerine getirildikten sonra tekrar hakem tarafından çalıştırılmalıdır.

Kural dışı durumlar, elli hamle veya tekrarlanmış konum ile ilgili incelemeler, sporcuların masasında yapılmamalıdır. Bu amaçla ayrıca düzenlenmiş masalar tercih edilmelidir.

Elli hamle veya tekrar pozisyonlarını incelemek için salonun uzak ve ulaşılabilecek bir yerinde düzenlenmiş iki masada yapılması uygun olan inceleme sırasında çevrenin gereksiz kişilerden arındırılmış olmasına dikkat edilmelidir.

Üst üste oluşan tekrar pozisyonlarını incelemek belki çok kolay olacaktır. Ancak farklı zamanlarda oluşmuş tekrar pozisyonları zaman alacaktır. Bu süreyi çok hızlı geçirmek için beceri kazandıracak uygulamalar yapılmalıdır.

Saatlerde yapılacak yeni ayarlamalar, (cezalar ve benzeri durumlar) olanaklı olduğu ölçüde hızlı yapılmalıdır. Saat ile yapılacak her uygulamada hangi sporcunun saatinin çalıştığı yani kimin hamlede olduğu, saatlerdeki göstergeler (saat, dakika, saniye, hamle sayısı) mutlaka not edilmelidir.

Maç sonucunu masadan alırken, notasyon kağıtlarında sporcu isimlerinin, maç sonucunun okunur biçimde ve aynı olduğu denetlendikten sonra teslim alınmalıdır. Bir farklılık olması durumunda bunun nedeni araştırılarak doğru sonuca ulaşılmalıdır.

Hakemler salonda uzun süre ayakta görev yapmalarından dolayı yorulacaklardır. Belli bir düzende oluşturulan hakem masalarında kısa aralıklarla dinlenme olanağı yaratılmalıdır. Sporcuların masalarına, sütun veya duvarlara yaslanarak, sporculara ait masa ve sandalyelere otururak dinlenmeye çalışmak doğru bir görüntü oluşturmaz.

Seçilen çaprazlar çok önemlidir. Görev bölgesinde doğru yerde durulması gerektiği öğrenilmeli ve ona göre davranılmalıdır.

Denetimler sırasında oynanan oyunlar hakkında bir fikir oluşturmak, sonradan ortaya çıkacak durumlar için çözüm yoluna çabuk ulaşılmasını sağlar.

Salonda izleyiciler için oluşturulmuş izleme alanlarında ve koridorlarda bulunan izleyicilerin de rahat ve huzurlu olmaları sağlanır.

Oyunlar sırasında sporcuların rahatı için önlemler alınır, rahat bir ortamda, baskıcı olmayan, sorulara olumlu yanıt verebilen hakem profili oluşturulmalıdır.

Görevlendirilen salonda gerektiğinde 'görünen', diğer zamanlarda 'görünmeyen' hakem olunmalıdır. Gereksiz yere 'yasak' koymamaya gayret gösterilmelidir.

Yarışma Sonrası Görevler

Yarışma sonuçları, eşit puanlı sporcular için, eşitliklerin, turnuvanın özel kurallarına göre bozulmuş olarak açıklanır.

Ceza kararları ve yarışma sonuçları teslim edilir.

Hakem raporu düzenlenir.

Organizasyon yöneticisinden teslim alınan malzemeler eksiksiz olarak geri verilir.

Yarışma sonuçları, kuvvet derecesi hesaplamaları için ilgili dokümanlarla birlikte varsa itiraz ve değerlendirmeler kurullara gönderilir.

Tüm hakemler yarışma sırasında başhakemin ve yöneticilerin kararlarına uyma konusunda zorunlulukların olduğu bilincini yitirmezler.

Organizasyon yöneticilerinin planlaması ile başhakemin planlama ve prensiplerinin üstünde kural koyucu olması ya da böyle davranılması yanlıştır.

TÜRKİYE KADINLAR SATRANÇ ŞAMPİYONASI

17 - 22 Haziran 2013

Gaziantep

arzum

www.tsf.org.tr

TÜRKİYE İŞ BANKASI

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU 20 YAŞINDA

Çocuklarımız oynasın, Türkiye kazansın.

Türkiye'nin geleceği çocuklarımızın zihinsel gelişimi için satrancı destekliyoruz.
Türkiye'nin Bankası, Türkiye Satranç Federasyonu ana sponsoru.

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU 1991

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye'nin Bankası